PIV 1399

Biblioteca Bucureştilor

3
Martie
2006

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • **BIBLIOTECA METROPOLITANĂ** • DIRECTOR FLORIN ROTARU

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREŞTI
Inventar Nr. 29139

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ROMUL MUNTEANU

– 80 de ani –

„Poate cel mai drag prieten al meu, ca să vedeți că Dumnezeu nu se uită cînd împarte daruri, e un critic literar şi se numeşte Romul Munteanu…
Romul trăieşte zidit între cărți, ca un cerşetor între ziduri de biserici, bulgări de colivă şi felii de pîine şi scrie cărți care mă uimesc, căci scoate din fîntîna morții umbre de moarte care mă sperie, fiindcă seamănă cu o înflorire. Trecut de cumpăna apelor, Romul pune momeală în capcane
nu pentru a înfuleca vînatul, ci pentru a sta cu el la taifas…
La toamnă, dacă vița de vie nu-şi va călca mărturisirea din zodie, Romul şi cu mine suntem foarte decişi să ne instalăm pe un deal cu dispoziția sudică din blînda Moldovă, s-aprindem un foc verde, izbind c-o piatră în scăfîrlia luceafărului de seară şi să pîrlim de fulgi pasărea paradisului – două, trei sau patru săptămîni în care eu să spun vorbe despre critici".

Fănuş Neagu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

„Povestea unei coroane de oțel"
Ion BĂLĂCEANU – Agent diplomatic la Paris (I) 2

Bucureștii de altădată

Georgeta FILITTI – Arhive bucureştene – „Românul" 7
Florin PREDA – Bucureştii lui Carol I –
De la Principatele Unite la Regatul României 10

Patrimoniu 11

Istoria cărții

MARCU AURELIU – *Către sine însuşi* 12

Autografe contemporane

Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI – Dialoguri despre cele văzute
şi cele nevăzute 14

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București
Radu VLĂDUȚ – Pe strada Petru Maior 16
Ana Maria ORĂŞANU – Lecția de memorie comunitară 17

EBLIDA – Biblioteca Digitală Europeană 18
Sergiu GĂBUREAC – Am fost şi eu la Brno! 19
Gabriela TOMA – Design interior pentru bibliotecile pentru copii 21
Liviu BUTUC – Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România (V)
Tehnologii de stocare şi redare 23
Computerul şi rețeaua (I) 26

Agenda culturală

Nina VASILE – „Lectura" – Biblioteca şi mediatizarea ei 34

Catalog 36

Repere
Salonul de Carte şi Presă 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

„Povestea unei coroane de oțel"

Agent diplomatic la Paris,
15 februarie 1866 – 9 mai 1867
(I)

Ion BĂLĂCEANU

Imediat după căderea lui Cuza (februarie 1866), principele Ion Ghica, ministrul Afacerilor Străine în guvernul provizoriu, rechemă pe agentul nostru de la Paris. Locotenența domnească formată din generalul Nicolae Golescu, Lascăr Catargiu și colonelul Haralamb nu avea încredere în acest agent, creatură a principelui detronat.

Am plecat la ora două noaptea cu diligența spre Brașov și de acolo, tot cu diligența, pe un frig năprasnic, m-am dus la Timișoara, în Banat. Din acest oraș un tren austriac m-a dus la Viena.

Tratatul de la Paris hotărâse că, pentru reorganizarea Principatelor, puterile semnatare vor trimite emisari care să adune doleanțele exprimate de divanurile ad-hoc alese în Moldova și Țara Românească. Printre dorințele principale formulate de divanurile din Iași și București era alegerea unui domn străin. Nu mai voiau un domn pământean căci era imposibil să se cadă la învoială asupra alegerii și în aceste condiții se socotea că nu se va ajunge niciodată la vreo înțelegere. Puterile luaseră act de dorința românilor, dar nu-i dăduseră urmare. Guvernul provizoriu mă însărcinase să fac să triumfe această dorință la Paris pe lângă Napoleon al III-lea. În ziua când luase puterea la București, guvernul provizoriu proclamase, puțin la întâmplare, pe contele de Flandra ca domn al României. Șefii mișcării crezuseră că pot conta pe acordul său. Unele tribunale dăduseră chiar sentințe în numele Alteței Sale contele de Flandra, principele României! Dar guvernul provizoriu a fost curând informat că Napoleon nu admitea această candidatură ce înclina spre orleaniști (într-adevăr contele de Flandra era fiul prințesei Louise, fiica lui Louis-Philippe). La rândul său, contele de Flandra comunicase confidențial Locotenenței domnești că opoziția împăratului francezilor îl împiedica să primească tronul. Trebuia deci să ne adresăm Împăratului spre a-l consulta asupra altui candidat și acesta a și fost obiectul misiunii mele.

Ajungând la Viena, am avut o lungă convorbire cu beizadeaua Grigore Sturdza (beizadea era titlul dat unui fiu de prinț domnitor), dar n-am fost de acord cu propunerile sale și am plecat spre Paris.

Guvernul Locotenenței domnești nu era recunoscut de puteri, așa că singura scrisoare de acreditare pe care o aveam era o recomandare a ministrului Afacerilor Externe, Ion Ghica, pentru colegul său francez, Drouyn de Lhuys. Ministrul francez, de un caracter demn de toată lauda și care-i simpatiza pe români, l-a primit foarte amabil pe trimisul lor, dar îndată ce am avansat ideea unui principe străin nu mi-a ascuns că „era doar o dorință în stare de vis" și că el nu sfătuia guvernul român să insiste asupra ei căci i se părea nerealizabilă. Cu toate acestea, înainte de a pleca, l-am rugat să ceară o audiență pentru mine.

– Dar nu te gândești, dragă prietene, o audiență la Împărat! Nici măcar nu ești acreditat oficial, guvernul vostru nici nu există pentru Franța!

N-am mai insistat și mi-am luat rămas bun. Dar, întors acasă, am scris direct Împăratului, cerându-i onoarea de a fi primit, întemeindu-mă pe împrejurarea că în 1859 îndeplinisem deja o misiune pe lângă el și că avusesem cinstea să fiu primit cu acel prilej. Scrisoarea e dusă la Tuileries și în aceeași seară primesc răspuns de la cabinetul Împăratului că voi fi primit a doua zi la ora 10.

La ora fixată, un șambelan m-a condus în Sala Mareșalilor, spunându-mi să-l aștept pe Împărat, care urma să treacă prin această sală ieșind de la slujbă. Într-adevăr, ușa capelei particulare a suveranilor dădea în această sală. După jumătate de oră de așteptare, a apărut Împăratul, în uniformă, urmat de o suită numeroasă de mareșali și generali. La un semn al său, suita s-a oprit și Împăratul a venit singur spre mine. Mi-a cerut imediat amănunte despre căderea principelui Cuza, despre revoluția care avusese loc la București și m-a întrebat mai ales ce putea face în aceste momente grele pentru România, față de care avea cea mai sinceră simpatie. Într-adevăr, Napoleon se interesase totdeauna de soarta României și dorința sa de a smulge Principatele poftelor Rusiei fusese cauza principală a războiului Crimeei. I-am răspuns că România e conștientă că nu poate conta decât pe Franța și pe Împărat și că în clipa de față se întemeia mai mult ca niciodată pe el. Am adăugat că misiunea mea consta în a-l ruga să desemneze un candidat la tronul României și că eram autorizat să declar că cel desemnat de Împărat ar fi fost imediat proclamat principe al României. Napoleon a răspuns că încrederea ce i se arată îl măgulește mult, dar că este într-o încurcătură teribilă pentru că, oriunde s-ar întoarce, n-ar găsi un candidat care să convină atât României, cât și Franței. Revenind apoi asupra evenimentelor de la București, m-a întrebat cărei cauze atribuiam căderea lui Cuza; cum a putut acest principe, ales cu entuziasm de cele două Principate, să piardă într-un timp atât de scurt încrederea și dragostea țării.

– Sire, am răspuns, ceea ce l-a pierdut pe principele Cuza a fost lovitura de stat de la 2 mai, căci l-a izolat imediat de țară și i-a alienat opinia publică.

Dând acest răspuns, fără altă preocupare decât aceea de a spune adevărul, uitasem cu totul evenimentele din 1851, dar era prea târziu ca să mai dau înapoi. Spre marea mea mirare,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

General Nicolae Golescu
1810 – 1817

Lascăr Catargi
1823 – 1900

Colonel N. Haralambie
1828 – 1908

Membrii Locotenenței Domnești

Napoleon, fără să piardă ceva din aerul calm și liniștit, mi-a spus:

– E adevărat, loviturile de stat sunt ușor de făcut, dar greu de menținut.

Primindu-l pe trimisul român în Sala Mareșalilor, în fața acelui cortegiu impozant de mareșali, generali și mari demnitari, Napoleon al III-lea voise desigur să dea întrevederii un caracter semioficial, ca o dovadă de simpatie pentru România.

Potrivit uzanțelor, ieșind de la Tuileries, m-am dus la Drouyn de Lhuys să-i spun că avusesem cinstea să-l văd pe Împărat. În prima clipă ministrul n-a părut încântat de această veste, neputând să-și ascundă chiar ușoara dezamăgire. Și-a revenit însă repede și cum eu m-am străduit din răsputeri să atenuez mica rănire a amorului său propriu, întrevederea a continuat și, cum se va vedea mai departe, n-am avut niciodată cu el decât relații excelente.

Ion Ghica, 1817 – 1897
președinte al Consiliului și ministru de Interne

De a doua zi am început vizitarea ambasadelor.

Ambasadorii Austriei și ai Rusiei, contele Metternich și baronul Budberg, deși m-au primit foarte bine, nu mi-au ascuns că guvernele lor erau categoric ostile candidaturii unui principe străin. Ambasadorul Turciei, Saafet pașa, îndeplinise odinioară o misiune în România și se împrietenise cu tatăl meu, pe vremea când acesta era ministru. Era un om de treabă, cu toate calitățile nației sale și de o franchețe și o probitate în afară de discuție. Mi-a spus că Turcia era cu totul potrivnică unui proiect care n-ar fi făcut decât să rupă România de Turcia, dar că el personal era un prieten al românilor, se ruga pentru ei și nu dorea decât binele țării lor. Ambasadorul Prusiei, contele Goltz, m-a primit cu simpatie, declarându-mi că în această problemă Prusia nu era deloc dispusă să se lase târâtă la remorca Austriei și a Turciei, iar el personal îmi stătea la dispoziție ca să-mi înlesnească misiunea. Ambasadorul Angliei, Lyons, a declarat că în principiu guvernul său nu este ostil românilor, numai că Anglia nu se va despărți de majoritatea puterilor semnatare ale Tratatului de la Paris.

Prin urmare, întâi trebuia câștigat Napoleon pentru cauza candidaturii străine, apoi puterile care, sistematic și din pricina unor interese potrivnice, nu erau de partea românilor.

Am comunicat prin depeșă cifrată ministrului Ion Ghica rezultatul demersului meu la Paris. A răspuns că încuviința ceea ce făcusem și-mi recomanda să nu mă depărtez de la linia de conduită ce urmasem și să continui tratativele în acest sens. Atunci au venit la Paris câteva personalități politice române: Vasile Boerescu, Costaforu – delegați ai Senatului, principele Gheorghe Știrbei și Fălcoianu – delegați ai Camerei Deputaților. Toți aveau misiunea să viziteze marile capitale ale Europei pentru a face cunoscut diferitelor guverne acordul Camerelor noastre asupra candidaturii unui principe străin. Îl văzuseră pe Drouyn de Lhuys și acum își continuau călătoria. Numai Boerescu și Costaforu rămăseseră la Paris. Mă întrebam ce-i reține aici, când tocmai primii o scrisoare de audiență la Împărat pentru a doua zi la unu și jumătate. Foarte intrigat de această onoare nesolicitată, m-am dus la Tuileries și am fost introdus la Împărat care, îmbrăcat civil, se afla în cabinetul său. Mă invită să iau loc și începu să mă întrebe despre o mulțime de lucruri privind România. Din ce în ce mai nedumerit, mă întrebam unde vrea să ajungă, căci fără îndoială nu mă convocase ca să audă din nou ceea ce-i spusesem cu ocazia audienței anterioare. În cele din urmă a luat un carnet de pe biroul său, s-a uitat la o foaie și mi-a spus brusc:

– Îi cunoașteți pe domnii Boerescu și Costaforu?

– Da, Sire, sunt delegații Senatului român.

– Ah, vreți să mi-i prezentați?

– Majestatea voastră nu trebuie decât să hotărască ziua în care aș putea avea această cinste.

– Dar sunt aici!

Împăratul a sunat și a spus ușierului care intrase:

– Introdu-i pe domnii Boerescu și Costaforu!

Când intrară, aceștia nu-și putură reține un gest de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mirare, văzându-mă în prezența Împăratului, care mi-a spus:

– Domnule agent, vreți să-mi prezentați pe acești domni?

I-am prezentat și le-a pus pe rând mai multe întrebări.

În timpul convorbirii, Costaforu, trebuie s-o recunosc, s-a descurcat admirabil, răspunzând cu limpezime și precizie. Se întorcea de la Petersburg și a povestit că principele Gorceakov, luându-și rămas bun de la el, i-a spus: „Dacă nu vă puteți pune de acord asupra unui candidat român, proclamați republica, vom fi primii care o vom recunoaște". Împăratul a râs din toată inima auzind aceasta.

N-a fost la fel cu Boerescu, care s-a încurcat, a început să se bâlbâie și în cele din urmă n-a mai spus nimic de soi.

Împăratul și-a luat rămas bun de la noi și toți trei am coborât la trăsurile ce ne așteptau. Înainte de a ne despărți, le-am spus pe românește:

– Să sperăm că asta o să fie învățătură pentru dumneavoastră. Nu uitați lecția de patriotism pe care v-a dat-o Împăratul!

În adevăr, acești domni, dorind să fie primiți de Napoleon, nu socotiseră necesar să ceară audiența prin reprezentantul țării lor. Am adus, se înțelege, acest incident la cunoștința guvernului meu. Trimișii săi au fost primiți în chip felurit în diferitele capitale și s-au întors în țară fără să fi înaintat măcar un pas în problema candidaturii, după ce cheltuiseră câteva mii de franci din banii guvernului.

Printre persoanele pe care le vedeam cu plăcere la Paris se număra și domnul Ubicini, publicist talentat care stătuse o vreme în România. Era un prieten sincer al românilor și publicase chiar lucrări favorabile cauzei românești. Într-o zi m-a întrebat dacă mi-ar face plăcere s-o cunosc pe doamna Cornu. Era o prietenă devotată și dezinteresată a Împăratului. Mama ei fusese doamnă de onoare a reginei Hortensia. Fusese crescută împreună cu Împăratul care, în amintirea prieteniei din copilărie, o tutuia. Doamna Cornu putea intra oricând la Împărat, care avea în ea cea mai mare încredere. Spre sfârșitul Imperiului a contribuit, nu în mică măsură, la venirea liberalilor la putere. Mare prietenă a lui Drouyn de Lhuys, liberalismul ei era aproape acela al unei republicane.

M-am grăbit să primesc propunerea lui Ubicini și peste câteva zile ne-am dus la Versailles, unde locuia doamna Cornu. Era o femeie trecută de 50 de ani, aproape diformă, dar înzestrată cu o inteligență ieșită din comun și cu un pronunțat simț politic. Fără nici o introducere, mi-a spus că era informată despre conversațiile mele cu Împăratul și manifesta un viu interes pentru cauza pe care venisem s-o apăr în Franța. Mai apoi mi-am făcut un obicei să vin s-o văd din când în când, căci pentru mine devenise un adevărat barometru politic. Ea mi-a spus că Napoleon, foarte preocupat de ideea că România aștepta de la el un candidat, reflectase îndelung la această problemă. Făcuse chiar propuneri generalului Bourbaki și generalului Ladmirault (?), dar amândoi se scuzaseră spunând că poate în curând Franța va avea nevoie de soldații săi și în aceste condiții nu credeau că trebuie să se depărteze de armată.

Proclamarea contelui de Flandra și demersurile făcute de guvernul român la Paris pentru altă candidatură au decis puterile ostile acestei dorințe a României să convoace o întâlnire a semnatarilor Tratatului de la Paris. Conferința s-a ținut și s-a admis cu majoritate de voturi că ideea principelui străin era contrară dorinței Europei; apoi a hotărât să se trimită o notă guvernului provizoriu la București, cerându-i să pro-

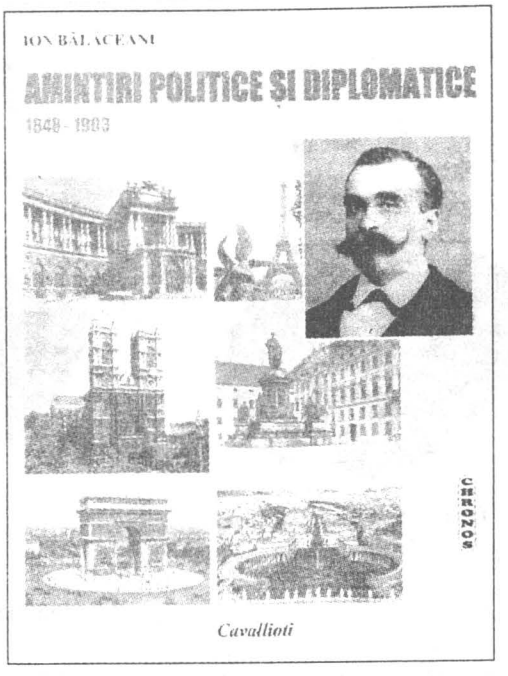

Cavallioti

cedeze la alegerea câte unui domn pământean în fiecare principat. Nota amintea de o dispoziție a Tratatului de la Paris care autoriza Turcia să intervină cu armele în cazul când ordinea ar fi fost tulburată în România. Era o amenințare abia deghizată împotriva guvernului provizoriu și însemna separarea Principatelor, ceea ce nu putea conveni Împăratului care considera Unirea ca opera sa personală. Aflând de cele hotărâte, i-am scris lui Napoleon al III-lea că nu șovăiam să informez participanții la conferința care tocmai avusese loc că ultimatumul lor va fi socotit la București ca nul și neavenit; îmi permiteam să atrag atenția Împăratului că dacă guvernul provizoriu ar fi încercat să pună recomandarea în aplicare, în mod sigur provoca o revoluție sângeroasă, ceea ce ar fi dat turcilor dreptul să intervină cu armele. Adăugam că mica dar viteaza armată română, menită să bareze drumul armatei turcești, se afla deja pe malul Dunării și că ea s-ar fi lăsat zdrobită înainte de ajungerea turcilor la București pentru restabilirea ordinii legale. Aceasta nu putea fi dorința Împăratului. În același timp am telegrafiat locotenenței domnești: „Vă cer să considerați hotărârea conferinței de la Paris, care vă va fi comunicată prin agenții diplomatici respectivi, ca nulă și neavenită; urmați calea pe care onoarea și patriotismul vi le impun!" Am anexat la scrisoarea adresată Împăratului copia acestei telegrame.

Napoleon a răspuns printr-o scrisoare personală arătând că socotise că nu se poate încă despărți de restul semnatarilor Tratatului de la Paris dar că în nici o privință amenințările pe care crezusem că le sesizez în acest manifest nu aveau să fie puse în practică.

Guvernul de la București, însuflețit de cel mai curat patriotism, n-a acceptat cererea conferinței și nu s-a mai procedat la nici o alegere.

Pentru ce urmăream, a trebuit să intru în legătură cu acea putere care se cheamă presa. O recomandare personală a Împăratului mi-a adus sprijinul gratuit al foilor guvernamentale, precum „Le Constitutionnel", „La Patrie" și „L'Opinion Nationale". Dacă acest sprijin, atât de necesar, ar fi trebuit să fie plătit, finanțele românești ar fi fost puse la grea încercare! Mai mult, intervenția Împăratului, care raliase aceste foi cauzei românești, mi-a făcut un mare serviciu și mie și cauzei pe care o apăram. Dimpotrivă, alte ziare politice de mare tiraj

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

s-au arătat mai puțin dezinteresate. Unele, ca să apere cauza românească și să sprijine misiunea cu care eram însărcinat, au cerut subsidii serioase; altele, chiar numai ca să rămână neutre, aveau pretenții extrem de oneroase pentru bugetul român. „Les Débats", care primea de la o putere străină 700.000 de franci pe an ca să-i urmeze politica, voia să-și vândă deopotrivă atât sprijinul cât și neutralitatea. N-am mai insistat și am decis să mă lipsesc de concursul acestei prese de mare tiraj atât de venală. De altfel guvernul nu avea de unde plăti și eu suportam o mare parte din cheltuieli. Pentru lucrările de secretariat angajasem un secretar cu un salariu de 500 de franci pe lună și trebuia să-l plătesc din remunerația mea de 1.750 de franci! E vorba de domnul Vignaud, de care voi vorbi mai târziu, în capitolul consacrat domnului Carp.

În urma detronării și exilului din România, principele Cuza a locuit o vreme la Viena; apoi, pe când aveau loc suspomenitele evenimente, a venit să se stabilească la Paris. O mică curte cuzistă n-a întârziat să se formeze în jurul lui. Unul din intimii săi era colonelul Alecsandri, care îl reprezentase la Paris și pe care eu venisem să-l înlocuiesc îndată după căderea principelui Cuza. El rămăsese în relații cu secretarul agenției diplomatice române din Paris și acesta, domnul Steriadi, un tip foarte capabil de altfel, se lăsase antrenat să îngroașe numărul partizanilor lui Cuza. Chiar de la primele explicații pe care i le-am cerut, domnul Steriadi n-a încercat să nege legăturile și simpatiile sale și m-a rugat să fac cele necesare pentru înlocuirea lui. Spre marele meu regret a trebuit să consimt, căci prețuiam inteligența și capacitatea sa deosebită. Am telegrafiat pentru aceasta ministrului Afacerilor Străine și Ion Ghica mi-a spus să desemnez eu însumi persoana dorită ca secretar. M-am gândit la domnul Carp pe care-l cunoscusem la București în împrejurările știute.

Din cauza plecării domnului Steriadi nu mai puteam conta pe un ajutor devotat. Aveam nevoie de un om sigur, așa că l-am luat pe nepotul meu, a cărui discreție era verificată, pentru lucrările delicate. Nepotul meu, Philippe de Linche, fiul surorii mele Sultana, era în acel moment la Paris la Școala de la St. Cyr. Ca să facă un serviciu unchiului său și din patriotism, a acceptat funcția și s-a achitat satisfăcător de ea. Lucrând mult, căci trebuia să fie printre primii la școala de Stat Major, avea puțin timp la dispoziție, în afara studiilor militare, încât și-a sacrificat nopțile ca să facă lucrările diplomatice ce îi încredințasem.

În urma conferinței și pe când ceream Locotenenței domnești să nu se preocupe de urmările hotărârilor ei, a venit să mă vadă unul din trimișii Camerei din București pe lângă marile puteri pentru a pleda cauza candidaturii unui principe străin. Era principele Gheorghe Știrbei, care de la primele cuvinte mi-a spus:

– Neîndoios că trebuie renunțat la candidatura străină pentru că în unanimitate Europa s-a pronunțat împotriva acestei dorințe a românilor. Din câte știu, aveți acces la Împărat, ați putea deci obține patronajul său în favoarea unei candidaturi posibile și s-o facem să reușească în țară?

Vedeam foarte bine unde voia să ajungă Știrbei, fiu de domn și urmașul unei familii care domnise șapte ani în Țara Românească, și i-am spus:

– Cu alte cuvinte, principe, ia-mă pe mine!

Dezumflat, candidatul a plecat și nu l-am mai văzut.

Într-o zi doamna Cornu a venit la mine să mă întrebe ce ar zice guvernul român de candidatura la tronul României a principelui Carol de Hohenzollern. Acesta era fiul principelui Anton de Hohenzollern, guvernatorul militar al Renaniei, cu reședința la Düsseldorf. I-am spus că nu auzisem niciodată vorbindu-se de el și i-am cerut să-mi dea câteva date și amănunte. Doamna Cornu mi-a spus că prințul, nepot al Stephaniei de Baden, după mamă, prințesa Sofia, cobora din Beauharnais. Tatăl său, principele Anton, era, după mamă, nepot al lui Murat. Principele Carol avea prin urmare după ambii părinți sânge francez, prin Beauharnais înrudindu-se chiar cu Împăratul. Ea mai adăugă apoi că Împăratul avea o afecțiune deosebită pentru prințesa Sofia, mama principelui Carol, căreia îi păstra un sentiment de profundă recunoștință. Într-adevăr, în vremea când era proscris și când Elveția însăși nu-i putea oferi decât un adăpost iluzoriu, prințesa îl primise pe Napoleon în castelul de la Rheinek, pe malul lacului Constanza, și-i dăduse cea mai largă ospitalitate, de care Ludovic Napoleon profitase timp de aproape doi ani, fiind considerat și tratat de toți ca un membru al familiei. Doamna Cornu a mai spus că Împăratul îi iubea mult pe copiii verișoarei sale și se interesa de familia ei. Ea însăși, doamna Cornu, petrecuse mai mulți ani în acel castel, îi cunoștea pe toți copiii și se atașase în mod deosebit de principele Carol. A încheiat spunându-mi că-i vorbise Împăratului de această candidatură pe care și el o considera că l-ar putea scoate dintr-o mare încurcătură. Dar spusese de asemenea că, înainte de a se ocupa mai serios de această chestiune, voia să fie sigur că are asentimentul întreg și deplin al României. De aceea îi ceruse doamnei Cornu să-mi vorbească, adăugând că dorea să se întrețină și personal cu mine pe această problemă. Drept încheiere, doamna Cornu mi-a spus că Împăratul dorea să mă vadă.

Am cerut îndată o audiență ce mi-a fost acordată pentru a doua zi.

Împăratul s-a apropiat surâzând de mine și mi-a spus:

– Văd că doamna Cornu m-a trădat!

– Într-adevăr, Sire, și vin să primesc comunicările „confidențiale" pe care Majestatea Voastră va binevoi să mi le facă.

Napoleon mi-a confirmat lucrurile deja știute de la doamna Cornu, mai spunând că se interesa în adevăr de principele Carol și că de altfel acesta dovedise în repetate rânduri o vie simpatie pentru Franța. După campania austro-prusiană contra Danemarcei, unde participase ca ofițer de Cavalerie în armata prusiană, principele voise să treacă la Artilerie, dar că neluând examenele ca să intre la această armă, îi ceruse lui Napoleon să-i acorde naționalitatea franceză și să-l primească în armată.

– Spre marele meu regret, a spus Împăratul, n-am putut da curs cererii sale căci nu voiam să fiu acuzat de regele Prusiei că-i fac familia să „dezerteze".

Împăratul mi-a spus că înainte de a se opri la formula candidaturii principelui Carol, propusese tronul României generalului Bourbaki, fiul unui general grec în serviciul Franței și altui general, al cărui nume nu-l reținu cu siguranță, dar cred totuși că era generalul Ladmirault. Amândoi au răspuns că în alte împrejurări ar fi fost mândri să ducă în România ideile și influența franceză, dar socoteau războiul iminent și Franța avea nevoie de sabia lor.

Înainte de a mă retrage, i-am cerut Împăratului să-mi permită în mod formal a comunica guvernului de la București cele ce-mi spusese despre prețuirea sa pentru principele Carol și am făgăduit să-i transmit răspunsul Bucureștilor îndată ce-l

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

voi fi primit. Napoleon a încuviințat și a adăugat:

– Domnule agent, vă declar dumneavoastră personal și vă cer s-o spuneți și la București: nu vreau să se creadă obligați acolo să accepte această candidatură pentru că vine din partea mea. Dacă guvernul român găsește alta, să nu se considere angajat față de mine, nici acum nici mai târziu, mai ales dacă ulterior va găsi un aranjament mai bun decât acesta.

Când să încheie audiența, Împăratul, răsucindu-și mustața, care era gestul său favorit, mi-a mai spus:

– Credeți că e absolut necesar să comunicați toate acestea domnului Drouyn de Lhuys...?

– Deloc, Sire, și chiar am să cer Majestății Voastre îngăduința să n-o fac.

Între prima și a treia audiență devenisem diplomat cerând această tăcere care era conformă și cu dorința Împăratului.

Întors acasă, cifrez darea de seamă a întrevederii și o transmit la București. După 24 de ore sosește răspunsul: „Comunicați Împăratului că principele Carol a și devenit candidatul oficial al Locotenenței domnești la tronul României. Sperăm să-l ridicăm fără dificultate pe tron mulțumită sprijinului Împăratului". Îndată ce am primit această telegramă, am transmis-o personal lui Napoleon al III-lea.

Datorită unor indiscreții produse la București, candidatura principelui Carol n-a întârziat să fie cunoscută de diferite Cabinete europene și chiar de presa oficială. După câteva zile, m-am dus să-l văd pe Drouyn de Lhuys, la una din recepțiile unde primea corpul diplomatic. M-a întrebat care-i adevărul despre această candidatură Hohenzollern ce părea „ieșită din pământ". I-am răspuns că bănuiam, desigur, că s-a vorbit de ea la București dar că la Paris nu credeam să se fi discutat ceva.

Potrivit dorinței Împăratului, candidatura Hohenzollern făcuse în România obiectul unui plebiscit și mă gândeam că lucrurile se vor desfășura normal, când am primit o telegramă de la guvernul meu anunțându-mă că la Iași izbucnise o revoluție îndreptată contra Unirii și contra alegerii unui prinț străin și că dimineața încă aveau loc lupte de stradă în capitala Moldovei. Principele Ghica adăuga că mă va ține la curent oră de oră cu desfășurarea evenimentelor. În adevăr, am luat cunoștință de diferitele faze ale luptei și le comunicam lui Drouyn de Lhuys. La ora 7 seara o telegramă mă informa că guvernul român rămăsese pe poziții dar că fusese mare vărsare de sânge și că revolta fusese înăbușită cu prețul unui mare număr de morți și de răniți.

Cum am primit depeșa, am dus-o eu însumi lui Drouyn de Lhuys. Ministrul, temător de evenimente, cum m-a văzut intrând, mi-a spus:

– Ei, ați salvat Unirea?

– Da, dar cu o mare vărsare de sânge.

– A! Asta e! a strigat el, puțin contează de vreme ce Unirea e salvată! Am să duc imediat telegrama aceasta Împăratului.

Și ministrul a plecat.

Nu trebuie să mai spun că revoluția înăbușită în sânge era o lucrătură rusească și că cei mai mulți dintre morți și răniți erau agitatori veniți din Rusia ca să se pună sub ordinele lui Constantin Moruzi, capul revoltei. Îndată ce a văzut mișcarea zdrobită, acesta a trecut granița, care e la câțiva kilometri de Iași, punând astfel frontiera rusească între el și lege. Drept răsplată a fost făcut principe de către ruși. În aceeași seară l-am întâlnit pe Drouyn de Lhuys la un bal dat la ambasada Turciei; m-a luat îndată deoparte, întrebându-mă dacă aveam informații în plus în legătură cu evenimentele de la Iași. Eram pe cale să-i furnizez câteva amănunte primite după întrevederea noastră, când s-a apropiat de noi ambasadorul Rusiei, baronul Budberg, și l-a întrebat pe Drouyn de Lhuys dacă agentul României l-a informat despre numărul morților și al răniților în revoluția de la Iași. Am cedat unei clipe de nestăpânire și am strigat:

– Dumneavoastră, domnule ambasador, trebuie să vă numărați morții și rănițiii!

Baronul s-a întors pe călcâie fără să mai scoată un cuvânt.

– Drace, ia te uită cum vă purtați cu ambasadorii! mi-a spus Drouyn de Lhuys.

I-am replicat că nu mă adresasem unui ambasador ci apărătorului celor care ridicaseră steagul revoluției și atacaseră legea cu arma în mână. [...]

Text preluat (fără note) din Ion BĂLĂCEANU,
Amintiri politice și diplomatice 1848 – 1903,
traducere din limba franceză, introducere,
note și comentarii de Georgeta FILITTI,
Editura Cavallioti, București, 2002

Expoziția „Maria Pillat-Brateș – Restituiri"
Galeria „Dialog"
Primăria Sectorului 2
Reproduceri din expoziție
în paginile 17, 22, 27, 29, 35

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Arhive bucureștene

„Românul"

Georgeta FILITTI

Una din cele mai longevive publicații (1857 – 1905) din spațiul românesc, reprezentativă pentru ce a însemnat presa în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, rămâne foaia scoasă de C. A. Rosetti (n. 1816) și continuată după moartea acestuia (survenită în 1885) de fiul său Vintilă. Ca mai toate fondurile păstrate la Biblioteca Națională (St. Georges) și acesta nu este exhaustiv, dar piesele pe care le conține pot completa informația asupra familiei Rosetti în general și a unor membri anume în special.

Dacă Rosetti ar fi fost doar ziarist, evident că și materialele cuprinse în arhiva sa (înregistrate sub numele „Dinu Rosetti", ceea ce poate induce în eroare și poate fi confundat cu arheologul din secolul XX cu același nume) s-ar fi rostuit precumpănitor spre publicistică. Dar C. A. Rosetti a fost revoluționar prin excelență, provenit dintr-o familie ilustră, cu relații politice și de prietenie în întreaga Europă și o influență apreciabilă în societatea românească. Semnalăm astfel câteva acte de stare civilă și statut social ale familiei: o diplomă din 25 februarie 1733, conferită de împăratul-rege Carol al VI-lea comitelui Nicolae Rosetti (în 1930 piesa se afla în proprietatea lui Constantin Horia Rosetti). Acesta era fiul marelui vistier moldovean George Rosetti și al Mariei, fiica lui Eustatie Dabija Vodă. Din fiul acestora, Alexandru (căsătorit cu Elena Crețeanu), descindea C. A. Rosetti. Acesta fusese ofițer între 1833 și 1836, șef al poliției din Pitești (1837), procuror la Tribunalul București (1840). După intrarea în mișcarea revoluționară el apare ca publicist și tipograf cu patentă (în acest sens se păstrează un atestat din 1865). Actul de căsătorie cu englezoaica Maria Grant (n. 1819), din 1847, oficiată la biserica greco-catolică Sf. Gheorghe din Viena, se păstrează alături de certificatele de botez ale copiilor: Mircea, n. 16/28 ianuarie 1850 la Paris, botezat peste 15 ani, la 18/30 iunie 1865. Nași i-au fost cizmarul Charlemagne Hallegrain și Ștefan Golescu (de la primul, de altfel, va lua și numele de încreștinare, mai puțin obișnuit). Alt fiu, Vintilă Jules Ștefan, botezat la St. Sébastien, Nantes, la 23 ianuarie 1853, l-a avut pe Jules Michelet drept naș.

Din piesele referitoare la C. A. Rosetti mai reținem donația contesei Zoe de Rosetti pentru o loterie în profitul răniților francezi în războiul din 1870. Era vorba de 14 m de „moire antique" de catifea lioneză pentru un veșmânt regal. S-au emis 285 de bilete a câte 5 fr. bucata și printre cumpărători (majoritatea femei) figurează mai toată protipendada țării.

În 1880, Petrache Poenaru îi confirmă, cu mulțumiri, lui C. A. Rosetti primirea și depunerea la Muzeul Național a sabiei lui Tudor Vladimirescu, „vechiul soldat al regenerării României și apostolul unei mișcări naționale al cărei scop și ideal s-a putut vedea atins și realizat chiar de amici și contemporani ai săi cum fu patriotul nostru poet Ion Văcărescu".

Peste trei ani, sindicul orașului Fondi (Italia) îi anunța

C. A. Rosetti

moartea lui Enrico Amante, „care timp de jumătate de secol a luptat cu vorba și publicitatea pentru România, acest clasic pământ latin, ignorat odinioară cu totul". Îi cerea să subscrie la ridicarea unui monument în amintirea acestui „vechi apostol în favoarea României".

În fine, chiar în anul morții, C. A. Rosetti e propus candidat al Colegiului II Craiova. Popa Constantinescu, de la biserica Ungureni de acolo, îi cere să-și dea acordul printr-o declarație în coloanele „Românului", altfel va lăsa locul liber pentru Ninciu și Brăiloiu, potențiali competitori la mandatul de deputat și, probabil, dușmani ai săi.

La moartea celui care, alături de I. C. Brătianu, a rămas întruchiparea spiritului revoluționar pașoptist, jalea țării a fost unanimă. Din noianul de mesaje de condoleanțe adresate văduvei sale, Maria, cele din Argeș ni se par absolut dramatice: *„Însărcinat de consiliul comunal adunat spontaneu la știrea nenorocită despre moartea ilustrului vostru soț și marelui cetățean C. A. Rosetti, îmi fac o zdrobitoare datorie de a aduce condoleanțele orașului Pitești la nenorocirea ce v-a izbit, nenorocire care lovește în același timp națiunea întreagă"* (primarul N. Constantinescu); *„Moartea ilustrului vostru soț este fărâmarea inimilor, încetarea deodată a circu-*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Vintilă Rosetti

laţiei regulate a sângelui, este o calamitate publică. Înţelegeţi, doamnă, că toţi românii suntem în acea stare de dezolare în care orice consolare şi încurajare este de prisos". Iar Em. Poenescu, fost lucrător la tipografia „Românului" în 1858 – 1859, scrie un înduioşător catren, *La moartea lui C. A. Rosetti*:

Un om iubit de popul ai fost aice'n lume
Şi ai trecut din viaţă, dar viu e al tău nume,
Căci libertăţi sublime ce ţara-a câştigat
Le-a câştigat prin tine, ilustre democrat.

Majoritatea pieselor din arhiva cercetată de noi îl priveşte însă pe Vintilă, fiul revoluţionarului. De la diploma de mason în loja *Luce e progresso* din Pisa (dobândită la 21 nov. 1876) până la partajul averii cerut prin Justiţie de familia primei sale soţii, Elena Iatropol, cele câteva zeci de acte luminează în primul rând activitatea sa de continuator la direcţia „Românului". În mai 1885 el se adresează „sprijinitorilor" publicaţiei, rugându-i „să-şî exprime punctul de vedere asupra stării noastre politice", prin participarea la o adunare din sediul redacţiei. Probabil că a vrut să aibă opinii şi despre conţinutul ziarului, fiindcă prin 1892 un Zaharescu din Buzău îi scrie că publică prea multă literatură. Ar dori o rubrică cu „subiecte şi descoperiri ştiinţifice" ca şi comentarii mai dese pe tema reformei învăţământului, fiindcă a fi profesor e „calică meserie". Poate după această constatare redacţia i-a redus costul abonamentului la doar 5 lei pe trimestru.

Conturile zilnice de casă, achiziţionarea tipografiei lui C. Petrescu-Conduratu (pentru 24.000 lei noi), corespondenţa cu agenţia de ştiri *Havas* ori cu generalul Barozzi, proprietarul casei de pe str. Clemenţei nr. 3, unde funcţiona tipografia, la fel cu Caion (detractorul lui Caragiale) pentru cedarea inserării unor anunţuri – toate dovedesc conducerea cu mână forte a acestei antreprize de seamă în materie de publicistică românească. Mai mult, Vintilă Rosetti se implică şi în organizarea breslei ziariştilor. Aşa, un memoriu redactat în limba franceză priveşte „administrarea intereselor materiale ale jurnaliştilor din capitală". Sunt dezvăluite deficienţele de difuzare a presei în general: chioşcuri şi vânzători puţini (aceştia se învârtesc doar pe Calea Victoriei şi în dreptul cafenelei *Union*, restul oraşului fiind neglijat). Se sugerează crearea unei antreprize de vânzare a presei (cu 30 de vânzători) care să cutreiere oraşul între 8 dimineaţa şi 10 seara (cafenele, stabilimente publice, magazine, case particulare); alţi 10 să vândă în tramvaie. Autorul recunoştea că măsura ar fi fost revoluţionară căci vechii vânzători, comozi şi avându-şi vadul făcut, i-ar fi boicotat pe noii angajaţi. Nici în provincie situaţia nu era mai bună: corespondenţii ziarului răscumpărau numerele şi le returnau redacţiei, pândindu-i pe cumpărători în magazine. Şansa de a spori vânzările în mod uniform în ţară era una singură: antrepriza nou creată să asigure expedierea, corespondenţa, contabilitatea şi să-şi aibă comis-voiajori în toată ţara (la fel ca cei 42 de salariaţi ai foii franceze „Le Temps"). Iată cam ce vânzare se făcea în luna ianuarie 1889 în provincie: Turnu Măgurele – 128 ex.; Tulcea – 178; Călăraşi – 132; iar în februarie: Ploieşti – 365; Craiova – 1.295; Brăila – 1.450; Galaţi – 18; Râmnicu Sărat – 74.

Tot în ceea ce priveşte statutul ziaristului, în arhivă se păstrează un manifest despre conflictul apărut în 1898, pe fondul recrudescenţei unor gesturi xenofobe care se dovedeau, şi aici, păgubitoare. În ţară funcţiona *Sindicatul ziariştilor*, asociaţie profesională cu 44 de membri de la „Timpul", „Voinţa naţională", „Secolul", „Epoca", „Universul", „Dreptatea", „Drapelul", „La Roumanie", „Adevărul" şi *Societatea presei*. Aici se adunase o lume pestriţă, singurii jurnalişti fiind D. A. Laurian, C. Bacalbaşa şi Armand Rubin. Încolo erau administratori de ziar, un flautist, studenţi, un subdirector de penitenciar, arhitecţi, avocaţi, tipografi. În 1898 *Societatea* a cerut să fie recunoscută ca persoană morală; Parlamentul a fost de acord, cu o discriminare: membrii se împărţeau în activi şi auxiliari (aceştia din urmă fiind străinii). Or, tipografii şi editorii erau în majoritate străini încât, chiar cu acea împărţire nefericită, românii ar fi fost copleşiţi. „Oamenii de litere sunt confundaţi cu turnători de litere" scriau dezabuzaţi autorii manifestului, gândind la neghiobia parlamentarilor.

Colaboratorii „Românului" nu apar în nici una din asociaţiile prezentate de manifest.

Din materialul eteroclit al fondului interesantă ni se pare şi corespondenţa, publicată sau nu; ea dă o imagine a stării de spirit, a încrederii cetăţeanului de pe stradă în atotputernicia presei. Astfel, Ch. D. Drutzu, student la Halle, cere, în martie 1888, o statistică agricolă a României căci, scrie el, „de mare serviciu mi-ar fi ca să ştiu repartiţia tuturor plantelor cultivate pe judeţe după recensământul din urmă (1884)". În iulie 1895, dr. C. Thiron trimite redacţiei un memoriu al profesorilor Facultăţii de Medicină din Iaşi împotriva desfiinţării ospiciului de alienaţi mintal Golia de către Epitropia Sf. Spiridon. Ospiciul trebuia să rămână într-un oraş mare, altfel profesorii rămâneau „lipsiţi de cazuri..." Peste un an, la 10 aprilie 1896, „un amploaeat" anonim, „căci dacă m-aş subscri, la momentu nu aş mai fi în serviciu", cere lui Vintilă Rosetti să fie „îngerul păzitor al nenorociţilor de fii de români" ajunşi băieţi de prăvălie şi care lucrează câte 12 ore pe zi (în cârciumi sau restaurante), fără repaus duminical.

Unul care se credea poet, ascunzându-se sub pseudonimul *Nemo*, trimite două poezii „Românului literar", în speranţa că îi vor fi tipărite; ar fi avut astfel „*curajul de a înainta*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Maria Rosetti

pe calea ce am iubit de când eram copil. E cale dureroasă, dar are efecte prea dulci şi nu pot să o părăsesc". Iată fragmente din creaţia lui *Nemo*:

Te aştept, copilă,'n valea verde / Cu plopii împrejur / Unde râul de argint se pierde / În dulcele susur.

Şi:

Frunză verde foi de fag / Codrul verde mult mi-e drag.

Iată şi un articol, din păcate fragmentar şi de care nu ştim dacă s-a publicat, intitulat *Molima*, şarjă la adresa grandomaniei unor scriitori români, semnat N. Ţinc: „*... se începuse cu creatorul societăţii junimiste din Iaşi, a progresat cu domnul Caragiale şi a ajuns la culme cu bietul Caion... n-a existat literatură românească până ce n-a început domnul Maiorescu, împreună cu ai dumnealui să scrie, aşa a pretins dumnealui; nici domnul Maiorescu, nici toţi ceilalţi literaţi români n-au existat, nu există şi nu vor exista, repeta domnul Caragiale, după ce dumnealui a început să-şi rumege spanacul, adică să scrie; şi domnul Maiorescu, ca şi domnul Caragiale la rându-i, sunt, unul, filosof cu barbişon, afirmă tânărul Caion, iar celălalt un simplu plagiator...Dar caracteristica boalii de care vorbim astfel e: depăşirea realităţii, exagerăţiunea până la absurd...Primii au susţinut lucruri false; cel din urmă a creat şi probe false pentru susţinerea aserţiunilor sale. Apoteoza ar fi extrem de veselă, precum a fost începutul, şi mai ales urmarea, dacă finele nu s-ar fi schimbat în tragedie printr-o pedeapsă prea aspră, adică nedreaptă, aplicată celui mai tânăr, celui mai bolnav, prin urmare celui mai nevinovat dintre cei trei grandomani*".

Iată şi biografia unui personaj interesant, Davicion Bally (David Abraham Bally) trimisă la un moment dat ziarului şi despre care, deopotrivă, nu ştim să se fi publicat. D. B. se născuse la 17/29 ianuarie 1809 la Bucureşti. Străbunicul său, bancher al marelui vizir, l-a ajutat pe un Mavrocordat să ocupe tronul Ţării Româneşti. Drept mulţumire, vodă l-a adus în ţară, l-a boierit şi l-a făcut „consilier intim". Tatăl lui D. B. a murit în 1818 iar averea familiei a încăput pe mâna unui asociat. D. B. e, o vreme, băiat de prăvălie, în magazinul unchiului său Aşer Samuel. Autodidact, tânărul îşi petrece o parte din timp pe lângă pangarul bisericii Sf. Ioan cel Nou, învăţând totodată românește, grecește, nemțește, turcește, sârbește şi bulgărește. Ajunge să ţină corespondenţa vecinilor şi la un moment dat devine cămăraş al contracciului pentru exportul sării prin porturile dunărene de la Zimnicea în sus, până la Cazane. Stinge un incendiu izbucnit la Zimnicea, la depozitele armatei ruseşti şi generalul Kiseleff îl decorează cu ordinul „Sf. Ana", clasa a III-a. În 1831 are propria sa bancă iar în 1836 Mihalache Ghica şi Ion Manu îl fac casier al Agiei unde lucrează zece ani – fără leafă. Funcţionarii îi păstrează „o dulce amintire", notează biograful. Aduce pe cheltuiala sa o trupă de teatru la Bucureşti şi vreme de un an întreţine actorii „ca să nu blesteme guvernul român". Tot el plăteşte organizarea unui corp de pompieri, după marele incendiu din martie 1847. În acelaşi an e arendaş al moşiilor lui Iancu Manu (Budeşti, Aprozi, Greaca). A reparat şi înzestrat cu o Evanghelie ferecată în argint – biserica celei dintâi. În vara lui '48 i-a convins pe ţărani să adune recolta, în loc să se răscoale. În fine, ca evreu „era înclinat din naştere spre egalitate şi dreptate" încât atunci când Iancu Manu, ministrul lui Vodă Bibescu, l-a întrebat dacă n-ar face bine să-i prindă pe revoluţionari, el le-a transmis lui Eliade şi fraţilor Goleşti intenţiile autorităţilor, zicându-le „să se grăbească cu proclamarea revoluţiei". S-a implicat în evenimente publicând în „Pruncul român" articole (pe numele soţiei). N-a fost totuşi socotit un răzvrătit şi, graţie lui Iancu Manu şi consulului austriac, scapă de exil. În 1854 e executor testamentar al clucerului Iatropol (ceea ce ar putea explica prezenţa biografiei în această arhivă, cel dispărut fiind primul socru al lui Vintilă Rosetti) care, ciudat, îşi lăsase averea oraşului Brusa. A fost atât de bine primit în oraşul anatolian încât pentru el s-a ridicat interdicţia care îi oprea pe evrei să viziteze termele. Încrezător peste măsură, D. B. a garantat pentru nişte greci care licitau podirea Căii Mogoşoaii cu 2.000 de galbeni. Apoi împrumuturi nerambursate către Eliade şi Iancu Manu l-au dus la faliment. A murit la Ierusalim, la 20 aprilie 1882.

*

Nu putem încheia această fugară răsfoire a arhivei „Românului" fără a transcrie o scrisoare, nedatată, a Marioarei Mavrocordat către Vintilă Rosetti. Ea subînţelege solicitudinea unui boier îmburghezit ca şi reticenţa cam ţeapănă a cuiva care a dorit „să-şi păstreze rangul".

Vintilă dragă,

Mulţumesc din suflet că ai binevoit să mă anunţi în „Românul", dar nu voiesc să dau lecţii particulare, aşa că nu trebuieşte să ne ştie toată lumea că suntem săraci şi că de aceea nu pot face altceva care să producă tot atât fără multă gălăgie, mai bine să rabd. Iartă-mă dacă te-am incomodat şi fii, te rog, totdeauna amicul meu.

Marioara Mavrocordat
18 mai / fără an /

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii lui Carol I

De la Principatele Unite Române la Regatul României
– 14 martie 1881 –

Florin PREDA

A doua jumătate a secolului al XIX-lea înseamnă, fără îndoială, o pagină de istorie încărcată de semnificații pentru destinul românilor.

1848 este primul din aceste momente, continuat de 1859, când se realizează Unirea Principatelor, și de valul de legiuiri revoluționare ale lui Cuza, care vor veni până în 1866 și care vor pune bazele statului român modern.

1866 este un an de cumpănă. La 11 februarie, Domnitorul A. I. Cuza este silit să abdice și să plece în exil, rostind profeticele cuvinte: *„Să dea Dumnezeu să îi fie mai bine țării fără mine decât i-a fost cu mine"*.

În împrejurări politice externe complexe, „Locotenența Domnească", formată pentru a guverna țara, având și sprijin francez, îl va convinge pe prințul Carol de Hohenzzolern-Sigmaringen să accepte tronul Principatelor Unite.

Domnitorul care, venind din afara țării, a înțeles să-și identifice destinul cu al supușilor săi, indiferent de consecințe și dincolo de convenience, declara la 10 mai 1866 în fața Adunării Elective de la București: *„Punând piciorul pe acest pământ sacru, am și devenit Român... Eu vă aduc o inimă leală, cugetări drepte, o voință tare de a face bine, un devotament fără margini către noua mea patrie și acel neînvins respect pentru lege, pe care l-am cules din exemplul alor mei. Cetățean astăzi, mâine de va fi nevoie soldat, eu voi împărți cu voi soarta cea bună, ca și pe cea rea... Credeți în mine, precum și eu cred în voi"*.

Legitimat ca Domn al Principatelor Unite prin asentimentul popular (la plebiscitul din 8 – 20 aprilie, 685.969 de români au fost pentru alegere contra a 224), Carol a reușit să construiască în jurul său și al Tronului o Națiune în cel mai european sens al cuvântului.

Noua Constituție din 1866 proclama „de jure" *„Principatele Unite Române monarhie ereditară, indivizibilă, sub numele de România"*.

Devenind un factor de echilibru și raportare între cele două mari partide ale vremii: Conservator și Liberal, având colaboratori apropiați personalități politice precum Ion C. Brătianu, Lascăr Catargiu sau Mihail Kogălniceanu, domnitorul Carol a dat românilor un stat guvernabil și, în limitele vremii, înzestrat cu instituții democratice.

Pactul comercial din 1875 încheiat cu Austro-Ungaria este primul act internațional semnat de România cu o putere străină și afirmă emanciparea economică de sub suzeranitatea Porții, constituindu-se astfel în primul pas pentru recunoașterea deplinei independențe a tânărului stat român.

Anul 1877 avea să aducă, însă, deplina recunoaștere a lui Carol. Victoriile obținute cu sânge la Plevna, Grivița sau Rahova de armata română, al cărei Comandant suprem era principele Carol, veneau să consfințească obținerea independenței de stat a României. Faptul că Domnitorul nu a acceptat să stea departe de soldații săi a avut un important rol psihologic, Titu Maiorescu scriind în acest sens: *„pe acest domnitor, românul îl simte pentru întâiași dată ca domnitorul său, la el se uită, de el este mândru, în el a prins încredere. Și atunci când se întorc din război, soldații și ofițerii, cu fala biruinței smulse după atâtea jertfe, statul român are o armată și un popor care a început să-și simtă misiunea, să se perceapă ca un întreg și să-i împământenească domnitorul până atunci străin, iar de acum încolo întrupat în aspirația națională ca o nădejde și o chezășie a viitorului"*.

Odată cu obținerea independenței, statutul internațional al României se va modifica radical.

România își va lua titlul de regat, iar conducătorul său pe cel de rege. Pentru această titulatură pleda și Constituția din 1866, în care se specifica termenul de monarhie.

Proclamarea a avut loc în ședința festivă a corpurilor legiuitoare din 14/26 martie 1881, când principatul a fost ridicat la rang de regat. Astfel, Camera a votat o moțiune în care se spunea: *„Pentru a corespunde unei lungi simțite dorințe a națiunii, pentru a întări stabilitatea și ordinea în țară și pentru a oferi o chezășie pentru aceea că în România monarhia fiinteaza în aceleași condițiuni ca și în celelalte state ale Europei și că ea trebuie să insufle aceeași încredere, camera deputaților în virtutea drepturilor de suveranitate ale națiunii proclamă pe alteța sa regală principele Carol, rege al României"*.

Drept urmare a acestei moțiuni, se elabora un text de lege, cu două paragrafe:

„Art. 1 România se înalță la Regat. Principele Carol ia pentru sine și moștenitorii săi titlul de Rege al României.

Art. 2 Moștenitorul tronului va purta titlul de Principe Moștenitor al României".

Textul a fost promulgat de Carol, care a ținut și un emoționant discurs, în care trasa liniile generale ale viitoarei sale domnii:

„Mare și solemn este acest moment în care mi se apropie reprezentanții națiunii pentru a-mi prezenta hotărârea unanimă a corpurilor legiuitoare. Cu această hotărâre începe o nouă pagină în cartea vieții poporului român, cu ea se termină timpul care a fost bogat în lupte și greutăți dar și în stăruințe bărbătești și în fapte eroice.

Și în acest moment voiesc să repet ceea ce am spus de atâtea ori: totdeauna a fost dorința națiunii care a dat faptelor mele direcție și țintă! De 15 ani sunt principe al acestei țări, de 15 ani mă înconjoară dragostea și încrederea poporului, această dragoste mi-a făcut zilele bune în și mai bune, în zile rele m-a întărit și confortat. De aceea eram mândru de demnitatea mea de principe, așa cum mi-a fost dat acest nume în jurul căruia s-au țesut în trecutul îndepărtat glorie și măreție.

Țara este însă de părere că i-ar ședea mai bine în situația pe care și-a dobândit-o acum, în puterea ei națională, dovedită prin fapte ca să se înalțe la regat: așa fiind primesc – nu pentru mine, ci pentru mărirea României – titlul de rege, fiind sigur că el nu va dezlega legăturile ce m-au împletit așa de strâns cu poporul meu prin toate câte am trecut luptând și trăind împreună. Fie ca primul rege al României să se bucure de aceeași dragoste care a purtat pe ultimul principe prin toate adversitățile. Pentru mine prețuiește alipirea acestui popor nobil și viteaz mai mult decât toate măririle, decât toată strălucirea unei coroane".

Astfel, România devenea în mod oficial regat, încoronarea urmând a avea loc în ziua de 10 mai 1881, odată cu sărbătorirea a 15 ani de la intrarea în București.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecţiile Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

I. PETROVICI, *Evocări de mari filosofi*
Editura Librăriei „Universala" Alcalay & Co., Bucureşti [f.a.]

... Căci alături de geniul său speculativ, spiritul lui Descartes a posedat şi un viguros bun simţ, iar pentrucă nu o singură dată metafizicienii au fost asemănaţi cu faimosul cavaler al lui Cervantes, zadarnic chemat la realitate de bunul simţ robust al scutierului său, putem spune în privinţa lui Descartes, că el îi cuprindea deopotrivă pe amândoi eroii romanului spaniol, întrucât dânşii nu mai alcătuiau două fiinţe separate, în veşnică opoziţie, ci două laturi lăuntrice, care se echilibrau, întregindu-se într'o perfectă armonie...

William SHAKESPEARE, *Macbeth*
Tragedie în 5 acte, traducere de V. Demetrius
Editura Librăriei „Universala" Alcalay & Co., Bucureşti [f.a.]

Macbeth (*aparte*)

O, timp, tu o iei înaintea planurilor mele cumplite! Un ţel fugar nu e niciodată îndeplinit, dacă fapta nu-i vine în ajutor. Din ceasul acesta toate imboldurile inimii mele vor fi îndată urmate de acţiune. Şi chiar acum, pentru a-mi încorona gândurile, hotărârea să fie pe dată tălmăcită în fapte. Am să pătrund în castelul lui Macduff, am să pun mâna pe Fife, voiu trece prin ascuţişul săbiei pe femeia şi copiii lui şi pe toţi acei cari din nenorocire ţin de neamul al cărui şef este el. Nu e lauda unui nebun! Aşa voiu face, până nu voiu avea timp de răsgândire. Nu mai vreau să am vedenii. Dar unde sunt crainicii? Hai, du-mă spre ei.

Radu R. ROSETTI, *Pagini alese*
Editura Comitetului de Sărbătorire, Bucureşti, 1935

Niciodată nu l-am înţeles pe Caragiale mai bine ca acu, de ce, după ce şi-a bătut joc de politicieni, zugrăvindu-i în tipuri nemuritoare, într'o bună zi, desgustat, şi-a părăsit ţara şi s'a instalat la Berlin, unde a şi murit.

Dela războiu încoace, pare că un vânt blestemat bate şi mai groaznic peste ţara noastră, intitulată mândru România-Mare. Un Taifun nimicitor ce suflă în toate direcţiile, uscându-ne pe zi ce trece...

Nu e ceas să nu înregistrăm o întâmplare care să nu ne umple sufletul de revoltă, făcându-ne să ne întrebăm uluiţi: „Cum e cu putinţă?" – pentru ca peste altul să descoperim o nouă neghiobie, incorectitudine sau rea voinţă...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

MARCU AURELIU

Către sine însuşi

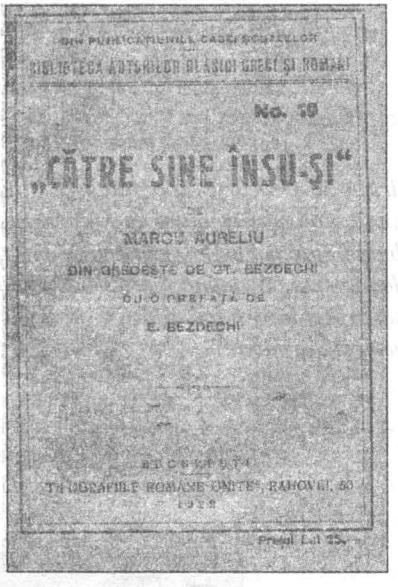

Către sine însuşi de MARCU AURELIU,
din greceşte de St. BEZDECHI,
cu o prefaţă de E. BEZDECHI,
Bucureşti, „Tipografiile Române Unite", 1923

Împăratul filozof s'a născut în Roma la anul 121 p. Chr...

Deşi făcând parte din cercul burgheziei, Marcu Aureliu e descoperit de timpuriu de ochiul ager al lui Hadrian care îl ia în anturagiul său şi-l iniţiază în tainele conducerei unui colos aşa de mare cum era imperiul roman, e adoptat apoi de Antonius, iar dela anul 161 ajunge împărat, el omul modest, neambiţios, care s'ar fi simţit mult mai bine ca un simplu particular...

El trăeşte în una din cele mai grele epoci ale imperiului, care acum începe să fie ameninţat din toate părţile...

Domnia lui a fost departe de a fi fericită; pe lângă războaiele aproape continui pe care e silit să le poarte, el avu nenorocul să vadă pe cel mai bun general al său răsculându-se împotriva sa; soţia lui Faustina e o stricată, coregentul lui un desfrânat şi un iresponsabil, fiul său Commodus avea să ajungă un al doilea Nero; ciuma pustia imperiul. În mijlocul atâtor nenorociri, Marcu Aureliu nu-şi pierdu nici cumpătul, nici seninătatea, ci cu o egalitate de suflet incomparabilă, rămâne veşnic la postul lui...

El a murit la Viena, la 180 şi a lăsat ca urmaş pe acel monstru, Commodus, un vrednic emul al lui Nero.

„Către sine însuşi", operă filozofică a lui Marcu Aureliu, nu e propriu zis un sistem de cugetări cari se înlănţuesc spre a ne da o doctrină nouă. Ele sânt notele zilnice ale unui moralist practic, ce se slujeşte de ideile antecesorilor săi, pe care are numai ambiţia de a le realiza, spre a ajunge la perfecţionarea morală a persoanei sale. Micile sale aforisme, sau observaţiuni, sunt fructul unor conversaţii cu sine însuşi. Obişnuinţa aceasta de a lucra zi de zi, conştient, la desăvârşirea morală a propriei persoane, o căpătase el de la Stoici, cari recomandau adeptului lor, ca în fiecare seară sau dimineaţă, să ţie ca un fel de socoteală asupra faptelor din ziua precedentă, să vadă dacă printre ele se află unul rău, ca să nu-l mai repete. Reflexiunile împăratului, mărturisirile lui, sfaturile pe care şi le dă lui însuşi, căci cartea e scrisă numai pentru el, ca un registru sufletesc ce are să-i slujească lui personal, capătă o măreţie deosebită, când ne gândim la rangul celui care le scrie, la sinceritatea, modestia şi simplitatea vieţii sale...

E. BEZDECHI

Nu uita nici un moment, care este natura universului şi ce fel este a ta proprie, ce legături este între aceasta şi aceia, şi ce fel de parte alcătuitoare eşti tu şi din care întreg, şi în urmă, ţine mereu minte, că nimeni nu te poate împiedeca să faci sau să zici, ceia ce este în concordanţă cu natura, din care tu însuţi eşti o parte...

Cât de repede pier toate lucrurile! În lume, înşişi oamenii, în timp, amintirea lor! Ce sânt oare toate senzaţiunile noastre, mai ales escitaţiunile noastre de plăcere şi durerile noastre dătătoare de groază, şi în sfârşit lucrurile, cari din pricina măreţiei lor aparente ne smulg strigăte de admiraţiune: cât de neînsemnate şi vrednice de scârbă, cât de josnice, de şubrede şi pieritoare! Omul gânditor se cuvine să cugete la acestea. Şi chiar aceia, ale căror păreri şi cuvinte dau gloria, cine sânt ei? Ce este moartea? Dacă o privim numai în ea însăşi, şi desfacem în cugetul nostru de ea, ideile legate de ea în închipuirea noastră, nu vom vedea în moarte, de cât un efect al naturei. Însă cine se teme de un efect al naturei este copil. Ba încă, moartea nu este numai un efect al naturei, ci este chiar o acţiune binefăcătoare pentru natură. Consideră în sfârşit, în ce mod şi prin care parte a fiinţei sale, stă omul în atingere cu Dumnezeu, şi în ce stare se află el atunci, când părticica aceasta de materie se preface în ţărână...

Şi de-ai trăi trei mii de ani, chiar treizeci de mii, totuşi ţine minte, că nimeni nu pierde altă viaţă, de cât aceia, ce o trăeşte într'adevăr, şi că nu trăeşte altă viaţă, de cât aceia pe care pierde. Aşa dar viaţa cea mai lungă ca şi viaţa cea mai scurtă tot o viaţă sânt. Momentul prezent este pentru toţi de aceiaş durată, ori care ar fi neegalitatea în durata trecutului, şi acel pe care cineva îl pierde pare numai o clipită; nimeni nu poate pierde nici trecutul, nici viitorul, căci cum ar putea cineva să răpească ceva, ceia ce nu e în stăpânirea sa? Trebue aşa dar să luăm aminte la aceste două lucruri: întâiul, că toate lucrurile se află într'un circuit veşnic şi neschimbat, şi că nu este de nici o însemnătate, a observa aceleaşi lucruri timp de o sută sau două sute de ani sau un timp nesfârşit, şi cea de a doua, că cel ce moare în vârsta cea mai mare ca şi cel ce moare foarte tânăr amândoi pierd acelaş lucru. Ei pierd doar numai momentul prezent, fiindcă ei nu sânt stăpâni de cât pe aceasta, şi bunul ce cineva nu posedă, nu-l poate pierde...

Durata vieţei omeneşti este o clipă; fiinţa, ca o curge

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

neîncetată; sentimentul (un fenomen) o arătare întunecoasă; corpul nostru, o materie putrescibilă; sufletul, o sfârleză; soarta, o ghicitoare; faima, ceva nehotărât. Scurt, în ce privește corpul, el este un râu repede; cât privește sufletul, visuri și ceață; viața este un război, un popas pentru călători; gloria postumă este uitare. Ce ne poate călăuzi sigur aci? Numai filozofia. Și a fi un filozof va să zică: a feri de orice ocară, de orice rău geniul din noi, a bănui plăcerea și durerea, a nu lăsa nimic pe seama norocului, să nu ne slujim niciodată de minciună și prefăcătorie, să nu avem nevoie de munca și cruțarea altora, să primim toate pățaniile și întâmplările resemnați, ca unele ce isvorăsc tot de acolo de unde ne tragem și noi, în sfârșit să așteptăm cu inima împăcată moartea, și să nu vedem în ea altceva de cât dezagregarea corpului în elementele primordiale din cari este alcătuită ori ce ființă vieţuitoare. Dar dacă pentru aceste elemente însile nu este nimic groaznic, că fiecare din ele se schimbă neîncetat în altele, pentru ce oare am privi cu ochii întristați prefacerea și dezagregarea tuturor lucrurilor? Schimbarea aceasta este în firea lucrurilor și ceia ce este în acord cu natura, nu este nici un rău...

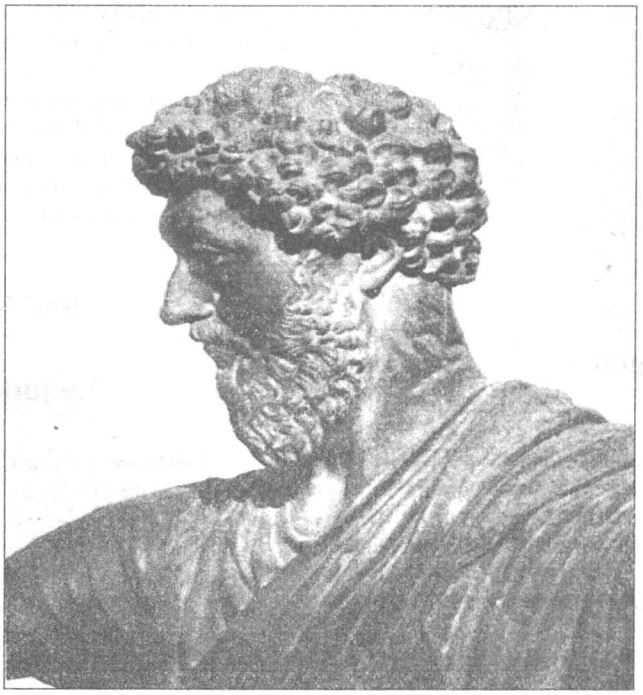

Nu trebue numai să ne gândim, că viața noastră se consumă în fiecare zi, și că se face mai mică în fiecare zi partea ce mai rămâne, ci trebue să ne mai gândim că, chiar de am putea prelungi viața noastră până la o vârstă foarte înaintată, totuși nu e sigur, dacă mintea noastră va păstra mereu aceiași putere spirituală pentru acea considerare, care este baza științei lucrurilor divine și umane. De fapt, când bătrânul începe să ajungă în mintea copiilor, e adevărat că păstrează încă puterea de a respira, de a mistui, de a avea idei și dorințe și alte asemenea activități; însă a se sluji de sine însuși, a împlini punctual datoria sa eventuală, a analiza precis întipăririle sale, a verifica, când este timpul potrivit a ne despărți de viața aceasta, într'un cuvânt, toate operațiunile pe cari le presupune o minte exercitată, aceste puteri sânt stinse în noi. De aceia trebue să ne grăbim, nu numai fiindcă ne apropiem din ce în ce mai mult de moarte, ci și pentrucă de multe ori inteligența și noțiunile în noi încetează deja înainte de moarte...

Ei bine ai curaj, și nu uita că spiritul cugetător, dacă s'a recules, și după ce a devenit conștient de puterea sa proprie, nu mai poate fi împiedicat de către nici o escitațiune slabă ori aspră a sensibilității noastre, și ia aminte la toate celelalte doctrine, ce ai auzit relativ la durere și plăcere și pe cari ți le-ai însușit ca adevărate. Ori poate te mână încoace și încolo setea deșartă de glorie? Dar ține seamă, cât de repede se cufundă toate în groapa uitării, ce abis infinit de timp a fost înainte și va mai veni după tine, cât de nevrednice sânt laudele altora, cât de schimbători și nestatornici sânt aceia, cari te aprobă, și cât de îngust este cercul, în care se închide gloria ta! Și pământul întreg ce este de cât un punct în univers, și ce colțișor mic pe el, reprezintă locuința ta! Și aici, câți sânt aceia, ce te vor slăvi, și aceștia de ce fel de constituțiune sânt ei? Hotărăște-te deci în cele din urmă, să te retragi în ținutul acela mic, care ești tu însuți, și mai înainte de orice nu te risipi și nu rezista, ci rămâi liber, și privește toate lucrurile cu ochiul neînfricoșat, ca om, cetățean, ca ființa muritoare. Însă printre adevărurile cele mai folositoare, îndreaptă-ți mai ales luarea aminte spre aceste două: întâiu că obiectele din afară, nu stau în atingere cu sufletul nostru, ci el stă imobil exterior acestora, că prin urmare turburările păcei tale lăuntrice, iau naștere numai din închipuirea ta, și al doilea, că toate lucrurile, ce le vezi, se alterează foarte repede și nu vor mai fi. Și la câte prefaceri n'ai fost tu martor ocular! Ține minte fără întrerupere: lumea este prefacere, viața închipuire...

Acela, pe care-l orbește strălucirea gloriei postume, nu chibzuește, că fiecare dintre aceia, ce se gândesc la el, va muri el însuși în curând, și tot așa fiecare generațiune următoare, până ce în sfârșit toată gloria aceasta, după ce s'a propagat prin mijlocul oarecăror ființe muritoare, moare și ea odată cu acestea. Dar chiar dacă presupunem, că înșii ce se vor gândi la tine, sânt nemuritori, și tot nemuritoare și amintirea numelui tău, ce folos ai tu din lucrul acesta, dacă ai murit, sau, să zicem, chiar dacă trăești? Ce folos are lauda, de cât tocmai în legătură cu oarecari avantaje vremelnice? Așa dar dă-i drumul la timp darului aceluia, ce te umflă, care atârnă doar de vorbăria altora...

Consideră odată spre exemplu epoca lui Vespasian, și vei găsi toate evenimentele ca acum: oameni cari umblă după femei, cresc copii, bolnavi și muribunzi, ostași și oameni ce dau serbări, negustori, agricultori, lingușitori, oameni semeți, bănuitori, atei, unii cari cheamă moartea cutăruia sau cutăruia, alții cari murmură contra prezentului, unii îndrăgostiți, alții adună avuții, năzuesc la consulate și coroane regale. Ei, acum nu mai sânt, ei au încetat de a mai trăi. Treci pe urmă la vremurile lui Traian. Iarăși cu totul aceiași priveliște. Și generațiunea aceasta a murit de asemenea. Consideră de o potrivă și celelalte epoci și alte popoare întregi și vezi, câte neamuri cari au săvârșit isprăvi eroice, au pierit de grabă și s'au topit în stihii...

Dacă te plângi de ceva, ai uitat că toate evenimentele au loc după voința naturei, și că greșalele altora nu trebue să te privească; mai departe, ai uitat, că tot ce se petrece, totdeauna tot așa s'a petrecut, și tot așa o să se întâmple, și că pretutindeni se petrece aidoma, ai uitat, ce legătură strânsă este între individ și întregul gen omenesc; căci aci nu are loc numai o rudenie de sânge și de origină, ci și o participare comună la acelaș spirit...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI

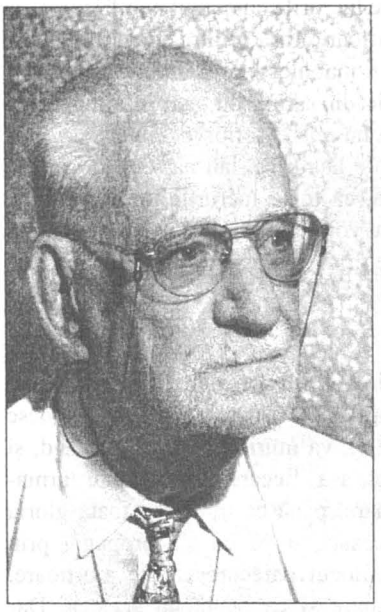

... Nu are vârstă pentru că el vine din istoria noastră cu toată încărcătura de permanență, de noblețe, de eroism, de dramatism, de căderi și ridicări, exprimând prin aceasta virtuțile omului care se legitimează prin înaintași și este pildă vie pentru semenii săi, cărora le spune că, pentru a ști încotro să te îndrepți, trebuie mai întâi să știi de unde vii.

Este arhetipul omului de cultură temeinică, serioasă, profundă, enciclopedică și științifică, care, cu stăruință și tenacitate, cu răbdare și seriozitate, și-a consolidat soclul de nemuritor în edificiul culturii și științei naționale – ales membru de onoare al Academiei Române în 1992 – impresionând și uimind pe toți cei care au avut privilegiul de a-l asculta în calitate de medic, profesor, filozof, om politic, formator de opinie sau poate, mai presus decât acestea, de om.

Este modelul omului de înaltă ținută morală care impresionează prin prestanță, demnitate, principialitate și consecvență în exprimarea acestor înalte calități care îl definesc...

TEOCTIST
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Biobibliografie

Născut în București la 6 iulie 1923.

Aparține unei familii nobiliare cu originile în secolul al XIII-lea, căreia în secolul al XVII-lea aula imperială vieneză (Leopold I) i-a conferit titlul de conte al Sfântului Imperiu Romano-German și i-a concesionat stema.

A urmat liceul particular la Liceul „I. C. Brătianu" din Pitești, unde a dat bacalaureatul în 1941, fiind clasat primul.

Este absolvent al Facultății de Medicină din București (1941 – 1947).

Este Doctor în Medicină și Chirurgie al Facultății de Medicină din București (1948) cu teza: *Considerații asupra complexului cerebelo-dento-olivar* realizată sub conducerea prof. I.T. Niculescu.

A fost confirmat doctor în științe medicale de către IMF București și Ministerul Învățământului (1967).

A susținut memoriul de docență în 1947, care a fost aprobat de Comisia prezidată de prof. O. Sager și respins din motive politice.

Are o prodigioasă activitate științifică, didactică, de asistență medicală, organizatorică și de conducere, ocupând înalte funcții active ori onorifice. A fost distins cu ordine, medalii, premii de către înalte instituții din țară și străinătate.

Opera

Elemente de anatomie și fiziologie a sistemului nervos, Editura UNSR, 1948

Cibernetica, Editura Științifică, 1961 (în colab. cu Ed. Nicolau)

Elemente de neurocibernetică, Ed. Științifică, 1967 (în colab. cu Ed. Nicolau)

Les fondements cybernetiques de l'activité nerveuse, Ed. Expansion Scientique, Paris, 1971 (în colab. cu Ed. Nicolau)

Personalitatea umană – o interpretare cibernetică, Editura Junimea, 1972 (în colab. cu Ed. Nicolau)

Fundamentos de neuro e psicocibernetica, „Recife Brazilia", 1974 (în colab. cu Ed. Nicolau și L. Hollands jr.)

Equilibre du corps et de la pensée, Ed. Comprendre et Savoir Agir, 1968 (în colab. cu R. Bizé)

Precursori români în cibernetică, Editura Academiei RSR, 1979

De la Ampčre la Wiener, Editura Academiei RSR, 1981 (lucrare colectivă)

La judecata zilei

Toată lumea citează sintagma lui Malraux, potrivit căreia secolul al XXI-lea va fi religios sau nu va fi deloc. Nu știu în ce măsură societatea civilă va reveni la religiozitatea dinainte de secularizarea începută la sfârșitul secolului al XVIII-lea, dar această religiozitate se manifestă într-un domeniu neașteptat. Până acum, conflictele armate se desfășurau pentru probleme economice, expansiuni teritoriale, necesități politice sau ambiții personale. Războiul deja început împotriva terorismului este replica dată celuilalt război, declanșat de fundamentalismul islamic, în numele unui sistem religios intolerant și agresiv. Asistăm astfel la apariția unor războaie religioase a căror motivație este culturală și nu politică sau economică. Din păcate, nu e vorba numai de confruntarea dintre fanaticii musulmani și lumea civilizată, ci e vorba și de violențele din Orientul Mijlociu sau din Algeria (adevărate masacre rituale), dar și de cele interconfesionale din Irlanda de Nord. Sacralizarea războaielor este un fenomen neașteptat, care ne reamintește de mentalitatea de la începutul mileniului trecut (care, printre altele, a dus la cruciade). / 08.X.2001

Biserica Ortodoxă a dovedit încă o dată grija ei pentru valorile noastre culturale tradiționale, prin donațiile făcute și promise pentru reconstrucția Muzeului Satului. Sper că și celelalte culte, instituții de cultură, de stat sau private, întreprinderile, băncile și adevărații români (din țară și străinătate, care au posibilități financiare) să contribuie la refacerea acestui muzeu realizat de Carol al II-lea și Dimitrie Gusti, pentru cunoașterea satului român, dar având și premoniția dispariției habitatului rural autentic, care, în prezent, este înlocuit de construcții de tip urban cosmopolite și de palatele rromilor. / 02.III.2002

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Dialoguri despre cele văzute și cele nevăzute

După aproape o jumătate de secol de intoxicare ideologică marxist-leninistă, în țara noastră domnește o tristă ignoranță față de tot ce se referă la dimensiunea spirituală a Lumii și a omului și de sacralitatea Universului.

Odată cu risipirea ceței sumbre a ateismului, impus cu forța, toți observăm o redeșteptare a interesului pentru transcendent, fie în contextul religios propriu-zis, fie sub forma unor preocupări extrem de variate, mergând de la reflexiunea filosofică până la curiozitatea pentru cele mai aberante domenii ale ocultismului.

Trebuie să recunosc însă că acest fenomen nu este circumscris numai la spațiul românesc, sau cel al țărilor ce s-au eliberat de sub tirania comunistă, ci se regăsește și în restul lumii, mai ales în sfera culturii mediterano-europene, a populațiilor zise „oamenii Cărții" care folosesc drept referință spirituală Revelația biblică urmată de cea evanghelică și în unele zone de cea coranică. După două sute de ani de la așa-numitul secol al luminilor, în cursul căruia s-a cristalizat orientarea scientistă-ateistă, lumea de astăzi se reorientează spre spiritualism, chiar în medii extrem de savante, ca de exemplu Universitatea de la Princeton.

René Guenon, prin 1945, asemăna viziunea științifică materialistă cu „Marele zid" circular din simbolismul indian, care include gândirea umană ca o cochilie ce o izolează de dimensiunile spirituale suprasensibile. În zilele noastre, asistăm însă la fisurarea acestui „Mare zid". De aceea Malraux spunea: „Secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc". Din nefericire, prin aceste fisuri nu se deschid numai perspective clare, ci și orizonturi tulburi – nu numai spre supranatural ci și spre ceea ce am putea numi cu I. Evola sau infranatural sau luciferic. De aceea observăm astăzi în toate țările lumii apariția unor neoreligiozități neautentice, false, în care se includ doctrinele pseudoreligioase ale unor secte, forme populiste de ocultism, spiritism sau satanism, aspecte comercializante de magie, astrologie și clarviziune care toate formează o parodie a religiozității, un fel de „kitsch" spiritual.

Curiozitatea omului modern este însă foarte mare pentru a descifra „spectacolul Universului", pentru a înțelege mecanismele Lumii (macrocosmosului) dar și necunoscutele legate de Om (microcosmosul), omul zilelor noastre dispune de două demersuri: cel magic-religios și cel științific-materialist.

Primul demers duce la o înțelegere a imanentului și transcendentului, pe când al doilea doar la aceea a imanentului. Ambele urmăresc „Adevărul", dar îl privesc sub două unghiuri diferite. Primul demers duce la „Cunoaștere", al doilea la „Știință".

Între ele nu există un conflict real, așa cum a crezut de exemplu Biserica Romano-Catolică. Știința este o primă etapă în lupta omului pentru aflarea „Adevărului". Cunoașterea este a doua etapă, mult mai cuprinzătoare, care perfectează și completează prima etapă. Acesta a fost, printre altele, și punctul de vedere al ortodoxiei.

Există și în cadrul cunoașterii magico-religioase două căi.

Prima este calea marilor doctrine exoterice, ce constituie substanța însăși a sistemelor religioase și în special a celor care au ca izvor Revelația biblică.

În paralel însă, s-au structurat în taina sanctuarelor, interpretări misterioase, ezoterice ale Revelației, care s-au transmis prin procese complicate de inițiere și care stau la baza unor sisteme filosofico-religioase apocrife, necanonice, dar care oferă o imagine fascinantă a Divinității și a lumii. Printre acestea, modelele gnostice, neoplatonice, cu variantele lor alexandrine, iudaice, creștine sau islamice continuă să stârnească un deosebit interes. [...]

Neurogeriatria, Editura Medicală, 1984 (în colab. cu C. Arseni și C. Nica)

Anatomiștii în căutarea sufletului, Editura Albatros, 1986

Cele Trei Săgeți (studiu de istorie națională), Editura Eminescu, 1990

Dialoguri despre cele văzute și cele nevăzute, Editura Harisma, 1995

Saga baronilor du Mont (900 de ani de istorie politică și militară a Europei), Editura All, 1995

Introducere în studiul kabbalei iudaice și creștine, Editura OMNIA, 1996

Cunoaștere și știință, Editura Șaguna, 1998

Tratat de geriatrie practică, Editura Amalteia, 1998

Neuropsihologia postmodernistă, Editura Universității Ecologice București, 2000

Saga Bălăcenilor, Editura Vitruviu, 2001

Structurile cerebrale ale sistemului nervos, Editura Universității Ecologice București, 2001

Incursiuni în lumea sufletului. O abordare antropologică, Editura Paideia, 2003

A contribuit cu 12 capitole la diferite tratate.

A comunicat și publicat circa 300 de lucrări științifice.

Texte reproduse din
Constantin Bălăceanu-Stolnici la 80 de ani,
Societatea Ateneul Român,
Universitatea Ecologică București,
2003

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Pe strada Petru Maior

Radu VLĂDUȚ

Cartierul vechi cuprins între blocurile de pe Griviței, cele de pe Titulescu și cele de pe Filantropia, tăiat în lung și în lat de străduțe unde alături de case din anii '30 sau '50 au răsărit vilele anilor '90 și 2000, este împărțit în două de strada Petru Maior, binecunoscută localnicilor de toate vârstele din zonă. La numărul 91 se află filiala cu același nume, *PETRU MAIOR*, a Bibliotecii Metropolitane București. O casă veche, cu mai multe încăperi cu pereții acoperiți de cărți, care au hrănit dorința de lectură a multe generații de elevi, pensionari, intelectuali și toate celelalte categorii de cititori din împrejurimi.

În afară de activitatea zilnică a bibliotecii, în acest lăcaș de cultură se desfășoară manifestări cultural-educative care aduc în fața publicului cititor personalități din lumea literar-artistică. Este și cazul acțiunii *Un colț de rai la Marea Neagră: Balcic*, organizată în miez de iarnă, pe 8 februarie a.c. Au participat doamnele Alina Mociornița – fotograf, Amelia Mociulschi – pictor, membru al UAP, și Passionaria Stoicescu – scriitoare și jurnalistă. Expoziția, luările de cuvânt și comunicarea dintre invitați și publicul format din elevi și alți cititori au creat o atmosferă caldă și plăcută, în pofida frigului de afară. Acest moment ne-a adus în memorie o altă manifestare de amploare, din luna martie a anului trecut, desfășurată tot la biblioteca *PETRU MAIOR*, când poeta Zaira Samharadze și-a lansat volumul de versuri *Călătoare*, în prezența Excelenței Sale d-l Beridze Zurab – ambasadorul Georgiei la București, a doamnelor Silvana Hristea – grafician și Crina Decusară-Bocșan – membră a Uniunii Scriitorilor și președinte al Asociației „Iulia Hasdeu". Aceste acțiuni sunt temeinic pregătite de cele două bibliotecare, doamnele Cecilia Albie și Gabriela Pintilie, care asigură și buna funcționare a bibliotecii și servirea publicului cititor.

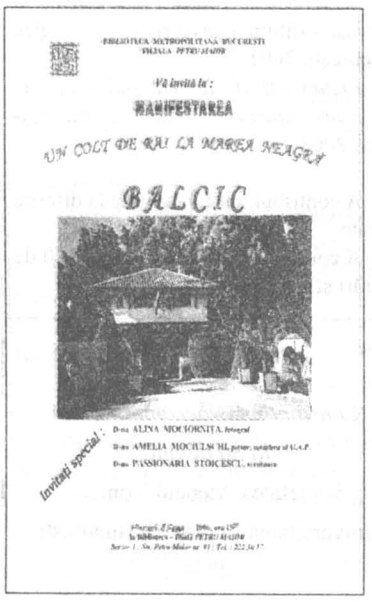

Filiala colaborează și cu unitățile de învățământ din zonă, în special cu liceele „Ion Neculce", „Aurel Vlaicu", „Nicolae Iorga" și Școlile generale „Geo Bogza" și „Petre Ispirescu".

Lansarea volumului *Călătoare*

Scurt istoric

În data de 7 august 1949 s-a înființat în Calea Griviței nr. 290 biblioteca publică denumită „Biblioteca populară nr. 1". Avea un fond de 2.500 de volume și era gestionată de Paraschiva Graur, care ținea registru-inventar, catalog pe autori și statistică zilnică. Localul, închiriat, consta în două încăperi ale unei foste cârciumi.

Prin decizia 245/26 septembrie 1958 „Biblioteca populară nr. 1" se va uni cu biblioteca „Vasile Roaită" și se va numi *PETRU MAIOR*, funcționând la diferite adrese: Bd. Bucureștii Noi 48, apoi str. Petru Maior 75 și, în fine, str. Petru Maior 91, unde se află și astăzi.

Adresa: Str. Petru Maior nr. 91.
Telefon: 222.30.57.
Mijloace de transport: tramvaiele 34, 46; troleibuzele 65, 97; autobuzul 105; metrou (stația Basarab).
Program: Luni – Vineri: 9 – 19 și Sâmbătă: 9 – 13.
Colectiv: Cecilia Albie, Gabriela Pintilie.
Fond carte: cca. 22.000 vol. + 48 casete video.
Nr. cititori: 2.682 (la sfârșitul anului 2005).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Lecția de memorie comunitară

Evocarea *14 martie 1881 – Ziua declarării Regatului României* a inaugurat public proiectul aniversar *Bucureștii lui Carol I*, inițiat și realizat de Biblioteca *N. IORGA* (Ana Maria Orășanu și Florin Preda).

În cadrul întâlnirilor organizate în perioada 13 – 17 martie a.c. de câteva filiale ale Bibliotecii Metropolitane București cu parteneri de dialog comunitar, respectiv Biblioteca *ALECU RUSSO* și Liceul Economic „N. Kretzulescu", Biblioteca *DIMITRIE CANTEMIR* și Colegiul Național „D. Cantemir", Biblioteca *LIVIU REBREANU* și Grupul Școlar „Nichita Stănescu", Biblioteca *MARIN PREDA* și Asociația Română a Profesorilor de Limba franceză, Biblioteca *IOAN SLAVICI* și Liceul teoretic „Jean Monet", am prezentat o expunere despre evenimentul aniversat, petrecut în urmă cu 125 de ani, precum și o expoziție fotodocumentară în format electronic, cu mărturii iconografice despre Bucureștii anilor 1866 – 1881, aflate în colecția Bibliotecii *N. IORGA*.

Momentul s-a constituit ca o adevărată lecție de memorie comunitară, căci publicul și-a manifestat interesul și curiozitatea față de evenimentul rememorat și față de tematica proiectului. Astfel, prezentând principalele coordonate informative și organizatorice ale proiectului *Bucureștii lui Carol I*, s-au stabilit potențiale colaborări pentru derularea fazelor ulterioare.

Am remarcat cu satisfacție cât de numeroși sunt cei dornici să cunoască istoria bucureșteană: evenimentele trecutului, locuri memoriale, monumente istorice. Publicul este interesat să cunoască o istorie *scoasă din cărți*, prezentată prin evenimente ale vieții comunitare, cu detalii și amănunte anecdotice și cu cât mai multe ilustrații care să recompună înfățișarea de altădată a Capitalei.

Apreciem că cei 200 de bucureșteni, care au participat la evocarea evenimentului de la 14 martie 1881, vor contribui ca proiectul nostru să se bucure în continuare de interes public.

Ana Maria ORĂȘANU

Actul de fundație a Regatului României

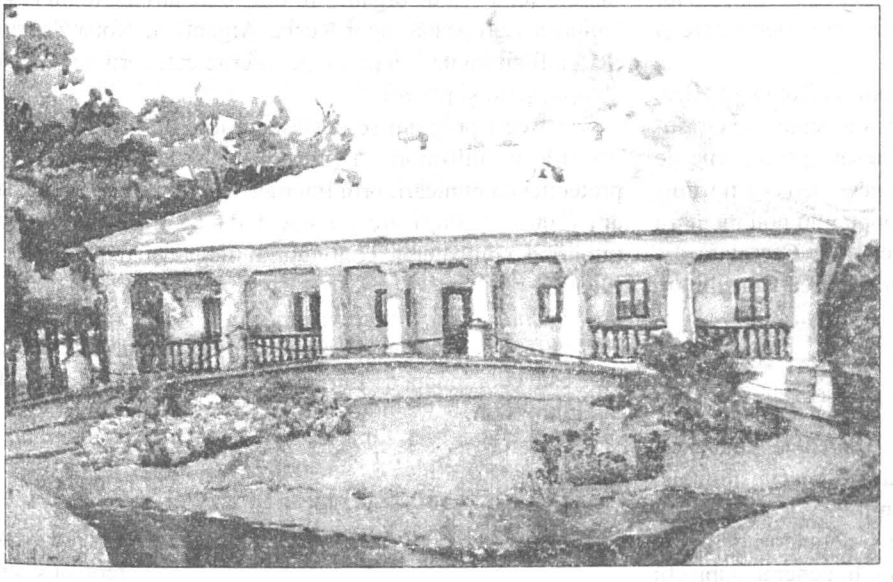

Casa din Miorcani

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

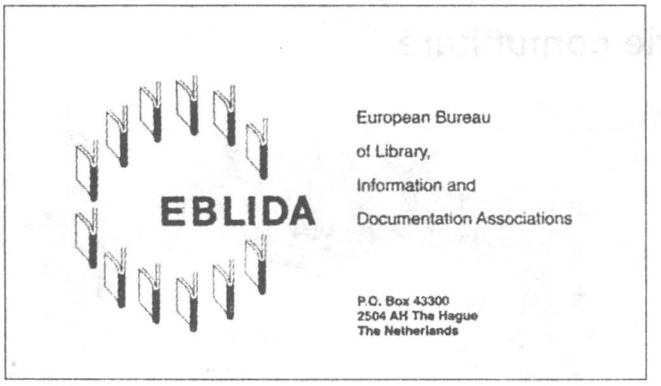

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Biblioteca Digitală Europeană

Pledoarie pentru arhive şi biblioteci

EBLIDA, dispunând de membri activi, preocupați de evoluțiile din domeniu, urmărește o serie de probleme la nivel european și pregătește replici pentru consultările oficiale. Grupuri de lucru comunică intens pe e-mail ori se întâlnesc ca să dezbată ce e util și ce e dăunător pentru bibliotecile și arhivele din Europa. La sfârșitul lui ianuarie 2006, Grupul pentru Educație Profesională s-a întrunit la Granada, unde s-a bucurat de ospitalitatea lui Pedro Hípola și a Universității de aici. Directiva privind Recunoașterea Calificărilor Profesionale se referă la profesiunile obișnuite și nu afectează direct bibliotecile și arhivele; ea creează o platformă comună și poate constitui o oportunitate pentru îmbunătățirea acestui domeniu.

În completarea poziției noastre referitoare la comunicarea Comisiei Europene despre bibliotecile digitale, EBLIDA a urmărit să aibă un reprezentant în Grupul de experți la nivel înalt având în competență bibliotecile digitale (hotărârea Comisiei din 14 februarie 2006); apoi, a răspuns la revizuirea Directivei privind Bazele de date. După cum se știe, aceasta nu e o dispoziție legislativă oarecare, transparentă, ca să nu spunem mai mult. Dacă ne punem în situația cetățenilor europeni, Directiva creează mai curând confuzie în practica de zi cu zi, împiedicând accesul la informație și la oferta serviciilor moderne de informație.

Recomandarea reținerii datelor personale este un alt element de supraveghere, poate în continuarea acelui *Patriot Act* american, ce pare a constitui un cadru de reglementare și în țările europene.

Comitetul Executiv EBLIDA, reunit la Roma, în zilele de 3 și 4 martie, la Biblioteca Națională, s-a ocupat de consolidarea poziției EBLIDA. Au fost declanșate procedurile de alegere a unui nou director EBLIDA. În acest sens va fi trimis presei un comunicat. Totodată, a fost cooptat un nou membru cu drepturi depline: Asociația Bibliotecilor de Cercetare din Lituania. EBLIDA se pregătește pentru reunirea Consiliului, care se va desfășura la Budapesta, în 5 – 6 mai 2006, la Biblioteca Națională.

Bibliotecile digitale

Comisia Europeană a publicat rezultatele unei consultări online asupra inițiativei privind bibliotecile digitale, lansată la 30 septembrie 2005. S-au primit 225 de răspunsuri: biblioteci, arhive, muzee (46%), editori și deținători de copyright (19%), universități/academii (14%). În general, subiecții salută această inițiativă ca o posibilitate de a face patrimoniul cultural mai accesibil și mai utilizabil pe Internet. În ceea ce privește copyright-ul, părerile sunt împărțite, mai ales între instituțiile culturale și deținătorii de copyright.

Comisia Europeană va participa, în calitate de cofinanțator, la înființarea unei rețele de centre digitale continentale și, printr-o serie de dispoziții adecvate, va stabili regulile pentru drepturile de proprietate intelectuală în contextul bibliotecilor digitale.

La sfârșitul anului 2006, *Biblioteca Digitală Europeană* va realiza colaborarea integrală a tuturor bibliotecilor naționale din Uniunea Europeană. În anii următori, colaborarea se va extinde pentru arhive și muzee. Două milioane de cărți, filme, fotografii, manuscrise și alte bunuri culturale vor fi accesibile prin Biblioteca Digitală Europeană începând cu 2008. Cifra va crește în 2010 la cel puțin 6 milioane, dar se așteaptă ca ea să devină și mai mare, căci de la această dată, potențial, bibliotecile, arhivele și muzeele din Europa vor fi capabile să-și conecteze conținutul digital la Biblioteca Digitală Europeană.

Un grup la nivel înalt al Bibliotecii Digitale Europene se va reuni la 27 martie pentru a pune în discuție raportul public – privat în domeniul digitizării și al copyright-ului.

Internet

7 februarie 2006, *Ziua Siguranței Internet*-ului, a fost sărbătorită de 95 de organizații din 36 de țări ale lumii (24 din Uniunea Europeană, apoi Rusia, Argentina, Noua Zeelandă, SUA), fiind invitați să participe diferite categorii de utilizatori – copii, școli și părinți.

Acest program se desfășoară din 1999 în ideea de a-i înzestra pe utilizatori cu instrumente și cunoștințe necesare protecției comunicării prin Internet. Programul actual de patru ani (2005 – 2008) are un buget de 45 milioane de Euro, urmărind combaterea conținutului ilegal și dăunător de pe Internet.

Ziua Siguranței Internet-ului este organizată de INSAFE, rețeaua europeană pentru siguranța Internet-ului, care este coordonată de European School net și cofinanțată de acest program.

(Din buletinul EBLIDA „Hot News", februarie 2006)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Am fost și eu la Brno!

Sergiu GĂBUREAC

Da, la Brno, oraș unde trotuarul e trotuar și caldarâmul neted! O localitate cu o populație cât o cincime din populația metropolei bucureștene. Ar fi însă nedrept să atac subiectul biblioteconomic, atât de sensibil și de neînțeles pentru multe autorități locale românești, fără a descrie în câteva cuvinte cocheta localitate Brno, al doilea oraș al Cehiei. La primul contact ai senzația întoarcerii în timp. Berea constituie doar un pretext pentru a intra în zecile de locații subterane, amenajate ca veritabile muzee. Berării care nu cunosc binefacerile arhitecturii moderne, ci doar ale tehnologiilor de ultimă oră. Este o adevărată plăcere să intri, prefăcându-te că vrei să vezi pe cineva, și să admiri piesele vechi adunate, expuse într-o aparentă dezordine, și care, în final, creează personalitatea spațiului vizitat. De bei o bere, halba primează, cea la sticlă fiind privită cu condescendență, atunci poți fi sigur că e proaspătă, rece și notată cu o linie pe hârtia din fața ta, care se transformă, în final, în nota de plată. Dacă vrei să plătești mai mult ești nevoit să-ți pui singur o linie-două! Nu am văzut asemenea gesturi sinucigașe.

Arhitectura orașului, centrul vechi, este masivă, piatra fiind tăiată simplu, fără multe zorzoane, puține clădiri fiind împodobite cu sculpturi, alto sau basoreliefuri. Nodurile energetice pozitive sunt prezente la tot pasul prin impozante biserici, vreo șase de talia celei din Brașov (cunoscută sub numele de *Biserica Neagră*), la care se adaugă multe altele de toate orientările religioase. Marea majoritate a clădirilor vechi au fost reconstruite și reconstituite din temelii, modernizate în interior. Astfel costurile de întreținere sau reparații au fost mult reduse. Instituțiile culturale sunt întâlnite la tot pasul: teatre, filarmonică, operă, balet, muzee diverse, cinematografe iar în cele șapte instituții de învățământ superior studiază peste 20.000 de studenți.

Inutil a vorbi despre întreținerea și curățenia orașului. Aproape că pare nelocuit. Nu am auzit o sirenă și nici vreun purtător de claxon semnalându-și, arogant, prezența. O curiozitate. Nu prea am văzut *jeep-uri*. Sau poate ei știu cu adevărat la ce servesc astfel de mașini!? Am fost și în cartierele dormitor, construite la marginea orașului, ce seamănă izbitor cu ale noastre. Betoane cenușii, la care se adaugă lungi șiruri de garaje ce nu dau un aspect prea plăcut, dar nici mașini pe trotuare. Noroc cu pădurea care intră practic în aceste cartiere îndulcind „civilizația" comunistă a betonului armat. Nu lipsesc *Grădina Zoologică* și *Observatorul Popular*. Am greșit, două observatoare astronomice completate de un *Planetarium*. Viața sportivă este dominată de hocheiul cel de toate zilele, dar și de *Circuitul Masaryk* cu o lungime de 10,9 km. Ciclismul nu este doar un sport, ci un veritabil mod de viață. Brusc te trezești cu un *extraterestru* dotat cu tot echipamentul sofisticat și un proiector, montat pe frunte, cu care mătură caldarâmul și te atenționează că vine omul-bicicletă. Noile construcții post-revoluționare sunt, în general, mult criticate, mai ales

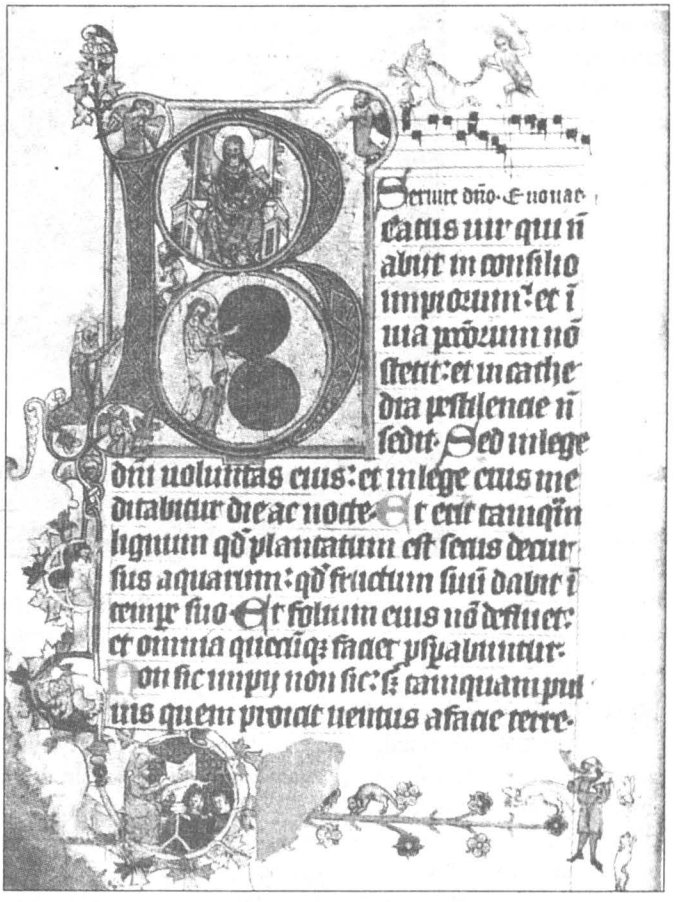

***Psaltirum breviarii cirstenciensis – Psaltirea reginei Eliška Rejčka* (cca 1323). Conține 224 foi de pergament miniate. Inițiala îl reprezintă pe Christos pe tron (Beatus). Lângă chenarul inițialei, regina Eliška îngenunchiată**

cele din Stare Brno. Aș putea cârcoti puțin afirmând că în Brno sunt, de fapt, două localități, una pentru turiști și una pentru domiciliații de toate zilele. Zona turistică aduce, însă, venituri deloc de neglijat pentru administrația orașului, venituri prin care trotuarele, caldarâmul, iluminatul și curățenia sunt la fel în întregul oraș. Vechi sau nou. Practic, nu există periferii!

Una din primele curiozități satisfăcute a fost vizitarea bibliotecii publice. Aveam chiar o strângere de inimă așteptându-mă la spații vechi, întunecate. Acum chiar mă mustră conștiința cum am putut să gândesc așa ceva despre o bibliotecă dintr-un oraș al unei țari intrate recent în Uniunea Europeană. O oarecare dreptate aveam întrucât Sediul Central al bibliotecii publice din Brno s-a aflat, până în 2000, într-o clădire veche, adevărat palat cu o arhitectură deosebită, dar cu spații depășite față de cerințele contemporane pentru o bi-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

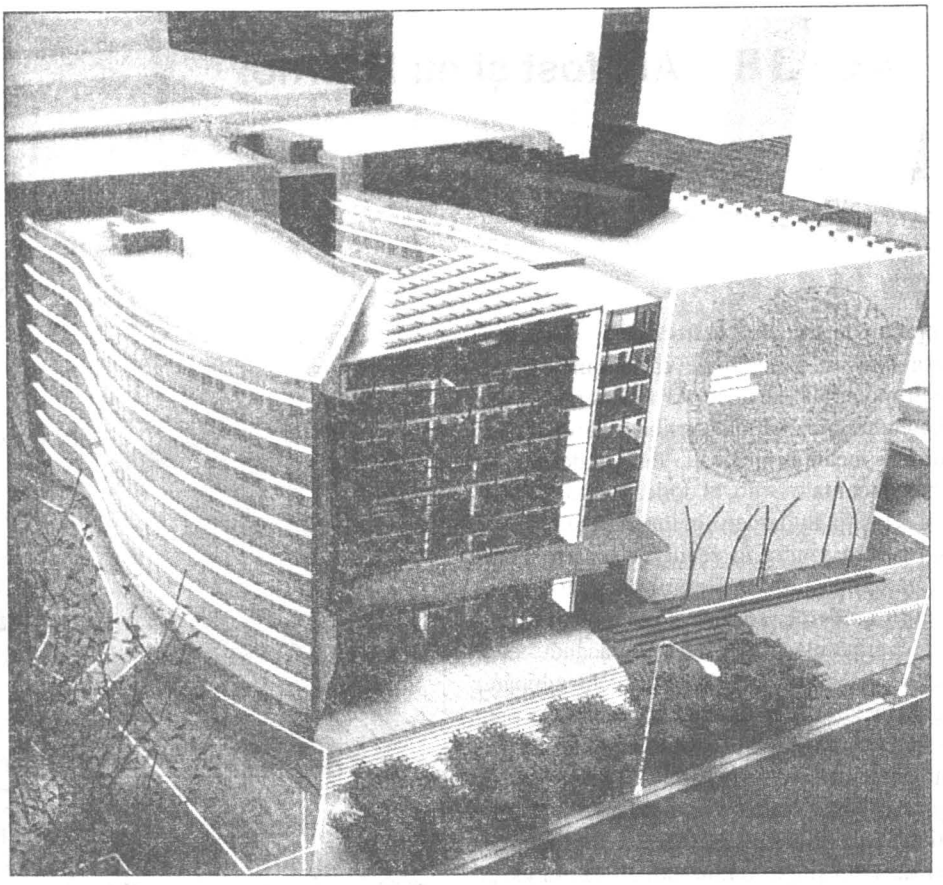

Biblioteca Regională Moravia

bliotecă publică, principal factor civilizator al unei localități.

Am luat-o de-a lungul bulevardului spre Sediul Central al *Bibliotecii Regionale Moravia*, unde eram așteptat. În urma unei vizite *incognito*, făcute în seara zilei precedente, am lăsat o carte de vizită unui coleg ceh. O dimineață superbă, care anunța bucuria profesională ce urma.

O bibliotecă publică ultramodernă, care îți taie respirația, construită între 1997 – 2000, cu doar 500 milioane de coroane (30 de coroane = un euro), se întinde pe o suprafață utilă de **103.003 m²** (o sută trei mii de metri pătrați) desfășurată pe nu mai puțin de șapte nivele. Obții aici orice informație utilă existenței tale cu un simplu card care îți dă posibilitatea accesării oricărei secții. Prin amabilitatea directorului celui mai mare furnizor local de informații de interes public comunitar sau general și de lectură publică, **Jaromír Kubíček**, am reușit să văd, în viteză, întregul Sediu Central de la vârf, unde sunt birourile personalului care nu lucrează direct cu publicul, și până la subsoluri, unde sunt amplasate depozitele pentru *colecția de bază*, precum și un garaj pentru utilizatori cu aproape o sută de locuri de parcare. Fiecare nivel este destinat, în general, câte unui domeniu (clase). În uriașele *săli info-documentare* (la noi încă se utilizează sintagma *sală de lectură*, devenită improprie chiar în multe locuri din România) totul este cu acces liber și informatizat. Calculatoarele sunt o prezență vizibilă la aproape fiecare masă (zeci și zeci de mese). Pe laterale copiatoarele sunt utilizate pentru imprimarea datelor de interes. La parter se află secțiile de împrumut documente la domiciliu. Totul la standarde europene. Tot la parter este amplasată o *Cafenea literară* cu peste 120 de locuri, utilizată, adesea, pentru derularea diverselor proiecte culturale adresate locuitorilor orașului (dezbateri, lansări, simpozioane, întâlniri între membrii comunității cu diverse personalități locale sau din alte părți...). În rest, servește conform menirii ei drept cafenea, inclusiv cu posibilități de a accesa o bere sau chiar volume mai tari. Holurile spațioase găzduiesc tot felul de expoziții, de la cele destinate copiilor, până la cele adresate grupurilor țintă elitiste. Nimic strident, totul pare normal într-un oraș normal. Și atunci nu te miri că orașul arată cum arată, că oamenii sunt de o politețe desăvârșită, refuzând conștient învățarea limbilor străine (!), au o mândrie națională ușor de sesizat, curățenia fiind la ea acasă, civilizația respirând prin fiecare piatră din trotuar. Comparațiile nu-și au rostul, de departe văzându-se calitatea aleșilor locali brneni (atenție, nu brăneni!). Deși am stat o săptămână, în plină campanie electorală, mass media nu erau invadate de emisiuni cu caracter politic. Doar la telejurnale erau știri scurte și după miezul nopții ceva talk-show-uri. Pe stradă afișele erau discret amplasate. Aleșii locali, oameni cu o deschidere și înțelegere deplină spre principalul serviciu de utilitate publică de informare și lectură publică a concetățenilor. În fond INFORMAȚIE = PUTERE. Puterea de a nu-ți trăi viața în condiții umilitoare, în zone cenușii, invadate de efectele lipsei de educație, informație și opinie publică sănătoasă. În rest, servicii comerciale similare cu ale noastre, inclusiv prețurile. E normal ca cehii să fie unde sunt, deși ei mărturisesc că mai au, încă, multe probleme de rezolvat. Și le rezolvă tenace pe zi ce trece.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Design interior în bibliotecile pentru copii

Gabriela TOMA

Designul interior este unul dintre elementele-cheie ale construirii eficiente a imaginii unei biblioteci pentru copii.

Ambianța bibliotecii este o sumă a mai multor lucruri: spațialitatea, culorile, decorarea, materialele folosite pentru mobilier, echipamente, semnalizatoare. Efectul per ansamblu trebuie să creeze o ambianță primitoare care să placă, să atragă micii utilizatori. Biblioteca pentru copii trebuie să aibă propria identitate care s-o diferențieze de o bibliotecă pentru adulți.

Aspectul spațiului are implicații esențiale atât la nivelul funcționalității, cât și al comportamentului. Interacțiunea – concept important într-o bibliotecă în ceea ce privește comunicarea și socializarea copiilor – depinde în mare măsură de dispunerea mobilierului care poate schimba radical percepția spațiului.

Cele mai cunoscute teorii ale designului în ceea ce privește folosirea spațiului sunt: behaviorismul, cognitivismul și constructivismul. Acestea sunt concepte psihologice adaptate diferitelor abordări de design interior.

Prima teorie menționată se bazează pe schimbările paradigmei comportamentale. Cognitivismul vizează procesele gândirii, fiind analizat comportamentul și folosit ca indicator pentru felul în care spațiul este imaginat de utilizator; de exemplu, se ia în considerare organizarea materialelor de la simplu la complex. Constructivismul pune accent pe perspectiva subiectivă a utilizatorului, pe analiza proceselor interne ale minții, pe modalitatea în care acestea pot fi folosite pentru promovarea unor servicii eficiente pentru copii.

Designerii nu trebuie să uite că utilizatorii copii au propriile lor preferințe, curiozități și nevoi, diferite de cele ale adultului, au propria lor cultură. Este mult mai ușor și inevitabil mai greșit să fie întrebați părinții sau profesorii despre nevoile și preferințele copiilor decât să-i întrebăm pe ei. Analiza tiparelor activității acestora – desenele, compunerile, felul în care folosesc un spațiu pus la dispoziție – pot furniza informații esențiale. În Danemarca, există sesiuni de design participativ, mici grupuri care creează prototipuri din cutii, lut, plastilină și alte materiale.

Copiii își folosesc corpul în mod diferit decât adulții. Deseori, copiii învață și se joacă în situații neobișnuite pentru adulți. Acest lucru se întâmplă până în momentul în care devin conștienți de conceptul de spațiu intim, personal. Ei lucrează în grupuri, doresc aceleași cărți, doresc să colaboreze și să comunice. De acest lucru trebuie să ținem cont atunci când amplasăm mobilierul la periferia încăperilor sau în centrul acestora. În noile clădiri care au camere pătrate și puțină mobilă, designerii tind să așeze mobilierul la periferie pentru a lăsa un spațiu mai mare în mijloc. Trebuie creat un spațiu atrăgător care să promoveze o socializare activă. Încăperea pătrată (spre deosebire de cea în formă de L, T sau U) este un spațiu flexibil, atât pentru amplasarea mobilierului, cât și pentru luminat și acustică. Acesta permite ca toate punctele de reper să fie la o distanță egală de centru și cu un bun control vizual.

Elementele decorative pot include căsuțe de carton înalte care să delimiteze spațiul bibliotecii, steguțe, figuri mari *papier-mâché*, grafică, plante, acvarii, expoziții cu diferite obiecte de artă amplasate în vitrine deschise sau închise.

În ceea ce privește podeaua, în bibliotecile pentru copii este evitată mocheta din motive de sănătate. Alte materiale, precum linoleumul, pot fi folosite în zonele de activitate unde copiii folosesc materiale de joc și educative.

După ce dispozițiile legate de spațiu au fost stabilite, urmează deciziile detaliate legate de amplasarea precisă a mobilei și echipamentelor. În cazul unei perspective deschise a încăperii, amplasarea acestor elemente poate fi un mijloc de a exploata spațiul în scopuri specifice. În mod tradițional, mobila de bibliotecă este din lemn, fiind mai puțin adaptabilă unor schimbări sau rearanjări. Mai nou, plasticul este preferat lemnului în industria echipamentelor. Datorită numărului de cărți într-o continuă modificare, bibliotecarii trebuie să regândească aranjarea acestora.

Trebuie luate în considerare următoarele aspecte: intervalul dintre rafturi și scaune, simplitatea, dar nu o realizare neinteresantă, flexibilitatea, economia în operare, experiența vizuală variată. De exemplu, o minicasă pentru lectură, o masă amplasată pentru lectură într-un minifoișor, un cort, turnuri, o zonă octogonală delimitată cu canapele, un pod, un trenuleț, o barcă, un șarpe sau o omidă sunt locuri unde copiii pot citi, se pot juca, comunică și se socializează. Acestea conferă varietate, utilitate și încurajează creativitatea.

Felul în care sunt selectate culorile este un lucru deosebit de important. Culoarea interiorului este o marcă a identității bibliotecii. Se pot alege diverse combinații: un mobilier mai închis la culoare și un tavan mai deschis, galbenul sau albastrul deschis pentru pereți, iar mobilierul în culori vii. Cu cât aria pentru care se alege o anumită culoare este mai mică, cu atât efectul este mai mare. Un gri intermediar pe un fundal alb va apărea închis, iar pe un fundal negru va apărea deschis. Trebuie evitate culorile foarte puternice, precum și dungile, deoarece obosesc ochiul. Există trei scheme pe care literatura de specialitate le oferă: prima este formată din următoarele combinații: verde – roșu, roșu – galben, verde – verde deschis, a doua propune albastru – portocaliu, roșu – portocaliu, verde – verde deschis, iar cea de-a treia, roșu închis – galben, roșu închis – roșu deschis, verde închis – verde.

Poziționarea bibliotecii și felul în care aceasta este luminată au un impact major asupra vizualizării culorilor. Când lumina soarelui apare pe suprafața materialului, o parte a spectrului culorii este absorbită, iar o altă parte este reflectată. Becurile creează nuanțe de galben-portocaliu. Materialele, picturile și culorile pereților și ale podelei trebuie alese în funcție de tipul de luminare pe care îl are biblioteca. Nailonul poate apărea strălucitor sub lumina artificială, dar șters sub lumina naturală. Culorile pastelate fac încăperea să pară luminoasă și aerisită, iar pentru încăperile mici să pară mai mari. Culorile întunecate – negru, maro, albastru întunecat fac încăperile să pară mai mici, micșorează vizual

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

tavanul şi reduc dimensiunile pereţilor. Culorile pot crea spaţii speciale care nu există, dar care apar reale pentru cel care priveşte, de exemplu, uşi, ferestre sau rafturi pictate.

Cuburile sunt elemente de design des folosite în bibliotecile moderne, există cuburi deschise sau diagonale. Dulapurile sau unităţile de depozitare cu multe compartimente în locul rafturilor, cu demarcaţie verticală sau orizontală pot conferi varietate şi un acces mai uşor pentru utilizatorii copii. Casetele audio şi video, CD-urile pot fi amplasate pe stative sau pe dispozitive rotative.

Calculatoarele trebuie plasate în locuri variate pentru a fi folosite individual sau de grupuri, iar mesele şi scaunele trebuie adaptate înălţimii copiilor. Pentru copiii între 5 şi 7 ani, înălţimea mesei este de 550 mm, iar a scaunului de 320 mm, pentru cei cuprinşi între 7 şi 9 ani, 600 mm şi, respectiv, 360 mm, pentru cei cu vârste între 11 şi 13 ani, 650 mm, respectiv 390 mm, iar pentru cei de 13 – 14 ani, 700 mm, respectiv 445 mm. Masa în formă de dreptunghi este mai potrivită lecturii, pe când masa rotundă este potrivită conversaţiei. Într-o bibliotecă pentru copii este recomandabil să existe mese rotunde, pătrate, dreptunghice şi în formă de trapez, ultimele permiţând acomodarea grupurilor de vârste diferite. Astfel, copilului i se oferă libertatea de mişcare, de selectare a locurilor preferate.

Pentru locurile rezervate studiului individual într-o bibliotecă pot fi alese modelul în formă de cruce sau de-a lungul unui perete, luându-se în considerare aspectele legate de luminozitate şi de gradul de percepere a zgomotelor.

Indicatoarele de semnalizare şi vizualizare direcţionează copiii, îi avertizează în legătură cu anumite restricţii. Trebuie avute în vedere dimensiunea literelor, alegerea culorilor închise pe un fundal deschis, o bună amplasare (prea multe semne creează sentimentul de zgomot vizual). Mesajele indicatoarelor pot fi însoţite de simboluri. Galbenul este preferat pentru marcarea literelor, deoarece permite o *after-vision* şi după ce utilizatorul nu mai priveşte indicatorul, iar negrul pentru fundal. Alte combinaţii cu efect sunt: verde şi alb, albastru şi alb, maro şi alb.

Un alt aspect important pentru designul interior îl constituie cuierele, spaţiile create pentru îngrijirea copiilor şi toaletele special amenajate pentru utilizatorii copii, spaţiul pentru cărucioare. Designerii bibliotecilor pentru copii trebuie să ia în consideraţie mai multe aspecte: înălţimea mânerului uşilor, a chiuvetelor, înălţimea oglinzilor, a încuietorilor, care trebuie să permită operarea atât din afară, cât şi dinăuntru, pentru a se evita blocarea copiilor.

Copiii pot avea patru roluri deosebite în procesul de design: ca utilizatori, ca subiecţi care testează proiectele designerilor înainte şi după implementare – pentru a afla ce preferă, ce găsesc plictisitor sau incomod – ca informatori şi ca parteneri de design.

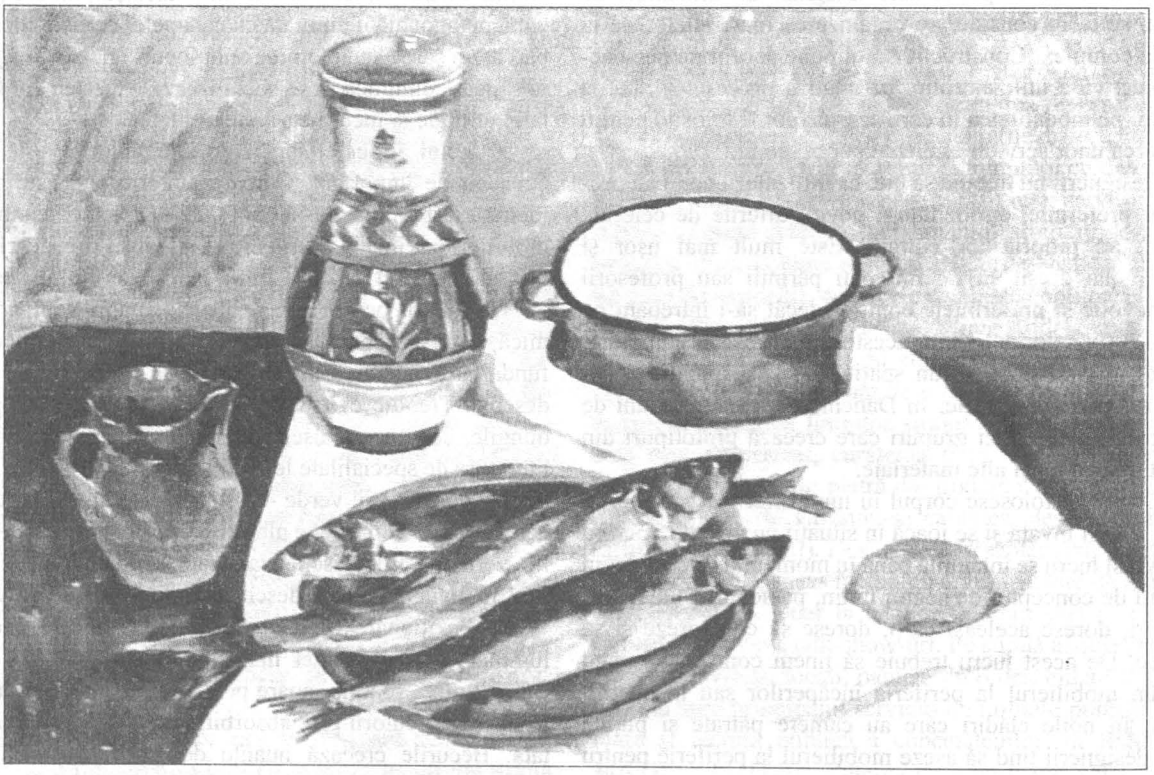

Natură statică

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România

- V -

Liviu BUTUC

5.8. Tehnologii de stocare şi redare

O preocupare constantă a omului a fost conservarea sunetelor (şi ulterior a imaginilor) şi transmiterea acestora posterității. Primele idei, rod mai mult al imaginației decât al căutărilor empirice, vin din preistorie, odată cu apariția picturilor rupestre.

Evoluție istorică

Sec. XVI. Fizicianul italian Giambattista della Porta îşi imaginează că sunetele pot fi captate şi sechestrate în cilindri de plumb. Scriitorul François Rabelais (1494 – 1553) îl face pe eroul său Panurge să asculte „strigătele şi zgomotele unei bătălii navale provenite din dezgheţarea unor sunete încremenite în gheaţă". Eroul lui G. Bürger, celebrul personaj baron Münchausen, credea că poate să înghețe sunetele într-un corn de vânătoare.

Sec. XVII. Inventatori anonimi produc aşa-zisele *„les boites a musique"*, jucării care reproduceau mecanic un fragment muzical.

Sec. XIX. Ideea „arhivării" sunetelor devine o temă serioasă de cercetare ştiinţifică. La începutul secolului, Thomas Young reuşeşte să obţină „urme" ale vibraţiilor sonore înregistrate pe un cilindru acoperit cu negru de fum.

1839. Tom Hodd, în „Comic Annual", concluzionează: „În acest secol în care s-a inventat o hârtie care copiază obiecte vizibile, nu vor exista oare nişte viitori Niepce, Daguerre, Herschel sau Fox Talbot ca să descopere o hârtie-ecou în stare să repete ceea ce aude?".

1841. Mecanicul german Faber stârneşte senzaţie cu aparatul său denumit *„Turcoaica vorbitoare"* – o păpuşă îmbrăcată în veşminte orientale care era capabilă să pronunţe câteva cuvinte cu ajutorul unui mecanism de foale[163].

1856. Nadar, fotograf consacrat, emite ideea confecţionării unui „dagherotip acustic în stare să reproducă fidel, după voinţă, toate sunetele supuse obiectivităţii sale", adică, în descrierea sa, „o maşină numită fonograf – ca o cutie în care s-ar fixa şi s-ar reţine melodiile la fel cum camera obscură surprinde şi fixează imaginile"[164].

1857. Leon Scot de Martinville are prima realizare în domeniu. Pornind de la obiectivul său, construirea unui dispozitiv de stenografie naturală, reuşeşte un aparat – *„phonoautographe"* – care putea capta sunetele pe un cilindru acoperit cu negru de fum. Face primele înregistrări la Academia de Ştiinţe a Franţei, dar dispozitivul său nu putea încă reproduce sunetul înregistrat. La Viena, Czermak reuşeşte să fotografieze corzile vocale în acţiune. În Anglia, sir Charles Wheastone, în urma unor experienţe privind fenomenele acustice, inventează *„kaleidofonul"*. În acelaşi an, în SUA, Thomas Alva Edison construieşte un microfon cu carbon.

1876. La Menlo Park, un grup de cercetători în frunte cu T.A. Edison întreprinde cercetări asupra sistemelor telegrafice şi telefonice.

3 februarie 1877. T.A. Edison depune un brevet pentru un repetor telegrafic. Dispozitivul consta dintr-un disc acoperit cu hârtie care se învârtea pe un platan, în timp ce un ac de gravare suspendat de un braţ marca o serie de puncte şi linii în spirală. Edison nu avea nici o îndoială că poate să înregistreze şi să reproducă vocea umană, iar în „Scientific American" şi-a descris descoperirea drept o „minunată invenţie capabilă să repete vorbirea de nenumărate ori cu ajutorul înregistrărilor automate"[165].

Aprilie 1877. Poetul francez Charles Cros depune la Academia de Ştiinţe, într-un plic sigilat, rezumatul cercetărilor sale privind sunetul, precum şi procedeul său de înregistrare şi redare a sunetului. Maşina imaginată de el se numea *„paleofon"*, fiind înainte de toate o maşină de memorat, dar nu va construi niciodată prototipul.

12 august 1877. Edison creează o schiţă a fonografului.

4 decembrie 1877. Edison realizează prototipul fonografului. Înregistrarea sunetului se făcea cu ajutorul unui ac pe un cilindru acoperit cu un strat de cositor. Reluând mişcarea în aceste şanţuri săpate pe cilindru, acul reproducea sunetele care erau amplificate cu ajutorul unor cornete acustice. În aceeaşi perioadă, G. Bell inventează un aparat similar pe care-l numeşte *„grafofon"* şi-l destinează ca maşină de dictat la birou, complementul maşinii de scris, deja disponibilă în multe versiuni. Grafofonul avea o mai mare fidelitate în calitatea reproducerii sunetelor înregistrate, dar nu permitea multiplicarea. Grafofonul înlocuia cilindrii cu folii de staniu (ai lui Edison) cu cilindri acoperiţi cu un amestec de ceară şi parafină. Fiecare cilindru trebuia înregistrat separat, ceea ce îngreuna foarte mult multiplicarea.

1880. Oberlin Smith stabileşte principiile fundamentale pentru înregistrarea semnalelor pe un mediu magnetic.

8 noiembrie 1887. Emile Berliner (1851 – 1921), în colaborare cu Louis Rosenthal, inspirându-se din Leon Scott de Martinville şi din Cros, pune la punct un aparat de înregistrare cu discuri – *„gramofonul"*. Berliner înlocuieşte cilindrul lui Edison cu un disc, renunţând la imprimarea în şanţuri de adâncimi diferite şi folosind mişcarea ondulatorie a acului în şanţurile care aveau adâncime constantă. De pe discul înregistrat, folosind tehnica galvanoplastiei, obţine o copie inversă, un negativ de pe care se puteau trage cópii pozitive pe discuri. Perfecţionat tehnic de către Eldridge Johnson, care a introdus mecanismul de ceasornic şi vitezele controlate, gramofonul va domina câteva decenii industria înregistrărilor. Edison recunoaşte eficienţa „plăcilor" lui Berliner, care vor fi tot mai mult utilizate pentru înregistrarea muzicii, pasiunea lui Berliner.

1890. Pe piaţa mondială se găseau trei dispozitive capabile să înregistreze şi să reproducă sunete: fonograful lui Edison, grafofonul lui G. Bell şi gramofonul lui Berliner. J. Lippincott cumpără drepturile asupra fonografului şi grafofonului şi amplasează în centrele comerciale aparate care difuzau bucăţi muzicale prin introducerea unei monede de cinci cenţi, anticipând astfel tonomatul, care apare în formă primitivă în anul 1905. Pentru prima dată un dispozitiv de comunicare este folosit pentru divertisment şi în sfera vieţii particulare.

4 iulie 1891. La *Expoziţia Internaţională de Electrotehnică* de la Frankfurt pe Main, standul în care se prezintă fonograful lui T.A. Edison constituie obiectul atenţiei generale. *„Deosebit de interesant este să urmăreşti expresia acelor vizitatori care şi-au pus cornete acustice în urechi pentru a asculta la primul fonograf cum un actor recită «Regele ielelor», pentru a urmări apoi la cel de-al doilea un concert de flaut şi pian, înregistrat – ca şi declamaţia – cu câteva luni în urmă"* (citat din revista „Leipziger Illustrierte Zeitung", în numărul din 4 iulie 1891).

1894. Edison ia hotărârea să-şi comercializeze fonograful ca instrument de divertisment, punând în vânzare cilindrii preînregistraţi, dar fără prea mare succes. Primele modele nu erau alimentate cu energie electrică, ci erau puse în mişcare de un arc întors cu o manivelă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1898. Danezul Valdemar Poulsen dezvoltă sistemul de înregistrare prin cablu electric punând astfel bazele magnetofonului de mai târziu; G.S. Brown inventează difuzorul (după alți autori invenția aparține lui K.F. Braun); ia ființă compania de gramofoane cu cilindri Pathé Frères, care va trece la producerea discurilor în anul 1906; fabrica The Recording Angel realizează primele imprimări cu Nellie Melba, iar în anul următor primul duet cu Enrico Caruso.

1899. Fonograful lui Edison suscită un interes deosebit la *Expoziția Universală* de la Paris; fizicianul danez Valdemar Poulsen inventează un aparat care înregistrează sunetele printr-un procedeu magnetic. Acest aparat va fi brevetat în SUA, la 21 aprilie 1900, deoarece era destinat mesajelor telefonice. Sunetul era înregistrat pe un fir de oțel rulat între doi electromagneți.

1900. Stille perfecționează procedeul lui Poulsen, folosind o bandă de oțel în locul firului; în SUA erau în jur de 500.000 de fonografe.

1901. Compania Victor Talking Machine deține controlul asupra industriei gramofonice americane, control care se va perpetua aproape o jumătate de secol prin abordarea modelului de consum. Cele mai multe înregistrări aparțin muzicienilor de succes. Astfel, în acest an celebrul tenor italian Enrico Caruso înregistrează primul disc vândut apoi într-un milion de exemplare până în anul 1904. Este primul interpret care, până în 1921, câștigă de pe urma înregistrărilor o avere de peste 2 milioane de dolari. Veniturile companiei cresc exponențial, succesul fiind datorat faptului că gramofonul înlocuia pianul din familia americană; începe duplicarea industrială a cilindrilor, gramofoanele și fonografele devin aparate casnice.

1903. Se realizează înregistrarea operei *Ernani* de Giuseppe Verdi pe 49 de plăci.

1905. Apare prima versiune rudimentară a tonomatului.

1906. E. Lauste și S.V. Pletts brevetează primul aparat pentru înregistrare și proiecția simultană a imaginii și sunetului.

1910. În SUA erau deja 2,5 milioane de aparate, iar în 1920, 12 milioane de unități.

1913. Apar primele fonografe portabile pe piața americană, având forma și greutatea unei valize.

1914. În SUA existau 200 de companii producătoare de gramofoane; în Marea Britanie – 80. În Franța prima companie a fost Pathé Frères (1898), care a produs, până în 1906, gramofoane cu cilindri. Producția mondială de discuri atinge cifra de 27 de milioane de bucăți, realizate prin procedeul de înregistrare mecanică.

1915. Apare difuzorul electric.

1917. Se înregistrează primele discuri cu muzică de jazz.

1921. Vânzările mondiale de discuri ating recordul de 1 miliard de dolari.

1925. Se trece la înregistrarea electrică a discurilor. Viteza de înregistrare este de 78 de ture pe minut, iar diametrul discului se mărește de la 25 la 30 de centimetri, obținându-se astfel o audiție de 4'50" – 5'10". Apoi s-a trecut la înregistrări de 45 turații pe minut și la reducerea diametrului discului la 17 cm, cu o durată de audiție între 6' și 9'30". Discurile erau confecționate din șerlac.

1927. Se perfecționează tonomatul în versiunea electrică.

1928. Inginerul german Fritz Pfleumer înlocuiește banda de oțel a *„telegrafonului"* cu una de hârtie acoperită cu oxid de fier, care era mai puțin fiabilă, dar nu uza așa repede capul de înregistrare. Aparatul era perfecționat de firma germană Telefunken, care l-a denumit *„magnetofon"* (*magnus* = magnet și *phon* = voce). Noul aparat va fi utilizat în timpul celui de-al doilea război mondial de unele servicii de spionaj și contraspionaj. Este capturat în anul 1945 de către armata americană și produs în serie din anul 1948.

1929. Încetează producția de cilindri.

1933. Se introduc tonomatele publice. Popularitatea acestora face ca vânzările de discuri să cunoască un boom nesperat. Înregistrările devin un furnizor principal de „materie primă" pentru radiodifuziune. Din 1934 și până în 1939 se utilizează circa 300.000 de astfel de aparate. Costa cam 60 de cenți să-ți pui o melodie la tonomat, în timp ce ca să-ți cumperi o placă costa cam 4 dolari 166.

1934. AEG produce primul magnetofon cu bandă plată; Wurlitzer introduce tonomatele cu selecție multiplă.

1938. Apare xerografia.

1945. Se trece la realizarea discului din policlorură de vinil, care a permis imprimarea unor șanțuri mai mici și mai dese. Sunt așa-numitele „microsillon" (lb. franceză = brazdă mică), cu audiție până la 55 de minute (discurile LP = *long play*). Englezii perfecționează gramofonul, înlocuind manivela cu un motor care pune în mișcare discul. Se naște astfel „picupul" (de la *to pick up* = a capta un mesaj, a aduna, a strânge, a regăsi, a ridica) bazat pe transformarea oscilației electrice a vibrațiilor mecanice gravate pe disc.

1948. Firma americană Columbia lansează pe piață discul microsillon de 33 de turații; magnetofonul începe să fie utilizat în industria înregistrărilor pe benzi din material plastic pentru radio.

1949. RCA introduce pe piață discurile de 45 de turații pe minut cu o singură melodie[167].

1950. Se încearcă înregistrarea stereofonică, dar nu se poate reda pe un singur disc efectul de *„relief sonor"*.

1954. Apar magnetofoanele cu două role, iar în 1955 se introduc înregistrările stereo pe bandă magnetică.

1956. Societatea „Ampex" creează magnetoscopul și banda magnetică video, ușurând astfel munca din studiourile de televiziune, unde înregistrarea se făcea prin tehnici dificile ale cinematografiei pe peliculă. (În anii '70, magnetoscopul pătrunde în locuințe pentru uz domestic. Producția este monopolizată de japonezi, adaptând-o noilor tehnici de înregistrare cu laser pe videodisc, a cărui comercializare va începe în anul 1983).

1958. Apare primul înregistrator magnetic cu tranzistor, precursorul casetofonului.

1963. Apare primul *videorecorder* pentru public, foarte scump (circa 6.000 de dolari).

1972. Firma Philips oferă posibilitatea de a înregistra programe de televiziune introducând pe piață un *VCR* (*Video Cassette Recorder*). Cumpărarea sau închirierea de filme sau de emisiuni TV începe să devină o preocupare de timp liber, ca și realizarea propriilor programe și constituirea unei videoteci. Caseta video devine rapid un nou produs de piață, în special pentru exploatarea cinematografică.

1973. IBM definitivează hard-discul, folosit pentru depozitări de informații pe termen scurt. Acesta este instalat permanent în sistemele de computer.

1975. Sony introduce pe piață videocasetofonul *„Betamax"*, iar în 1976 apare *VSH*-ul mai ieftin și mai accesibil.

1976. Firma Intel din Silicon Valley realizează *floppy-discul* (*discheta*), mediu amovibil apt să stocheze informație de tranzit de la 1,4 MB la 2,88 MB.

1978. Sony introduce pe piață *Walkman*-ul – casetofonul portabil cu căști care cunoaște un boom de vânzări în anul următor.

1982. Apare *CD*-ul (*compact disc*) – mijloc digital de stocare a sunetelor și a datelor care înlocuiește vechea „placă". Acesta are o mai mare capacitate de înmagazinare și o calitate deosebită a înregistrării. În anul următor au fost vândute peste 800.000 de exemplare și mai mult de 35.000 de *CD-playere*. Tot în aceeași perioadă este introdus pe piață video-discul a cărui origine se află în încercările lui J.L. Baird, care a realizat în 1927 primul disc video denumit *„Phonovision"*. Imaginea obținută pe acest disc apărea mai mult ca o umbră, având doar 28 de linii.

1993. Se generalizează CD-ROM-ul – disc video-digital cu variantele (formatele) ulterioare *CD-I* și *DVD* (1997), iar video-ul ia amploare: în Japonia 80% din locuințe erau echipate cu aparate video, în SUA – 60%, în Marea Britanie – 50% și Franța – 40%. Pik-up-urile și vechile plăci intră în desuetudine.

În anii '90, odată cu răspândirea pe o scară largă a utilizării Internet-ului, se fac eforturi pentru a se ușura trimiterea de muzică și imagini prin intermediul acestui mijloc de comunicare și de informare în masă. Aceste eforturi au avut drept rezultat apariția mai multor standarde de compresie. Cel mai cunoscut este *MPEG-1 Audio Layer* sau *MP3*, pentru comprimarea benzilor sonore ale filmelor. Acum devine posibilă copierea unui cântec de pe un *CD* pe hardul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

unui computer, comprimarea într-un fişier *MP3* şi redarea sau expedierea acestuia pe Internet. În 1997 apare şi primul software specializat (*WinAmp*) în lectura fişierelor de acest gen. În decursul unui singur an 5 milioane de utilizatori îşi instalează astfel de programe pe PC-urile lor. În anul 1999 existau peste un sfert de milion de melodii disponibile pe Internet, majoritatea încălcând normele copyright-ului. Mai îngrijorătoare, însă, devine piratarea copierii digitale a filmelor prin comprimarea *MPEG*[168].

* * *

Din expunerea secvenţială a acestui subcapitol se deduc eforturile făcute de cercetători de-a lungul timpului pentru fixarea formelor simbolice, a informaţiei în general, şi conservarea acesteia în timp. Până la apariţia scrisului, mesajului oral nu-i rămânea decât forma naturală de stocare, mijlocul endogen, facultatea memoriei, cu un grad relativ restrâns de fiabilitate şi durabilitate. Memoria individuală sau colectivă este infidelă, iar cogninformaţiile se transferă oral altor memorii cu distorsiuni sau redundanţe inoportune. Abia scrisul şi suporturile de exprimare ale acestuia şi, ulterior, tehnica tiparului, ca şi sculptura, gravura, pictura vor constitui primele mijloace exogene cu un grad relativ înalt de fixare, protejare şi reproducere a informaţiilor şi de utilizare a acestora ca resurse. Reproductivitatea formelor simbolice este o caracteristică majoră care stă la baza transformării acestora în bunuri comerciale. Mai rămăsese doar ca fenomenele vizibile şi acustice în dinamicitatea lor să fie fixate într-un mediu durabil, apt de multiplicare – difuzare şi de transmitere în timp şi spaţiu departe de contextul originar de producere. Străduinţele savanţilor din ultimele două secole s-au materializat în tehnologii de stocare (memorare) artificială a imaginilor şi sunetelor cu performanţe incredibile. Deşi nu ne putem mândri cu inventatori în acest domeniu, românii au manifestat permeabilitate la noile tehnologii, aflându-se printre primii care le-au adoptat şi utilizat. Astfel, aparatul lui Edison pătrunde în ţară încă de la sfârşitul secolului trecut. O ştire inserată în ziarul „Prahova", nr. 31 din 1899, ne precizează că la Ploieşti cercetătorul G. Ciocănel a făcut demonstraţii publice cu fonograful. Despre acelaşi subiect relatează şi compozitorul Tiberiu Brediceanu într-o scrisoare adresată muzicologului Viorel Cosma la 1 octombrie 1958. „*Istoricul aparatelor fonografice ale Societăţii pentru fond de teatru român* – scrie el – *e pe scurt următorul: în adunarea generală din 29 august 1904, ţinută la Alba Iulia, a făcut Valeriu Branişte propunerea ca Societatea să procure aparate fonografice în scop de colectări de folclor literar şi muzical. S-au dat încredinţări din partea comitetului Societăţii de a studia chestiunea d-lor prof. Dr. Iosif Popovici şi Augustin Bena, acesta din urmă pe timpul acela student de muzică la Berlin-Charlottenburg. Numai în 1907 s-a realizat cumpărarea aparatelor, care au ajuns la 11 aprilie 1907 la Braşov. În 18 septembrie a aceluiaşi an s-au trimis la Lugoj două aparate fonografice – unul Edison, întocmit pe cilindre şi altul (marcă necunoscută) întocmit pe discuri, cu scopul ca să i se pună la dispoziţia lui Ioan Vidu, spre a culege melodii cu ele, plan care nu s-a realizat. Aflându-mă pentru un timp în localitate, am înregistrat eu câteva cântece şi e posibil să se fi făcut înregistrări şi de către alţii, toate rămânând atunci în păstrarea avocatului dr. George Dobrin, membru în comitetul amintitei societăţi*". Cam în acelaşi an, sursele arhivistice consemnează şi culegerile de folclor cu fonograful în comuna Cartal din Dobrogea de către Constantin M. Cordoneanu. De la importul de fonografe şi cilindri se ajunge şi la înregistrări autohtone. În primul deceniu al secolului al XX-lea se fac primele înregistrări pe cilindri ceraţi, iar replicarea se producea în Marea Britanie sau în Germania. Tehnica de înregistrare mecanică era greoaie şi cronofagă. Pentru a se înregistra un concert cu solist se foloseau aparate cu pâlnii de diferite mărimi: una mai mică pentru solist, alta mai mare pentru orchestră. „*Repertoriul se rezuma la piese de fanfară, cântece şi jocuri populare şi mai ales cuplete comice, adesea pline de vulgarităţi. Puţine discuri ale unor artişti de reală valoare (Constantin Nottara, cu monoloage din* Hamlet *sau* Fântâna Blanduziei, *N. Leonard, V. Maximilian, Florica Cristoforeanu, Florica Florescu, Virginia Miciora, Grigore Petrovicescu şi alţii cu arii şi duete)* (...)"[169].

De asemenea, nu puţine înregistrări cu cântece patriotice. Melodia care a întrunit cele mai numeroase fixări pe discuri a fost *Deşteaptă-te române*, parcă hărăzită astfel să devină imn naţional după decembrie 1989. În *Catalogul complet al plăcilor româneşti pentru gramofon* din 1914 – 1915, publicat de magazinul „La Harpa" din Bucureşti, acest cântec se află menţionat într-o versiune vocală (a cântăreţului Nae Dumitrescu), corală (a Societăţii „Carmen"), precum şi două versiuni pentru fanfară militară (Muzica Regimentului Ştefan cel Mare din Iaşi şi Muzica Batalionului 2 Pionieri din Bucureşti). După cota discului de fanfară se crede că imprimările se executaseră înainte de 1910, de către firmele Gramophon şi Trade Mark. Acelaşi cântec patriotic a fost înregistrat, în anul 1910, şi de către firma franceză Pathé, la Lugoj, cu „Reuniunea română de cântări şi muzică", dirijată de Ioan Vidu. Cea mai veche imprimare, însă, s-a efectuat în SUA. Columbia Gramophone Company a ţinut să specifice pe eticheta plăcii că interpretul a obţinut trei premii internaţionale (Grand Prizes – Paris,1900; St. Louis – 1904 şi Milano – 1906). De un privilegiu similar s-a bucurat şi *Hora Unirii*. Acelaşi Catalog ne precizează că melodia fusese înregistrată, înainte de 1914, de Muzica Batalionului 2 Pionieri din Bucureşti, de Muzica Regimentului 12 Cantemir din Bucureşti, de Muzica Regimentului Ştefan cel Mare din Iaşi şi de orchestra lăutarului Iordăchescu din Capitală. Tot în această perioadă se fac înregistrări la *Pe-al nostru steag* de Ciprian Porumbescu (1853 – 1883) şi la *Cântecul lui Ştefan Vodă*, în interpretarea corului din Lugoj.

În deceniul al treilea al secolului XX începe şi producţia efectivă de discuri în România, prin filialele unor societăţi străine. Astfel, grupul englez Columbia – His Master's Voice a înfiinţat la Bucureşti societatea filială Columbia Gramophon Co. România, iar grupul german Odeon a creat o reprezentanţă în ţara noastră. Matriţele veneau pentru Columbia de la Londra, iar pentru Odeon de la Berlin. Repertoriul era axat pe muzică uşoară şi populară. În anul 1933 se inaugurează Fabrica de discuri Electrecord care va scoate primul disc în octombrie 1934. Paralel, firma Lifa editează discuri sub mărcile Lifa şi Pan.

După naţionalizarea din 1948, firma Electrecord este resuscitată, iar producţia creşte anual, ajungând în 1957 la nivelul de 1.000 de discuri, din care multe în format microsillon (25 cm şi 17 cm) introdus în anul anterior. În anul 1958 se produc primele discuri micro de 30 cm şi totodată primele plăci „*carte poştală*", cu şanţuri de micro de 17 cm (33 de ture)[170]. Repertoriul rămâne în continuare dominat de muzica

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ușoară și populară, dar cu diversificare amplă pe măsura dezvoltării producției de discuri și colaborării cu alte industrii de profil străine (de ex.: casa de discuri Supraphon din Praga).

În 1966 se realizează primele discuri stereo din România. Industria discografică românească este apreciată și peste hotare, în urma unui export consistent. Alături de public, radioul este cel mai important achizitor pentru necesitățile proprii de difuzare, iar bibliotecile îl urmează în organizarea și difuzarea unor importante colecții de fonograme. Între timp, însă, noile tehnologii de stocare și redare (magnetofonul, casetofonul, video-ul, CD-player-ul) sunt asimilate prin import de piața românească (o încercare de producție a unui casetofon românesc la întreprinderea Tehnoton Iași se consumă fără succes) mai întâi pentru necesitățile de producție ale televiziunii și radioului și apoi pentru utilizatorii individuali. Noile tehnologii de fixare – redare a mesajelor și informațiilor vizual-acustice se impun prin performanțe care fac ca bătrâna „placă" de gramofon (patefon, pik-up) să se retragă în liniștea imperturbabilă a muzeelor de profil. Dar grație discului a fost posibilă înregistrarea unor opere muzicale și literare nemuritoare, care, difuzate în masele largi de ascultători, și-au adus o contribuție importantă la dezvoltarea simțului estetic și la răspândirea culturii. După 1989, piața românească a înregistrărilor de infomesaje audio-vizuale se sincronizează cu piața occidentală, adoptând rapid cele mai actuale invenții în domeniul stocării sunetelor și imaginilor din generația digitalelor, discuri în care vibrațiile sunt înscrise în mod codificat, sub formă numerică, iar „citirea" se face cu un fascicul laser în locul străvechiului ac sau noului diamant. Potențialul de stocare a unui CD-ROM sau DVD întrece orice imaginație a inventatorilor aparatelor din familia fonografului. E de-ajuns să exemplificăm un CD-ROM, un disc de 12 cm diametru, care poate înmagazina simultan peste 300.000 de pagini de text, imagini, muzică, aplicații grafice, fotografii etc., iar DVD-ul (Digital Video Disc-ul) depășește 400.000 de pagini. O mică bibliotecă se înghesuie pe un disc cu puțin mai mare decât palma unui om. Performanțele CD-ROM-ului îl fac un excelent suport pentru marile lucrări de referință: dicționare, enciclopedii, bibliografii etc. În acest sens, este notabilă contribuția specialiștilor români în valorificarea prodigiozității acestui fabulos suport de înmagazinare a informației. Astfel, Societatea Culturală „Noesis" a prezentat în premieră, la **Târgul de Carte Gaudeamus 2001**, un CD-ROM intitulat: *Literatura română contemporană*, cuprinzând 50 de volume la prețul unei singure cărți tipărite. Tot „Noesis" a realizat *Enciclopedia virtuală I.L. Caragiale* – un CD-ROM multimedia care cuprinde opera celebrului dramaturg, aparatul critic, 60 de minute de film, fragmente audio și peste 900 de imagini fixe. O astfel de tehnologie ne face să ne amintim cu duioasă nostalgie de gramofonul cu pâlnie și de „placa" groasă și neagră de plastic, de rolele magnetofonului și magnetoscopului și să ne punem întrebarea dacă invenția gutenbergiană și produsele sale (cărțile, ziarele, revistele etc.) nu sunt cumva la apus de carieră.

Oricum am gândi, cert este faptul că în perspectivă aceste tehnologii ale informației vor avea un impact major în viața socială, în învățământ și în salvgardarea patrimoniului istoric, artistic și de bibliotecă. O realizare cu totul deosebită în acest domeniu o are și fizicianul român Eugen Pavel. Se știe că o caracteristică generală a CD-ROM-urilor și DVD-urilor constă în faptul că informația este înscrisă bidimensional (pe suprafața discului). Fizicianul român vine cu o nouă soluție: stocarea informației în volum, ajungând la capacități teoretice de înmagazinare impresionante. De exemplu, pe un astfel de hiper CD-ROM, cu diametrul de 12 cm și grosimea de 1 cm, putem stoca până la 100 TB (terabiți). Se consideră că 5 asemenea discuri ar fi de-ajuns să înmagazineze întregul fond de publicații al Academiei Române. O performanță uluitoare pe care viitorul o pregătește pentru generațiile de mâine. CD-ROM-ul reprezintă o exomemorie, un auxiliar al calculatorului, însă acesta din urmă este dotat și cu o endomemorie, un dispozitiv de stocare propriu (hard-disc), cu performanțe individuale, în funcție de generație, dar cu un nebănuit potențial atunci când se află în legături de tip gregar cu aparate similare. Aceste interconectări pe principiul complementarității și reciprocității au dus la crearea de rețele locale de tip Intranet din a căror asociere a rezultat macrorețeaua Internet – o hipermemorie a cărei capacitate de absorbție – fixare de informație tinde spre infinit[171].

5.9. Computerul și rețeaua (I)

Internet – apelativ obținut prin abrevierea a două cuvinte englezești: *interconexion* (interconectare) și *network* (rețea) – se traduce, în fapt, prin interconectarea, legarea rețelelor de calculatoare printr-un canal de comunicație de date. Internet constituie o rețea de rețele, un adevărat spațiu virtual (cyberspațiu), cu o imensă capacitate informațională, cu numeroase resurse și servicii, a cărui funcționare se bazează pe reguli și standarde denumite *protocoale*. O rețea de calculatoare (RC) poate fi definită ca *„o structură de mijloace de prelucrare și de transmisie prin diferite medii (cablu, satelit, unde radio) a datelor structurate sub forma unei mulțimi de noduri interconectate, având scopul de a oferi servicii de comunicații între utilizatori/aplicații"*[172]. Din aceeași familie face parte și Intranet-ul care semnifică o rețea locală de calculatoare interconectate și care, de asemenea, comunică între ele, utilizând un protocol. Apariția Internet-ului se leagă de conceptele de ordinator (calculator), informatică și cibernetică.

Ordinatorul (conform MDE) este un calculator numeric universal, compus dintr-un număr variabil de unități specializate (unități de intrare a datelor, memorii, organe de calcul, unități de ieșire a rezultatelor) și comandate de același program înregistrat, care permite efectuarea unor operații aritmetice și logice fără intervenția omului în timpul lucrului. Informatica, termen introdus de către Philippe Dreyfus în 1962, este compus din cuvintele „information" și „automatique" și desemnează *„ansamblul disciplinelor științifice, tehnice și socio-economice care se pretează prelucrării de informații și automatizării"*[173]. Cibernetica (gr. *kybernetikos*, de cârmuire) are ca obiect studiul matematic al legăturilor, comenzilor și controlului în sistemele tehnice și organismele vii din punct de vedere al analogiilor formale. În anul 1938, în lucrarea *Psihologia consonantistă*, savantul român Ștefan Odobleja face prima expunere de mare amploare a unor principii cibernetice, înainte cu 10 ani de apariția lucrării *Cibernetica* a lui N. Wiener (1948), care-și adjudecă pe nedrept paternitatea conceptului.

Termenul de computer apare în prima jumătate a secolului al XIX-lea în Franța. În această perioadă fusese desemnată o echipă de ingineri și matematicieni să elaboreze un set de tabele matematice esențiale pentru navigație, inginerie și astronomie. În munca lor au implicat un set de reguli (programe) pentru a împărți o problemă în mai multe fragmente ce puteau fi ușor și repede rezolvate. Toți oamenii care au făcut aceste calcule au fost numiți computere.

În 1983, NSF (National Science Foundation – SUA) definea Internet-ul astfel: *„colecție întinsă de rețele de calculatoare care cuprinde întregul glob, conectând la un larg sistem electronic de ser-*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

vicii, resurse şi informaţii atât instituţii guvernamentale, militare, educaţionale şi comerciale, cât şi persoane fizice; se utilizează o serie de convenţii şi instrumente pentru a crea imaginea unei singure reţele, deşi calculatoarele din reţea se bazează pe platforme hard şi soft foarte diferite"[174]. Reţelele de calculatoare sunt de două tipuri:

• *client-server* – alcătuit din mai multe calculatoare centrale puternice, cu memorie spaţioasă, formând complexul server, şi *calculatoare clienţi* (subordonaţi);

• sistemul *peer-to-peer* (de la egal la egal) – reţea fără servere, toate calculatoarele având acelaşi rang, fiind şi servere şi staţii de lucru (*workstations*).

În funcţie de întinderea unei reţele de calculatoare şi de numărul staţiilor de lucru care o compun, distingem mai multe tipuri de reţele:

• reţele *locale* (*Local Area Network* – LAN) – cu staţii de lucru apropiate, de obicei în aceeaşi clădire sau la mică distanţă.

• reţele *metropolitane* (*Metropolitan Area Network* – MAN) – cu workstations răspândite în arealul unui oraş.

• reţele *regionale* (*Wide Area Network* – WAN) – în care distanţa dintre staţiile de lucru poate fi de mii de km.

• reţele *publice* (*Public Data Network* – PDN), extinse la nivel continental sau chiar mondial.

În funcţie de topologie – dispunerea spaţială, modul cum sunt conectate staţiile de lucru în raport cu serverul – avem: topologia *bus* (magistrală) – calculatoare legate unul de altul printr-un singur cablu; topologia *ring* (inel) – cablul care conectează calculatoarele formează o buclă fără capete libere; topologia *star* (stea) – calculatoarele sunt conectate la un dispozitiv central (concentrator)[175]. Interconectarea reţelelor permite realizarea „autostrăzilor informaţionale" prin care se pot transmite rapid cantităţi tot mai mari de informaţie. Aceste „autostrăzi..." reprezintă, de fapt, infrastructura esenţială a societăţii informaţionale sau Societatea Cunoaşterii.

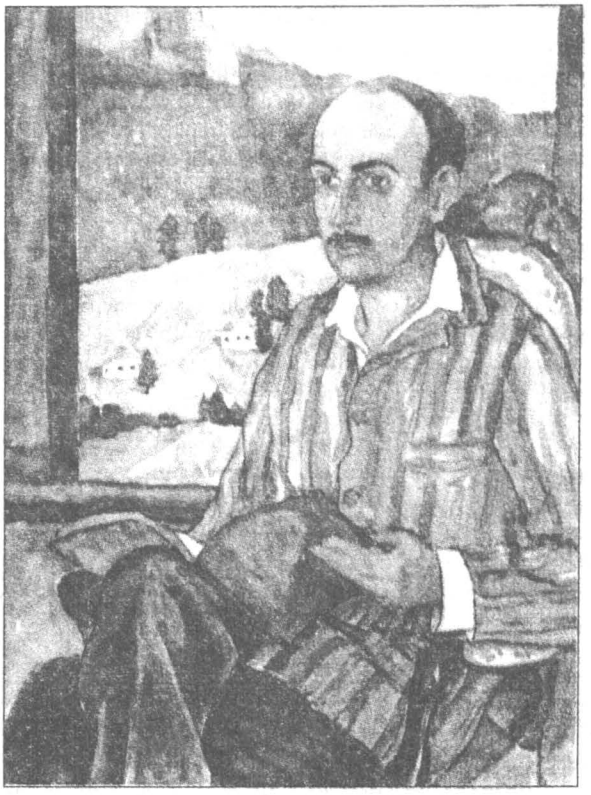

Portretul poetului Ion Pillat la Predeal

Evoluţie istorică

Istoria calculatoarelor începe cu inventarea la sumerieni a primului dispozitiv de reprezentare a numerelor şi construirea primului abac, de către chinezi, în anul 3.000 î.Hr.

În sec. al XV-lea, Leonardo Da Vinci proiectează o maşină de calcul capabilă să utilizeze numere care aveau până la 13 cifre, iar J. Napier descrie pentru prima dată algoritmul şi creează mai multe rigle care au permis efectuarea operaţiilor de înmulţire.

1623 – 1624. Wilhelm Schickard emite ideea unei maşini de calcul mecanice.

1642. Filosoful şi savantul francez Blaise Pascal (1623 – 1662) creează o maşină cu ajutorul căreia putea efectua operaţii de adunare şi scădere.

1671 – 1673. Matematicianul G.W. Leibnitz realizează o maşină capabilă să execute cele 4 operaţii aritmetice de bază.

Sfârşitul sec. al XVIII-lea. Matematicianul german Matthaus Hahn preia maşina lui Leibnitz şi realizează o variantă optimizată, dar cu destule deficienţe de funcţionare.

1804. În Franţa, Joseph Marie Jacquard inventează un război de ţesut care folosea un set de cartele de lemn perforate ce permiteau reproducerea automată a unor modele în ţesătură. Aceasta este prima formă de programare.

1822. Englezul Charles Babbage concepe o maşină de calcul mecanică programabilă cu ajutorul cartelelor perforate, procedeu împrumutat de la cartelele războaielor de ţesut.

1834. Charles Babbage elaborează proiectul unei „maşini analitice", nefinalizată din lipsă de fonduri.

1847. George Boole publică algebra booleană, utilizând numere binare şi operatori logici, devenind astfel primul teoretician al calculatoarelor moderne. Babbage continuă să lucreze la principiile matematice pentru calcul digital până la moartea sa în 1871. A avut o lungă colaborare cu Ada Byron (Contesa Lovelace sau Ada Lovelace), unicul copil al celebrului poet Lord Byron. Ea a fost considerată primul programator de computere. Limbajul „Ada" adoptat de Departamentul de Apărare al SUA în 1983 este numit astfel în onoarea ei.

1890. Statisticianul american Herman Hollerith concepe o maşină electromecanică pe bază de cartele perforate, folosită la recensământul din acelaşi an. Şase ani mai târziu el va fonda Tabulating Machine Company, care va deveni faimoasa IBM.

1937 (după alte surse, 1938). Germanul Konrad Zuse realizează „Z 1", un calculator cu componente mecanice şi cu program înmagazinat pe bandă perforată şi îşi va adjudeca tardiv paternitatea invenţiei, surclasându-l pe matematicianul american Howard H. Aiken, care, în acelaşi an, începe să lucreze la calculatorul „Mark 1", cu relee electromecanice, pe care îl va finaliza abia în anul 1943. Acesta memora 72 de numere şi putea efectua 3 adunări pe secundă. Americanii Atanasoff şi Berry lansează ideea unui calculator cu circuite electronice digitale.

1939. La Laboratoarele Bell din SUA, George Stibitz, telefonist la Concernul Bell, realizează un calculator cu relee electromecanice care efectua 5.000 de adunări pe secundă.

1941. Konrad Zuse finalizează ordinatorul „Z 3", grav avariat de un bombardament aerian în anul 1945.

1942. Atanasoff şi Berry realizează calculatorul cu tuburi electronice „ABC" (Atanasoff – Berry Computer), abandonat în faza finală din cauza războiului.

1942. Prosper Eckert şi John Mauchly iniţiază, în SUA, proiectul unui calculator cu tuburi electronice.

1943. Compania Bletchley din Marea Britanie (unde lucra şi Alan Turing) realizează calculatorul cu tuburi electronice „Colossus", utilizat cu succes pentru decodificarea mesajelor secrete germane în codurile „Enigma". Colossus, care avea încorporate 2.500 de tuburi electronice, va fi multiplicat în 10 exemplare[176].

1944 – 1945. „Mark 1" este folosit intens în condiţii de război.

1945 (după alte surse, 1946). Oamenii de ştiinţă de la Universitatea din Pensylvania (SUA) creează primul computer electronic din lume, ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Computer), care intră imediat în dotarea armatei americane. Era un calcu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

lator universal, digital, fără programe încorporate, de dimensiuni uriașe (30 m lungime, 3 m înălțime). Cântărea circa 30 tone, ocupa o suprafață de 160 mp, îngloba nu mai puțin de 18.000 de tuburi cu vid (lămpi de radio) și era deservit de câteva zeci de tehnicieni. A fost considerat „o minune a tehnologiei electronice", cu mare fiabilitate (se defecta numai de 2 – 3 ori pe săptămână), consuma aproape 1.000 W și a costat aproape o jumătate milion de dolari)[177].

Primele calculatoare nu erau doar mari, ci și cu fiabilitate redusă. Informația se introducea pe cartele perforate. O simplă eroare pe o singură cartelă sau un „bug" invalida rezultatele. Termenul de „bug" – gândac, molie – a fost introdus de programatoarea Grace Hopper care a rezolvat o eroare de sistem cauzată de o molie lipită pe un releu. De atunci, acest termen este folosit de programatori pentru a descrie majoritatea problemelor de sistem.

1945. John von Neumann de la Institute for Advanced Study din Princeton gândește extinderea proiectului ENIAC prin valorificarea conceptului de „program memorat", pe care autorul îl prezintă în același an într-un raport despre calculatorul EDVAC (proiect finalizat în anul 1952 și vândut, în anul 1957, Universității Princeton, care îl va menține în funcțiune până în anul 1960); Vannever Bush propune un dispozitiv de tip „memex", care reușea să stabilească anumite conexiuni între volume de informații disparate.

1947. Trei cercetători de la compania telefonică AT&T, W. Brattain, J. Bardeen și W. Shockley, pun la punct semiconductorul (tranzistorul), pentru care vor fi recompensați cu Premiul Nobel în 1950. Tranzistorul va revoluționa industria electronică; Aiken pune în funcțiune „Mark 2" – calculator tot cu relee electromecanice.

1949. În Marea Britanie, Williams și Kilburn pun în funcțiune, la Manchester University, calculatorul „BABY", pe bază de tuburi cu vid și cu program stocat în memorie; Maurice Wilkes finalizează calculatorul ESDAC (Electronic Storage Delay Automatic Calculator) la Cambridge.

1950. Howard Aiken finalizează calculatorul „Mark 3", care avea în componența sa tuburi cu vid și dispozitive semiconductoare; în Suedia – primul calculator cu relee electromagnetice; firma britanică Ferranti construiește și scoate pe piață primele computere, precum și marele computer „Atlas".

1951. Eckert și Mauchly lansează în SUA primul calculator UNIVAC (Universal Automatic Computer) cu tuburi electronice și programe stocate în memorie, introdus la Remington Rand și utilizat de fiscul american.

1950 – 1951. În Uniunea Sovietică (Ucraina) – „calculatorul Kiev" cu tuburi electronice.

1952. URSS – calculatorul „BESM 1", cu tuburi electronice; în Olanda – calculator cu relee electronice; în Franța – calculatorul „Gamma 3", firma Bull, cu tuburi electronice; în Japonia – calculatorul cu relee electromecanice, Laboratorul Electrotehnic (ETL), denumit „ETL-Mark 1", urmat în 1955 de „ETL-Mark 2", care a fost utilizat până în 1965.

1953. Olanda – calculator cu tuburi electronice; Jay Forrester de la MIT realizează încorporarea în computere a dispozitivelor magnetice de memorare.

1954. Gordon Teal de la Texas Instruments inventează „CIP"-ul, înlocuind germaniul cu siliciul. Cu acesta începe „revoluția dimensiunilor", nanotehnologia în computere. Se creează primul calculator cu tranzistori – TRADIC.

1956. Japonia – calculatorul FUJIC, cu 1.700 tuburi electronice, cu program stocat în memorie.

1957. Japonia – „ETL-Mark 4", calculator cu tranzistori; John Backus de la IBM dezvoltă un nou limbaj de computer, FORTRAN (sistem de traducere a formulelor). Grace Hopper realizează un limbaj de programare destinat afacerilor, denumit Flow-Matic.

1958. În Germania, Zuse realizează un calculator cu tuburi electronice. Acesta încheie așa-zisa primă generație de calculatoare (1953 – 1958), făcând loc celei de-a doua generații (calculatoarele cu tranzistori), care a durat până la începutul anilor '60, după ce în anul 1958 americanul Jack Kilby a realizat primul circuit integrat.

1958. Germania, SIEMENS 2002, calculator cu tranzistori; Austria – Technische Hochschule Vienna, calculator cu tranzistori. Se creează primul calculator dotat cu tastatură și monitor. Firma Texas Instruments realizează primele circuite integrate, înlocuind astfel tranzistorii și contribuind la reducerea duratei unei operațiuni.

1959. Marea Britanie – Sirius (firma Ferranti), calculatoare cu tranzistori; Olanda – calculator cu tranzistori.

1960. Franța – GAMMA 60, Compania Bull, calculator cu tranzistori.

1960. SUA – Control Data Corporation și IBM produc în serie calculatoare cu tranzistori realizate probabil ca prototipuri mult mai devreme. Apariția primelor sisteme de teleprelucrare specializate (bazate pe un sistem central și pe terminale)[178]. Hopper contribuie la dezvoltarea limbajului COBOL (Common Business Oriented Language) în domeniul orientat pe afaceri.

1960 – 1962. URSS – calculatorul „Minsk 2", cu tranzistori.

1961. Italia, ELEA 6001 și ELEA 9003 (Olivetti), cu tranzistori; Danemarca – GIER, cu tranzistori.

1963. William Olsen scoate pe piață minicomputerul PDP 8, ducând la creșterea de 9 ori a vânzărilor corporației sale Digital Equipment din Massachusetts.

În SUA se dezvoltă vertiginos firma IBM care, în anul 1965, deținea 65% din piața de computere; cercetătorul american Paul Baran ajunge la concluzia că se poate realiza o rețea de calculatoare care să comunice între ele și să transfere informație, plecând de la principiul că *„ordinatoarele, ca și oamenii, prezintă însușiri gregare și au un maximum de eficiență prin conectare în grupuri"*. Rapoartele sale, publicate sub egida „Rand Corporation", nu au fost luate în seamă, fiind privite ca simple utopii.

1964 – 1965. Inventarea comutării de pachete de date, independent, de către Paul Baran (SUA) și Donald Davies (Anglia). Se elaborează ideea e-mail-ului la MIT. IBM lansează calculatoarele „System 360".

1965. O entitate militară, cu caracter secret, ARPA (Advanced Research Projects Agency) prevede în buget alocarea unor fonduri pentru „The Experimental Network", o rețea experimentală pornită de la ideea lui Baran, care să reziste în condițiile unui război atomic. Digital Equipment realizează primul minicomputer în producție de masă.

1967. Donald Davies (în Marea Britanie) realizează o mică rețea experimentală, „Mark 1", de comunicație, prin conectarea de pachete de date, urmată de rețeaua „Mark 2" (1973 – 1986). În SUA, proiectul ARPANET prinde contur, fiind publicat în acest an sub semnătura lui Lawrence Roberts.

1968. Crearea grupului de standarde generale pentru transmisie de date cu comutare de pachete.

1969. Sunt interconectate calculatoarele de la Universitatea Statului California, din Los Angeles (UCLA), Institutul Stanford din Manlo Park și Universitatea Utah din Salt Lake City. Astfel, ia naștere o rețea locală concentrată pe 3 tipuri de comunicații: conectarea la distanță (Remote Login, denumită ulterior Telnet), transferul de fișiere (File Transfer) și tipărirea la distanță (Remote Printing), iar 3 ani mai târziu se va adăuga și poșta electronică (e-mail, de către Roy Tomlinson). Între timp, la Bell Laboratories din Murray Hills, New Jersey, un grup de programatori pune la punct sistemul de operare Unix, factor important în dezvoltarea rețelei de computere.

1970. În laboratoarele Xerox din Pallo Alto, firmă fondată în 1970 de psihologul Bob Taylor, se descoperă *mouse*-ul, inițial denumit „indicator de poziție x-y pentru un sistem de afișaj". Începe a patra generație de calculatoare.

1971. Corporația „Atari" scoate pe piață primul joc video, total electronic, numit „Pongo", fiindcă imita tenisul de masă; firma Intel din Silicon Valley anunță crearea microprocesorului – un circuit integrat care îngloba funcțiile esențiale ale computerului pe un singur cip.

1971. Marcian (Ted) Hoff concepe microprocesorul, descris drept „inima computerului".

1972. Proiectul ARPANET este finalizat. Sistemul de calculatoare și terminale era alcătuit din 37 de computere și 15 noduri. Tot

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

acum se organizează un grup de lucru, International Network Working Group (INWG) care avea ca temă de lucru stabilirea unui protocol de comunicație comun, botezat Transmission Control Protocol/Internet Protocol, care va fi definitiv adoptat în 1982. În Franța, Louis Pouzin și Hubert Zimmermann concep rețeaua de cercetare „Cyclades", continuată cu „Transpac" pentru sistemul public de transmisie de date. Robert M. Metcalfe creează rețeaua locală ETHERNET, devenită referință pentru toate rețelele locale LAN (Local Area Network)[179].

1974. Definirea, în cadrul proiectului DARPA (Defence ARPA), a unui set de protocoale pe baza cărora va fi realizat, în anul 1978, standardul TCP/IP (Transport Control Protocol/Internet Protocol), utilizabil pentru comunicații prin radio, satelit și cablu.

1975. Se deschide primul magazin de calculatoare la Los Angeles (în iulie 1975), iar prima revistă dedicată utilizării computerelor, „Byte", apare în august același an; apar primele rețele comerciale. Bill Gates și Paul Allen fondează compania Microsoft, care va domina ulterior piața de software, o primă realizare fiind limbajul „Basic"; revista „Popular Electronics" anunță apariția microcomputerului „Altair", produs de compania MITS. Avea 256 bytes de memorie, fără tastatură și monitor, iar ca dispozitiv de stocare dispunea inițial de o bandă de hârtie perforată și ulterior de un floppy-disc.

1976. În Silicon Valley se realizează terminalul cu monitor, dischetă miniaturizată și primele limbaje de programare pentru calculatorul de dimensiuni mici.

Iulie 1976. Steve Wozniak și Steven Jobs lansează primul microcomputer comercial, Apple I, apoi Apple II, la firma Apple Macintosh, care va deveni companie publică abia în anul 1980. Au fost primele calculatoare vândute împreună cu un mouse.

1977. ARPA demonstrează viabilitatea Internet-ului. Compania XEROX din Pallo Alto (PARC) realizează primul calculator al cărui ecran folosea pentru afișare un sistem de transpunere pe biți; Processor Technology Company lansează primul microcomputer de tip desktop, numit SOL. Va fi întrecut în performanțe de Apple II.

După ce în 1976 Warner Communications a preluat compania Atari, în 1977 introduce primul pachet de succes, jocuri pe computer, Atari Video Computer System. (Din 1979 până în 1982, venitul din jocuri video s-a ridicat la 9 miliarde USD, echivalentul valoric al întregii industrii a filmului hollywoodian la vremea respectivă). Warner Communications va fi, însă, concurată de firma Nintendo, care, în 1985, va controla 80% din piața SUA de jocuri pe calculator.

1979. Apare „Usenet" – o rețea de calculatoare destinată cercetării. Ea utiliza sistemul de operare „Unix", iar accesul era de tip dial-up, realizându-se prin intermediul liniilor telefonice, în sistemul UUCP (Unix-to-Unix-Copy). Serviciile pe care le oferea Usenet erau poșta electronică (e-mail) și știrile (Usenet News). DARPA creează ICCB (Internet Control & Configuration Board) pentru implementări în universitățile americane[180].

1980. Rețeaua laboratoarelor de cercetare din Franța se conectează la rețeaua nord-americană. În Franța se dezvoltă, de către France Telecom, rețeaua MINITEL, iar între anii 1982 – 1983, rețeaua EUNET (European Unix Network); CERN Geneva – institut de cercetări – se conectează la Internet.

12 august 1981. IBM lansează pe piață produsul „Proiectului șah", calculatorul „Acorn", rebotezat IBMPC, rod al unui grup de doisprezece ingineri conduși de William C. Lowe de la Boca Raton (Florida). În numai un an, termenul de PC (Personal Computer) va intra în limbajul uzual pentru microcomputerele de birou. Compania IBM și-a gravat în piatră, pe frontispiciul sediului său, inițialele devenite astăzi celebre: „PC". În numai 2 luni ale anului 1981 au fost vândute 40.000 de PC-uri. Revista „Time" declară calculatorul „aparatul anului 1983".

1982. IBM produce echipamentul PC-XT, primul calculator cu hard-disk; Apple lansează primul calculator ce folosește interfața utilizator – grafică – mouse.

1983. În SUA, ARPANET se ramifică în 2 rețele: ARPANET rămâne numele rețelei de cercetare, în timp ce rețeaua militară, cu acces restrâns, devine „Milnet".

Portretul poetului V. Voiculescu

1 ianuarie 1983. TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) devine protocolul standard acceptat pentru rețeaua care va avea deja peste 500 de noduri. Din acest moment, numele de Internet substituie vechea denumire de ARPANET.

1984. Apar noi rețele locale: JUNET (Japan Unix Network) în Japonia și JANET (Joint Academic Network) în Marea Britanie. În acest an, apare primul PC cu procesor Intel 80 286 din a doua generație de calculatoare.

1987. Bruce R. Schatz introduce conceptul de navigare, ceea ce va deveni în anii următori tehnologia SEMANTIC WEB impulsionată de Tim Berness-Lee și Robert Cailou; National Science Foundation (NSF) – societate ce promova știința – creează NSFNET, rețea care permitea conectarea prin intermediul unei magistrale care asigura o viteză de transfer a datelor de 56 kb/s. (NSFNET se va desființa în 1996 datorită apariției unei multitudini de companii care ofereau posibilitatea conectării la Internet). Începe a treia generație de calculatoare, echipată cu procesoare de ultimă oră (80386 DX și 80386 SX).

1988. Franța, Canada, Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia, Suedia se conectează la Internet.

1989. Conectarea la Internet continuă cu: Germania, Austria, Israel, Italia, Japonia, Mexic, Olanda, Noua Zeelandă, Marea Britanie și Porto Rico; Tim Berners-Lee și Robert Cailou, cercetători la CERN (European Center of Nuclear Research din Geneva) realizează World Wide Web (WWW), grup de site-uri bazate pe hipertext, cu protocoale standard și cu un limbaj comun, HTML – Hypertext Markup Language, o interfață pentru computere care permite oricui, de oriunde, să se conecteze la orice informație din sistem, inventând hyperlink-urile, scoaterea în evidență a cuvintelor sau a simbolurilor din documente. Revista „Time" a numit realizarea sa „aproape gutenbergiană". Este ceea ce anticipase Vannever Bush, șeful Biroului American de Dezvoltare a Cercetării Științifice în timpul celui de-al doilea război mondial, într-un articol apărut în „Atlantic Monthly", în 1945, când a preconizat apariția unei mașini fotomecanice numită „Memex".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1990. Creşterea numărului de servere de tip FTP (File Transfer Protocol – aplicaţie care permite copierea fişierelor de pe un calculator pe propriul calculator), ceea ce a dus la necesitatea inventării unui instrument care să faciliteze căutarea fişierelor. Aşa apare motorul de căutare (sistem de căutare prin cuvinte cheie a informaţiilor) „Archie", inventat de cercetătorii de la Universitatea McGill din Montreal, Canada. „Archie" avea iniţial capacitatea de a căuta în peste 1 milion de servere; se racordează la Internet: Argentina, Austria, Belgia, Brazilia, Chile, Grecia, India, Irlanda, Coreea de Sud, Spania şi Elveţia.

1991. Universitatea din Minnesota, SUA, introduce primul server „Gopher", caracterizat printr-o organizare de tip arborescent a fişierelor conţinute; la Universitatea din Stanford se realizează primele pagini web. Procedeul web se va extinde curând, formând o adevărată pânză de păianjen.

1992 – 1993. Internet-ul se globalizează; IAB (Internet Activities Board) se reorganizează în ISOC (Internet Society International).

1993. România se racordează la Internet; la Universitatea din Illinois se creează „Mosaic", primul browser web – program software care asigură legătura dintre un PC local şi web – capabil să afişeze fişiere grafice şi să importe elemente multimedia (sunet, animaţie etc.); se raportează 1,3 milioane calculatoare „host" la Internet; se relansează ideea magistralelor electronice informaţionale (emisă la mijlocul anilor '80) prin decizia Congresului american de a crea o infrastructură naţională a informaţiei (NII), care angajează în proiecte similare Canada şi Japonia, pas important spre internaţionalizarea fluxului de informaţii.

1993. Se lansează primul calculator Pentium (1997 – Pentium II; 1999 – Pentium III; 2000 – Pentium IV). Aceste calculatoare sunt dotate cu CD-ROM, placă audio-video, iar memoria RAM porneşte de la 256 MB.

1995. Sun Microsystems introduce limbajul de programare „Java", care în teorie făcea ca o pagină de web să fie utilizată în orice scop.

Februarie 1995. Compania Vocaltec lansează aplicaţia software numită „Internet Phone" care dă posibilitatea comunicării vocale prin intermediul Internet-ului (telefonie pe Internet). Pe lângă „Voice over Internet Protocol" apare şi serviciul „Fax over Internet Protocol" prin care se pot expedia mesajele de tip fax; Microsoft introduce un server pentru informaţiile de pe Internet, „Internet Explorer", simultan cu programul „Navigator" de la Netscape, unde Mark Andreesen dezvoltase „Mosaic"-ul.

1996. Începe cea de-a treia etapă din istoria Internet-ului, când guvernul SUA sprijină deplin comercializarea acestuia şi-l transformă într-un simbol politic. În acest an, la 4 martie, preşedintele Clinton şi vicepreşedintele Al Gore declară „Ziua Reţelei" şi instalează primele linii telefonice care conectau şcolile californiene la Internet, afirmând că acesta va deveni „tabla de şcoală a viitorului"; 9,5 milioane de calculatoare „host" la Internet.

Septembrie 1996. Firma Sony Electronics Inc. anunţă că pune în vânzare primele WebTVset – top box-uri, care permit navigarea pe Internet şi folosirea poştei electronice de la un televizor obişnuit.

25 octombrie 1996. Firma japoneză Sanyo Electric Co. anunţă că lansează pe piaţă o nouă generaţie de televizor color care va permite navigarea pe Internet. Samsung Electronics anunţă dezvoltarea cip-urilor de 1 GB, capabile să manipuleze informaţii echivalând cu 8.000 de pagini de ziare.

1998. Ian Foster şi Carl Kesselman (SUA) dezvoltă conceptul de „grid" pentru crearea unui software care să permită lucrul în comun al unui foarte mare număr de calculatoare distribuite în întreaga lume, fiecare utilizator având senzaţia că lucrează cu un singur calculator.

15 august 1998. Se finalizează conectarea Vaticanului la Internet şi are loc prima slujbă de duminică transmisă în reţea.

2000. Statele cu cea mai mare pondere a populaţiei care operează pe Internet erau în acest an: Canada 45%, SUA 41%, Suedia 33%, Norvegia şi Finlanda 30%, Coreea de Sud şi Marea Britanie 25%, Hong Kong şi Singapore 16%, Germania 15%, Franţa 12%, Brazilia 5%, Rusia 4% şi China 0,8%.

2001. Internet-ul număra 4.000 de reţele interconectate în 154 de ţări.

2005. Internet-ul, deşi este încă în perioada aşa zisă a „ratei de adaptare" (de circa 30 de ani), se află în plină expansiune şi în deplină aplicare a vocaţiei sale globale şi de realizare a reţelei de autostrăzi informaţionale. Maturizarea Internet-ului se suprapune celei de-a treia „mediamorfoze", cum a fost denumită revoluţia mijloacelor de comunicare prin introducerea limbajului digital (după vorbit şi scris) ca tip de limbaj creat pentru comunicarea între om şi maşină şi între maşini. Principiile inovative şi adaosurile tehnice aplicate computerului fac din acesta un conglomerat multifuncţional în care converg atributele telefonului, televizorului, radioului, tiparului etc. Se dovedeşte astfel că Marshall McLuhan a avut dreptate în sensul că un mediu de informare nou îl absoarbe în conţinut pe cel anterior. Un asemenea agregat a fost botezat „teleputer" de către futuristul George Gilder. O asemenea structură compozită plurivocaţională a stârnit valuri de temeri şi întrebări legate de destinul mijloacelor „clasice", tradiţionale de comunicare. Mulţi specialişti prevăd extincţia acestora. Alţii, dimpotrivă, studiind cu atenţie istoria domeniului, sunt optimişti, bazându-se pe principiile coexistenţei şi coevoluţiei. *„Studiind sistemul comunicaţional ca pe un întreg, vom vedea că noile media nu apar spontan sau independent – ele emerg gradual din metamorfoza mediilor vechi. Şi că atunci când forme noi de comunicare apar, cele vechi nu mor, ci continuă să evolueze şi să se adapteze"* – spune Roger Fidler în lucrarea *Mediamorphosis*[181]. Şi pentru ca argumentarea să fie persuasivă se face forţat comparaţia cu evoluţia naturală a speciilor: *„De-a lungul timpului, orice nouă formă de comunicare a evoluat încă de la origini ca o extensie a unei forme anterioare într-o formă distinctă. Acest continuu al transformărilor şi adaptărilor (...) este, de fapt, un proces complex comparabil în multe privinţe cu evoluţia speciilor (...). Coevoluţia şi coexistenţa, mai degrabă decât evoluţia secvenţială şi înlocuirea, au constituit normă încă de la apariţia primelor organisme pe planetă. Bogăţia tehnologiilor comunicării pe care o luăm acum ca de la sine înţeleasă nu ar fi fost posibilă dacă naşterea fiecărui nou mediu ar fi antrenat în acelaşi timp moartea unui mediu mai vechi"*. Nicolas Negroponte, Bill Gates şi alţii sunt fideli conceptului de multimedia sau mediu mixt care defineşte orice mediu în care două sau mai multe forme de comunicare sunt integrate. Calculatorul şi, prin extensie, reţeaua de computere, se pretează la asemenea deziderate, ba, mai mult, prin hypertext, documentul capătă o a treia dimensiune - adâncimea – când elemente ale unei pagini pot fi legate de alte pagini printr-o modalitate nonsecvenţială. O versiune mai avansată a hypertextului este hypermedia, care adaugă o a patra dimensiune – timpul – încorporând legături către elemente audio sau video. Hypertextul - termen atribuit lui Theodor Holm Nelson, în 1960 – şi hypermedia sunt schimbări aduse de către limbajul digital şi tot mai folosite astăzi de editorii de cărţi electronice, CD-uri sau publicaţii on-line.

În culisele viitorului apropiat se vorbeşte de Internet-ul fără fir, computerul activat vocal şi de realizarea unui soft, numit agent, care să preia rolul de surogat uman şi să interacţioneze cu oamenii în mod natural, interpersonal şi intercomputere. Un asemenea agent primitiv a fost elaborat la mijlocul anilor '80 de Vinton Cerf şi Robert Kahn de la CNRI (Corporation for National Research Initiatives). El a fost numit „Knowbot", o contracţie între *knowledge* (cunoaştere) şi *robot*. Un prototip al unui asemenea agent a fost folosit pe post de „bibliotecar" la Biblioteca Naţională de Medicină din SUA. Conceptul convergenţei va duce la explozia comunicării asistate de computer, la definirea Cyberspaţiului şi a realităţii virtuale, a simulacrului de realitate sau realitate artificială, în care mijlocul fizic de transport şi comunicaţiile se află într-un raport sinergic în aşa fel încât mediul este vehiculul.

La începutul mileniului III, Internet-ul a devenit o imensă bază de date, un important mijloc de comunicare rapidă şi principalul vector al procesului de globalizare a comunicării. Serviciile oferite de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Internet se multiplică de la an la an, de la poşta electronică, achiziţia de produse folosind un sistem securizat de plată, interogare de siteuri cu baze de date şi schimburi de informaţii cu alţi utilizatori, teleconferinţe şi discuţii pe diverse teme, până la învăţământ la distanţă, schimb de documente (fişiere text, audio, video etc.), vizionarea de transmisiuni TV, audiţie radio, convorbiri telefonice şi videotelefonice, editare etc.

În general, după Claude-Jean Bertrand, Internet-ul oferă 5 tipuri de aplicaţii:

1 – *„consultarea de informaţii sub formă de texte, fotografii, scurte secvenţe video sau sunete. După natura lor, aceste informaţii se prezintă în formate deosebite (de exemplu: FTP, Gopher, web pentru texte, MPEG pentru imagini animate).*

2 – *mesageria, care poate avea mai multe forme: poşta electronică de la persoană la persoană (e-mail), grupuri de discuţii (newsgroups) pe diverse teme, serviciile de dialog în direct (Internet Relay Chat).*

3 – *servicii tranzacţionale cu ajutorul cărora este posibil să comanzi un produs, în general, dând numărul cărţii de credit personale.*

4 – *accesul la calculatoare depărtate: aplicaţia TELNET, cu ajutorul căreia un utilizator se poate conecta la un calculator mai puternic.*

5 – *editarea şi difuzarea de informaţii: utilizatorii Internet-ului pot să editeze şi să pună la dispoziţia celorlalţi utilizatori texte, sunete sau imagini, creându-şi pagini personale"*[182].

Această mirifică invenţie a secolului XX se dezvoltă exponenţial, transformându-se într-un adevărat drog pentru utilizatorii săi, dar în acelaşi timp căpătând şi accente tot mai exagerat mercantile, fapt ce i-a determinat pe mulţi să îşi manifeste dezaprobarea prin forme incompatibile cu etica şi legislaţia internaţionale, de la atacuri de virusare (hackeri, crackeri) până la furturi şi piraterie de programe, filme şi muzică.

O primejdie care trebuie luată în seamă este monopolizarea reţelei Internet şi a informaţiei. *„Grupul care va controla Internet-ul va domina lumea de mâine a comunicaţiei, împreună cu toate riscurile pe care le presupune pentru cultură şi pentru libertatea de spirit a cetăţenilor"* – avertizează Ignacio Ramonet în lucrarea *Geopolitica haosului*. Astăzi nu mai este pentru nimeni un secret faptul că americanii deja gestionează şi controlează reţeaua prin giganţii de telecomunicaţii AT&T, Microsoft şi MCI prin care îndreaptă insidios lumea către forme noi, subtile, de dependenţă şi aservire culturală. Un argument în plus că politica de hegemonie economică şi militară a SUA se îmbină deliberat cu cea de hegemonie culturală şi de dominare a comunicaţiilor globale este şi faptul că, în anul 2000, în topul providerilor de acces la Internet, primele 13 locuri erau ocupate de firme americane, abia al 14-lea provider de mărime fiind din spaţiul extraamerican (British Telecom). Această situaţie a condus şi la un paradox pentru beneficiarii europeni ai serviciilor Internet, cel mai mare nod (hub) al legăturilor intraeuropene de Internet să se afle în Virginia (SUA). Aceste temeri sunt real determinate şi nu doar rodul paranoiei naţionaliste. Se ştie că principala sursă pentru vocabularul IT pentru termenii din câmpul securităţii informatice o reprezintă SUA, iar virusul a fost o invenţie americană, în scop tutorial.

De asemenea, inventatorii Internet-ului controlează, prin tradiţie, sistemul DNS – inima reţelei informatice globale. DNS provine de la „domain/name system", cel care dă IP Adress (serie de 4 numere – aidoma ISBN – care permite identificarea fiecărui calculator conectat la Internet). De administrarea numelor domeniilor Internet se ocupă o organizaţie nonprofit din California, botezată ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), care este supervizată de Departamentul pentru Comerţ al SUA. Împotriva acestei stări de fapt s-au ridicat în ultimul timp ţări ca Iranul, Brazilia şi China, care susţin că Internet-ul este o resursă globală şi ar trebui supervizat de ONU sau de altă organizaţie internaţională. Comisia Europeană, în ton cu opinia celor trei ţări, a anunţat că îşi retrage suportul acordat ICANN şi va sprijini propunerile de reformare la summit-ul de la Tunis. Răspunsul americanilor a fost acela că nu au de gând să negocieze şi nici cea mai vagă intenţie să cedeze controlul. Mai mult decât atât, la iniţiativa senatorului Horm Coleman, Senatul SUA pregăteşte o rezoluţie prin care administraţia Bush şi ICANN să fie susţinute împotriva unei „preluări ostile" a Internet-ului de către ONU.

Între 16 – 18 noiembrie 2005, la Tunis s-a desfăşurat cea de-a doua fază a WSIS – Summit-ul Mondial privind Societatea Informaţională, primul proces iniţiat sub egida ONU, având ca obiectiv construirea unei viziuni comune la nivel global asupra Societăţii Informaţionale şi stabilirea unui parteneriat între guverne, sectorul privat şi societatea civilă pentru reducerea decalajelor digitale şi valorificarea tehnologiilor informaţiei şi de comunicaţii (TIC) în beneficiul dezvoltării umane. Principalele teme abordate la această reuniune internaţională au fost: guvernarea Internet, mecanismele de finanţare pentru dezvoltare în domeniul TIC şi reducerea decalajului digital; mecanismele de implementare a principiilor politice şi acţiunile stabilite de WSIS[183].

La acest summit, ONU a comunicat că vrea să controleze principalele computere care direcţionează traficul pe Internet, iar UE a propus ca guvernele şi sectorul privat să-şi împartă responsabilitatea administrării reţelei. La toate propunerile, răspunsul SUA a fost ferm: „Internet-ul nu este un subiect de negociat. Este o problemă de strategie naţională".

După ultimele analize ONU, există în prezent 875 milioane de internauţi. 70% dintre cei care folosesc Internet-ul locuiesc în cele mai bogate 24 de state ale lumii, care au doar 16% din populaţia globului. Decalajele de dotare IT, care generează polarizarea în infobogaţi şi infosăraci, au determinat unele companii producătoare, dornice şi de reclamă, să ofere gratuit calculatoare unor ţări cu posibilităţi precare. Astfel, o firmă din Hong Kong a pus la punct calculatorul portabil „IT" care va fi distribuit gratuit. Primele 200.000 de unităţi vor fi livrate în Brazilia, urmând şi alte ţări din America Latină, apoi China, India, Rusia, Europa Centrală şi de Est, Africa de Sud, Mexic, Filipine şi Orientul Mijlociu[184].

Dincolo de criticile la adresa Internet-ului, există cel puţin o dimensiune care îi asigură succesul: facilităţi în comunicare, corespondenţa electronică fiind unul dintre punctele sale forte. Potrivit unui studiu al companiei americane „Radicati" la sfârşitul anului 2004, în lume erau în jur de 683 de milioane de utilizatori de căsuţe e-mail, cu un total de 1,2 miliarde de conturi active. De asemenea, la nivelul unei zile obişnuite se trimit şi se primesc aproximativ 130 miliarde de e-mail-uri. În Europa, conform raportului „Radicati", numărul utilizatorilor europeni ai căsuţelor de e-mail a ajuns la peste 200 milioane, iar estimările arată că până în anul 2009 va ajunge la circa 252 milioane de utilizatori.

Industria jocurilor video a înregistrat venituri (în 2004) de peste 25 miliarde dolari şi se prevede creşterea acestei sume la peste 55 miliarde dolari până în anul 2009. În ce priveşte jocurile on-line, estimările analiştilor arată că până în 2007 piaţa acestora va depăşi suma de 2 miliarde dolari, în topul producătorilor, SUA vor deţine supremaţia cu firmele Microsoft şi Nintendo[185].

Scăderea preţurilor, creşterea performanţelor şi dezvoltarea reţelei wireless de acces la Internet au accelerat ritmul de creştere a vânzărilor de PC-uri. Astfel, în 2004 vânzările mondiale de calculatoare personale au atins 189 milioane de unităţi. Cel mai mare producător este Dell, care deţine o cotă de 16,4% din piaţa mondială. Pe locul 2 este Hewlett-Packard, cu o cotă de 14,6% , iar International Business Machines (IBM) a rămas pe locul al treilea, cota sa de piaţă scăzând de la 16,3% în 2003 la 5,5% în 2004. În Europa, Orientul Mijlociu şi Africa, vânzările de PC-uri au crescut cu 14%, ajungând la 61,8 milioane de unităţi. În SUA, vânzările au urcat cu 8,3%, ajungând la 62,2 milioane de unităţi[186].

În ceea ce priveşte traficul web, cele mai „vizitate" portaluri sunt: Yahoo, lansat la 2 martie 1995 de Jerry Yang şi David Filo, având iniţial doar 50 de angajaţi şi ajungând astăzi la 7.600 persoane. Yahoo beneficiază, la nivelul anului 2005, de 165 milioane de utilizatori înregistraţi, care folosesc motorul de căutare, serviciile de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

e-mail, e-commerce, ştiri, divertisment şi altele. Yahoo a lansat, la 1 aprilie 2004, căsuţa G mail, cu capacitatea de stocare de 250 MB şi şi-a alăturat firma Ouverture Services (specializată în servicii de marketing pentru companiile care desfăşoară afaceri on-line), adjudecându-şi un profit net de 253 miliarde dolari.

Google a fost iniţial un proiect de doctorat la Universitatea Stanford prezentat de Sergey Brin şi Larry Page, în anul 1996. Testând rezultatele noului lor algoritm de căutare, Brin şi Page au făcut proiectul public, cumpărând domeniul *www.google.com* în 1997. Intră în top prin serviciul de ştiri Google News, prin ambiţiosul program de transpunere digitală a câtorva milioane de cărţi dintr-o serie de biblioteci universitare şi prin obţinerea unei licenţe de operare în China, ţară aflată pe locul II în ierarhia mondială a ţărilor cu cei mai mulţi utilizatori de Internet (94 milioane internauţi, în 2004, şi cu posibilitatea de a ajunge la 134 milioane în 2005), după SUA. Pe locul III se află AOL.

După cum se observă din datele prezentate mai sus, tendinţa generală este de mercantilizare a Internet-ului, de transformare a acestuia în cea mai lucrativă organizaţie cu caracter mondial, cu atât mai mult cu cât viitorul său este generos în promisiuni. Raportul prezentat de ITU (Uniunea Internaţională de Telecomunicaţii, agenţie specializată a ONU la care România este membră din anul 1966), *Internet of Things*, scoate în evidenţă următoarele: „casele inteligente", telefoanele mobile, maşinile automate vor deveni în scurt timp principalii utilizatori ai Internet-ului. Astfel, frigiderele vor „comanda" singure către supermarket ce „nevoi" au, celularele devin tichete de acces şi cărţi de credit (ceea ce deja se întâmplă în unele zone asiatice), maşinile se vor ghida singure în trafic, „conversând cu reţelele dedicate", prin GPS. Îmbrăcămintea noastră va avea „etichete" RFID (Identificare prin Radio Frecvenţă), pantofii şi lamele de ras vor avea cipuri, care vor transmite totul despre utilizator"[188].

O viziune demnă de romanul *1984* al lui Orwell. Senzaţionalul acestei reţele, faţă de orice altă născocire omenească, este că se construieşte de la sine şi este capabilă să se universalizeze prin nebănuitul potenţial de convergenţă, de absorbţie a tuturor celorlalte mijloace de comunicare, informare şi divertisment şi de ubicuizare a informaţiei, fenomen care va sta la baza Societăţii Cunoaşterii, concept devenit laitmotiv la începutul acestui mileniu.

Internet-ul este mai întâi o hipermemorie, cu un potenţial de stocare de informaţie de circa 1 milion de ori mai mare decât tot ce s-a scris de-a lungul istoriei până în prezent, apoi reprezintă o formă superioară de comunicare tuturor celor anterioare pe care le înglobează în conţinut. *„Internet-ul nu este un singur mijloc de comunicare* – spune Paul Levinson – *ci mai multe, căci el a preluat cu rol de conţinut cuvântul scris cu forme variind de la scrisori de dragoste până la ziare şi cărţi (cu posibilitatea redactării şi multiplicării – tiparul) plus telefonul, fotografia, filmul, radioul (Real Audio pe Web) şi imaginile animate cu sunet, care pot fi considerate o variantă a televiziunii. Dar numitorul comun al tuturor acestora este cuvântul scris aşa cum a fost şi este în tot ceea ce are de-a face cu computerele – şi va continua să fie până când, dacă se va reuşi vreodată, cuvântul vorbit îl va înlocui pe cel scris ca vehicul al comenzilor de computer"*[189].

Toate abilităţile, competenţele şi utilităţile recomandă acest megasistem informatic ca principal instrument al globalizării comunicării şi informaţiei, al creării aşa zisei „culturi McWorld", iar descentrarea şi nonspaţialitatea ar da planetei, din punct de vedere informaţional, configuraţia de sat, aşa cum anticipa McLuhan cu câteva decenii în urmă. Numai că mitul satului global este astăzi sabotat de subdezvoltarea reţelei de telecomunicaţii din America Latină sau Africa, de obstacolele culturale, cutumiare şi educative şi, mai ales, de inegalităţile economice în faţa informaţiei, dezechilibre care se amplifică pe măsura permanentei transformări în marfă a mijloacelor de comunicare în masă şi a informaţiei.

Internet-ul ca mijloc de socializare accelerată a informaţiei este determinantul principal al Societăţii Cunoaşterii (sintagmă înlocuită adesea şi cu: „societatea bazată pe ştiinţă", „societatea postindustrială", „societatea postcapitalistă"), concept preferat de cercetători precum Peter Drucker şi Nico Stehr în locul „societăţii informaţiei", emanaţie a sociologului Daniel Bell (1973). Spre deosebire de orice societate anterioară, care a fost tot o societate a cunoaşterii, actuala societate se distinge prin ascensiunea fără precedent a ştiinţei şi tehnologiilor „infocomunicaţionale şi prin aportul determinant al informaţiei (cunoştinţelor) la dezvoltarea economico-socială", acestea devenind resurse economice în producţia de bunuri şi servicii, dar şi o marfă ce poate fi inaccesibilă unei mari părţi a omenirii, apărând astfel o nouă „diviziune internaţională a muncii intelectuale". Aşa se face că astăzi, puternice ţări, dezvoltate din punct de vedere informaţional, furnizează aproape gratuit, sub masca filotimiei, tehnologie de informare, pentru ca apoi să devină captive serviciilor tot mai scumpe pe care le oferă acestea.

* * *

În ciuda unor opinii cinic-denigratoare la adresa industriei comuniste, trebuie spus de la început că şi în domeniul IT România s-a aflat printre fruntaşe. E de-ajuns să reamintim că în 1938 **Ştefan Odobleja** enunţa principiile ciberneticii înaintea lui N. Wiener, iar la sfârşitul deceniului şase (1957) România era a opta ţară (după SUA, Marea Britanie, URSS, Franţa, Suedia, Olanda şi Japonia) care construise cu resurse proprii un calculator cu tuburi electronice. În 1964, specialiştii români Victor Toma şi Vasile Baltac alăturau România la grupul celor zece state care creaseră calculatoare cu tranzistori (SUA, Japonia, Germania, Austria, Marea Britanie, Olanda, Franţa, URSS, Italia şi Danemarca). La începutul deceniului şapte eram, alături de ruşi, singurii producători de hard şi soft pentru tot spaţiul ex-sovietic şi pentru întreaga zonă ex-comunistă.

Aventura IT&C în România se iniţiază în anul 1953 când Victor Toma începe proiectarea primului calculator electronic românesc, proiect pe care îl va prezenta într-o comunicare la Dresda în anul 1955. Doi ani mai târziu, un colectiv condus de acelaşi Victor Toma va finaliza, la Institutul de Fizică Atomică Bucureşti – Măgurele, calculatorul cu tuburi electronice **CIFA 1**. În anul 1957, la Cluj ia fiinţă Institutul de calcul condus de academicianul Tiberiu Popoviciu care, în anul 1959, va construi calculatorul cu relee electromagnetice **MARICA** (Maşina Aritmetică a Institutului de Calcul al Academiei). Acestuia îi vor urma calculatorul **DACICC 1** cu tuburi electronice, tranzistoare şi memorie cu *ferite* (1959 - 1963) şi **DACICC 200** complet tranzistorizat, realizat în anul 1968 şi livrat Institutului Central de Cercetări Agricole[190].

Este şi perioada când se pun bazele învăţământului şi cercetării în domeniu. Astfel, între anii 1961 – 1966 se înfiinţează primele secţii de calculatoare în cadrul facultăţilor politehnice din Bucureşti, Cluj şi Timişoara, iar între anii 1965 – 1968 se formează primul nucleu de informaticieni români sub îndrumarea marelui matematician **Grigore Moisil**. În anul 1965 se naşte: **Centrul de Calcul al Academiei de Studii Economice** (CCASE) urmat, în anul 1966, de **Direcţia Centrală de Statistică**. Tot acum se pune bazele unui program de zece ani de dotare a economiei naţionale cu echipamente moderne de calcul şi automatizarea prelucrării datelor. În acest spirit, între 1959 – 1968, IFA-Măgurele realizează calculatoarele electronice **CET 500** (de un colectiv condus de Alexandru Rogojan), **CIFA-101** şi **CIFA-102**, iar în şcoala de la Timişoara (Institutul Politehnic Timişoara) Lövenfeld, Kaufmann şi Baltac finalizează, în 1961, ordinatorul cu tuburi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

electronice **MECIPT 1**, folosit ulterior pentru proiectarea plafonului pavilionului central de la Romexpo. Ultimul cercetător, Vasile Baltac, va conduce apoi echipa care va proiecta şi construi primele calculatoare complet tranzistorizate: **MECIPT-2** (1964) şi **MECIPT-3** (1968). Cu aceste calculatoare începe şi activitatea de inginerie a programării, *„realizându-se primele programe de calculator în limbaj de asamblare din ţara noastră, pentru aplicaţii industriale"*[191].

Vasile Baltac este recunoscut ca unul din cei mai mari specialişti în tehnică de calcul din România, cu studii la Cambridge şi membru al Societăţii Regale Britanice. După obţinerea doctoratului în specialitatea calculatoare electronice la Institutul Politehnic Timişoara, V. Baltac vine la Bucureşti la ITC (Institutul de Tehnică de Calcul) şi asamblează calculatorul **Felix C-256**, după licenţă franceză, cu circuite integrate, realizează calculatorul de capacitate mică **Felix C32** împreună cu Emil Tudor şi dezvoltă familia de calculatoare româneşti **I-100**, alături de Mihai Roşu.

S-a remarcat, de asemenea, prin lucrări de ingineria programării şi prin *„activităţi manageriale cu caracter de promovare, ca şi prin studii tehnico-economice precum: fabricarea de memorii cu ferită la ITC Timişoara (1968 – 1969); dezvoltarea de echipamente periferice în România (1970 -1972); parc tehnologic în platforma electronică Pipera (1995); realizarea pentru prima oară în România a unor siteuri pentru comerţ electronic"*[192].

În deceniul şapte al secolului XX se creează alte două calculatoare la Institutul de Energetică, unul de un colectiv condus de Vasile Popov şi altul sub coordonarea lui S. Schächter. Institutul Politehnic Bucureşti, în colaborare cu ICIS Câmpina, realizează un calculator destinat studiului vibraţiilor din instalaţiile de pompare la adâncime. În anul 1970 se înfiinţează **ICI** (Institutul Central de Informatică), în care un rol important l-a avut, ca manager şi cercetător, Marius Guran, pionier în tehnică de calcul, cu doctoratul absolvit la Sankt Petersburg şi bursier Fulbright la University of California Berkley şi MIT. El va fi acela care va demara la ICI primele studii din România privind reţelele de calculatoare.

Între anii 1970 – 1974, Institutul de Cercetări şi Proiectări Automatizări creează calculatoarele **Felix C-32P**, utilizat în industrie, **Felix C-32T** pentru telemăsură şi teleacţionare şi **Felix 320 NC** pentru dispecerizarea unor programe şi supravegherea de maşini unelte cu comandă.

În 1975 se fabrică primele modem-uri româneşti, iar ICI şi MTT fac testarea liniilor de telecomunicaţii din România pentru transmisia de date. Patru ani mai târziu se omologhează cu succes primul prototip românesc de LAN (Local Area Network), reţea locală din cadrul proiectului „Cameleon", continuată cu o reţea intermediară cu trei noduri pusă în funcţionare de ICI, în anul 1984. Eforturile de realizare a unei reţele regionale de tip WAN (Wide Area Network) de concepţie românească şi cu echipamente româneşti sunt încununate, după doisprezece ani, de aplicarea proiectului RENAC/RENOD (Reţea Naţională de Computere), denumită şi experimentul UNIREA, de către un colectiv de la ICI condus de Marius Guran. Această realizare, care făcea din România prima dintre ţările CAER care a reuşit un asemenea experiment, va primi Premiul Academiei Române pe anul 1985. Importanţa acestei realizări este cu atât mai mare cu cât ea a reuşit să *„interconecteze trei noduri folosind comutaţia de pachete de date, la calculatoare medii-mari (main-frame), microcalculatoare şi minicalculatoare"*, şi a contribuit la formarea a zeci de specialişti care, după anul 1990, au avut un rol deosebit în constituirea noilor reţele de calculatoare RNC, RoEduNet, LogicNet şi altele din ţara noastră[193].

Bibliografie şi note:

163. Edgar, E. – *Discul*, Bucureşti, Editura Muzicală, 1964.
164. Flichy, P. – *Ibidem.*
165. Briggs, A. şi Burke, Peter – *Ibidem.*
166. Angelsdorf, Wilhelm von – *Ibidem.*
167. Thoveron, Gabriel – *Ibidem.*
168. Angelsdorf, Wilhelm von – *Ibidem.*
169. Edgar, E. – *Discul*, Bucureşti, Editura Muzicală, 1964.
170. Edgar, E. – *Ibidem.*
171. Butuc, Liviu – *Scurtă istorie a suporturilor de exprimare*, Bucureşti, Editura CFEPMDC, 2003.
172. Filip, F.G.; Popa, I. – „Evoluţii şi perspective în realizarea şi în utilizarea reţelelor de calculatoare pentru cercetare – dezvoltare" în: „Academica", nr. 12 (72), octombrie, 1996.
173. *Dicţionar de informatică Larousse*, Bucureşti, Editura Niculescu, 1999.
174. Popa, Dorin – *Ibidem.*
175. *Ghidul comunicaţiilor IT&C*, Bucureşti, Editura Houses/Guides, 2004.
176. Drăgănescu, Mihai – „Realizarea de calculatoare şi reţele de calculatoare în România (1953 – 1985)" în: „Academica", nr. 1-2 (133-134), 2001.
177. Drăgănescu, Mihai – *Ibidem.*
178. Drăgănescu, Mihai – *Ibidem.*
179. Drăgănescu, Mihai – *Ibidem.*
180. *Ghidul comunicaţiilor IT&C – Ibidem.*
181. Fidler, Roger – *Mediamorphosis*, Cluj, 2004.
182. Betrand, Claude-Jean – *O introducere în presa scrisă şi vorbită*, Iaşi, Editura Polirom, 2001.
183. Ionescu, Ionuţ – „România participă la Summit-ul Mondial privind Societatea Informaţională" în: „Ziua", 14 nov. 2005.
184. În: „Jurnalul Naţional", 26 nov. 2005.
185. În: „Jurnalul Naţional", 22 nov. 2005.
186. În: „Jurnalul Naţional", 21 ian. 2005.
188. Rădescu, Alexandru – „Frigiderul va intra pe Net" în: „Jurnalul Naţional", 23 nov. 2005.
189. Levinson, Paul – *Marshall McLuhan în era digitală*, Bucureşti, Editura Librom Antet SRL, 2001.
190. Drăgănescu, M. – *Ibidem.*
191. Drăgănescu, M. – *Ibidem.*
192. Drăgănescu, M. – *Ibidem.*
193. Drăgănescu, M. – *Ibidem.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

„Lectura" – Biblioteca și mediatizarea ei

Nina VASILE

Avem în față numărul 2, din 2005, al „Lecturii", revista Bibliotecii Județene „Octavian Goga" din Cluj. Dacă scriem acum despre ea este pentru că, deși redă evenimente culturale de anul trecut, problematica în discuție, modul abordării unor programe ce antrenează misiunea bibliotecii, a bibliotecarului, este nu doar actual, dar, pe alocuri, credem că încă necunoscut ca atare cititorilor interesați profesional, cu atât mai puțin celor obișnuiți. O mare parte din materialele prezentate, cu diverse titluri, tratează informatizarea instituțiilor de lectură/cultură la nivelul cel mai performant dar, mai ales, unitar, *implicând toate tipurile de biblioteci* și presupunând o *colaborare strategic-națională* între acestea dar și cu autoritățile administrației publice centrale și locale (Ministerul Culturii și Cultelor de exemplu); recunoaștem că societății românești nu îi este consubstanțială, cel puțin deocamdată, funcționarea optimizat simultană pe toate nivelurile ei, de aceea, de fapt, înainte de asimilarea unei mentalități cu adevărat deschise pentru adaptare, pentru „lucrul de echipă", sunt problemele financiare care încetinesc sau chiar opresc programe deja în derulare. Se pare că nu este și cazul Bibliotecii Județene din Cluj... Editorialul semnat de Adriana Kiraly despre „Săptămâna națională a bibliotecilor" (organizată între 18 – 23 aprilie 2005) informează, de fapt, despre o prioritate: *Prima campanie de promovare a bibliotecilor românești*; idee lansată în noiembrie 2004, la Conferința Națională a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR) și concretizată în cadrul dezbaterilor, al evenimentelor culturale, al programelor de dezvoltare a activităților și serviciilor de bibliotecă în 2005 – 2006. Inițierea „Săptămânii naționale a bibliotecilor" a avut menirea de a mobiliza, de a concentra efortul celor implicați în *mediatizarea* acestor locașuri de lectură ce se străduiesc să-și asume rolul complex, extrem de important, de „centru cultural", unde oamenii nu sunt doar cititorii informați pentru profesie, pentru timpul lor liber, pentru rolul lor social asumat, dar sunt și, cel puțin în principiu, *formați*, ajutați pentru o mai bună integrare în societatea românească supusă unor seisme, unor șocuri ce străbat lumea europeană, spre stabilizarea sistemului socio-politic democratic. De aceea, o bibliotecă modernă – și Biblioteca „Octavian Goga" din Cluj este una dintre cele mai dotate din țară – nu se poate mulțumi cu cititori, elevi și studenți, ci elaborează programe care acoperă o marjă cât mai largă de utilizatori, începând cu preșcolarii, pentru care este amenajată o Ludotecă și continuând cu toți cei care pot beneficia de facilități în obținerea informației prin posibilitatea accesării informatizate: consultarea gratuită a paginii WEB a bibliotecii, copierea, pe dischetă sau CD, imprimarea, xeroxarea de documente; la aceștia se adaugă persoanele aflate în dificultate pentru care există filiala Bibliosan – o bibliotecă pentru sănătate – sau cele în vârstă instituționalizate ce sunt în atenția Grupului de bibliovoluntari ai bibliotecii, care frecvențează sistematic Centrul de Îngrijire și Asistență, organizând lecturi, audiții colective, programe de divertisment (Tatiana Costiuc – „Ecouri în presă...").

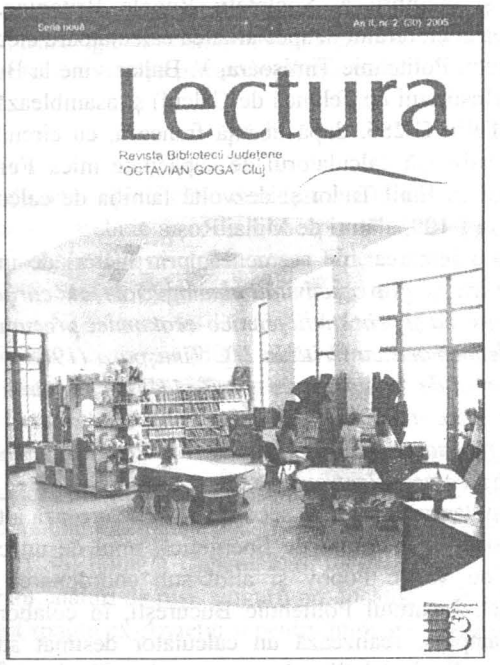

Alte articole sunt semnate de Adrian Grănescu: „Achizițiile – respirația bibliotecilor"; Doina Popa, despre proiectul european LIBER-IMMS – Servicii interactive de transmitere de mesaje prin Internet și telefonie mobilă, bazate pe tehnologia RFID, destinate bibliotecilor publice; Adriana Kiraly, despre constituirea Depozitului Legal Local; Sorina Stanca, despre proiecte europene ale Bibliotecii Județene: *Public Libraries Development Project* – proiect de dezvoltare a bibliotecilor publice, *PubliCA – ACȚIUNE CONCERTATĂ PENTRU BIBLIOTECI*, având ca rezultat propunerea primei forme a noii legi a bibliotecilor, *PULMAN* – Rețele Avansate Mobile pentru Bibliotecile publice, *CALIMERA* – Aplicații culturale: Medierea accesului la resursele electronice prin instituțiile locale.

Expresie concretă a demersului colaborării între diferite tipuri de biblioteci, remarcăm apariția în revista „Lectura" a unui articol scris de Carmen Crișan despre Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga" (în serviciul acestei biblioteci), dar și a unuia despre Biblioteca Universității Tehnice („Softul de bibliotecă BMANAGER" – Minerva Colțan și Dana Sturza). De asemenea, Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie din Cluj este reprezentată de Ioana Robu care scrie despre Conferința EAHIL (European Association for Health Information and Libraries), ce se va desfășura în 2006 chiar la Cluj, unul dintre obiectivele acestei asociații fiind „promovarea cooperării între toate bibliotecile medicale din Europa".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

În ce privește preocuparea pentru toate vârstele de cititori, revista clujeană este consecventă cu proiectele anunțate în editorial: aflăm despre *Festivalul Șanselor tale – 2005*, care a fost adoptat și de ANBPR. Nu știm dacă Biblioteca Județeană „Octavian Goga" a preluat efectiv, în programele ei, participarea la acest Festival organizat în România din anul 2000, în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Educației și Cercetării (la care se adaugă alte asociații referitoare la educația permanentă a adulților); găsim, însă, o mică istorie ilustrată a evenimentelor culturale locale ce-i cuprinde pe copii sau pe adulți: *Ziua Mondială a Cărții pentru Copii* (8 aprilie), *Festivalul Internațional de Poezie „Lucian Blaga"* (5 - 6 mai), *Ziua Europei* (9 mai), *Ziua Mondială a Jocului* (19 mai).

Și pentru că „Lectura" este o revistă de cultură, nu doar pentru profesioniștii informării prin carte, citim despre *Salonul Internațional de Carte pentru copii* de la Chișinău (13 - 16 aprilie 2005), despre posibilitățile educaționale ale copilului începând de la naștere, sugerându-se aici alte posibile programe pentru părinții cu copii până la 7 ani, ca și pentru viitorii părinți. Pentru căutătorii de înțelepciune, *Analectele* lui Confucius sunt prezentate cu cele trei versiuni românești; ne reamintim, apoi, de Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea, într-o mică și densă bio-bibliografie. Inedită, în final, este prezentarea unei cărți despre „cheia rezistenței intelectualilor prin carte" în închisorile comuniste (*Tortura pe înțelesul tuturor* – Florin Constantin Pavlovici, Editura Cartier, 2001). Iată unul dintre portretele de cărturari închiși pentru lecturi „dușmănoase": „Viitorul istoric Al. Zub, suferind de plămâni, nu se lăsa doborât de duhorile barăcii. Repara hainele rupte ale prietenilor cu mâna lui fină, modelată de bibliotecă: învârtea acul improvizat din sârmă grosolană ca un copist pana de caligraf. Își ținea conferințele sobru și academic, întristat să vorbească în vacarmul creat involuntar de ascultătorii săi, care erau nevoiți să se așeze în același spațiu, pe hârdăul cu fecale al barăcii transformate în sală de conferințe".

Aici, acum, ne întrebăm dacă o campanie de promovare a bibliotecii românești nu trebuie să fie, de fapt, o constantă a unei strategii naționale de sensibilizare, nu atât a cititorului fidel al ei (ce nu mai are nevoie de aceasta), cât a unei categorii largi a societății românești, una care face posibil un curent de atitudine ce împrospătează mentalități, mai ales acelea care au putere de decizie cu privire la viitorul cultural al unei Românii capabile să existe într-o Europă ce se anunță a fi dură cu cei nepregătiți. Nu ne întrebăm dacă e mai importantă informatizarea, retehnologizarea infrastructurii ei funcționale, o dotare „mediatică", întrucât vorbim de „documente multimedia" ale bibliotecii, de „Mediatecă"; sau uneori, nu e mai stringentă mediatizarea bibliotecii ca formă profundă, autentică, de dotare intelectuală a unei națiuni prin singurul obiect-document care, prin forma lui, ca atare, lasă și oferă minții calea ce ne orientează spre efortul asumat de a cunoaște, de a ne pregăti cu mintea înțelepciunea, citind întâi, apoi trăind, experimentând. Nu e o chestiune de lux gratuit al existenței frământate de acum sau din viitor, ci consecvența cu ritmul natural al creșterii spornice a ființei umane. Aceasta este posibilă încă prin exercițiul lecturii unei cărți tradiționale, palpabile, obiect de meditație, de reculegere interioară într-un moment al zilei când nu fugim de realitate ci o contemplăm; pentru a o înțelege mai bine. Cum altfel să încheiem o simplă prezentare a unei reviste editată totuși, suntem siguri, cu surse financiare minime?

Interior la Miorcani

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Dora MEZDREA, *Nae Ionescu. Biografia*

Volumul I Editura Universal-Dalsi, 2001, 470 p.; volumul II Editura Acvila, 2002, 622 p.; volumul III Muzeul Brăilei – Editura Istros, 2003, 567 p.; volumul IV Muzeul Brăilei – Editura Istros, 2005, 653 p.

Sinteză, prin moştenirea sa genetică, a mai tuturor spaţiilor româneşti, rod al gânditorilor noştri cei mai adânci ai începutului de secol XX, C. Rădulescu-Motru şi N. Iorga, dar şi, deopotrivă, al marilor direcţii antebelice din gândirea germană, de la fenomenologia lui Husserl, la spiritul matematicilor moderne, al lui Hilbert, şi la cel al metafizicii lui Baeumker, Nae Ionescu a fost menit a fi el însuşi fermentul unei noi sinteze culturale, a primei jumătăţi a secolului XX...

Experienţă irepetabilă, Şcoala de filosofie Nae Ionescu rămâne un moment unic în istoria culturii româneşti, care aspiră la universalitate... (Autoarea)

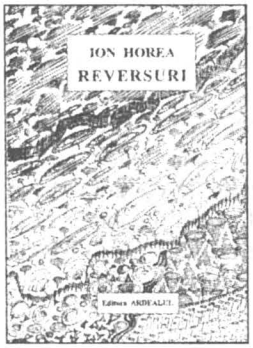

Ion HOREA, *Reversuri*

Editura Ardealul, colecţia „Poesis", Tg. Mureş, 2005, 96 p.

De mirări căutat

De mirări căutat
Ca de-un blèstem ocult
Jumătate mă zbat
Jumătate exult

Nici nu ştiu ce mai sânt
Căutând împrejur
Câteodată pământ
Câteodată azur

Să te bucuri! îmi spun
Şi încerc şi aştept
Jumătate nebun
Jumătate-nţelept

Doamne, Tu m-ai adus
Din cerescul Tău har
Câteodată Iisus
Câteodată tâlhar!

Madeleine ALBRIGHT, *Doamna Secretar de Stat*

împreună cu Bill Woodward, traducere din limba engleză şi note de Alin-Victor Matei, Editura RAO, Bucureşti, 2004, 736 p., 32 [f.] il.

... volumul de faţă este o poveste personală, nu o istorie a politicii externe a administraţiei Clinton şi nici măcar o cronică relativ cuprinzătoare a afacerilor internaţionale la sfîrşitul ultimului secol. Tratează însă punctele de interes, unele incluzînd chestiuni care au continuat să domine titlurile ziarelor de cînd am părăsit funcţia – printre ele terorismul, Irakul, Orientul Mijlociu şi Coreea de Nord. Pericolul inerent în scrierea unei asemenea cărţi este că lumea continuă să se schimbe în timp ce textul este editat, imprimat, legat şi distribuit – un proces care durează luni întregi. Textul acestui volum a fost finalizat în tumultuoasa primăvară a anului 2003. Ceea ce s-a întîmplat de atunci îţi este cunoscut – cititorule –, dar necunoscut mie în timp ce scriu. Ai acest avantaj şi el îţi va influenţa, sunt sigură, modul în care vei citi anumite capitole-cheie ce urmează...

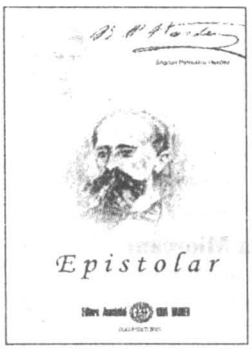

Bogdan PETRICEICU HASDEU, *Epistolar III.*
Corespondenţa Bogdan Petriceicu Hasdeu – Iulia Hasdeu

Editura Asociaţiei Culturale „Iulia Hasdeu", ediţie îngrijită de Crina Decusară Bocşan, Bucureşti, 2005, 157 p.

Intenţia ediţiei de faţă este aceea de a pune în lumină contemporaneitatea contribuţiei familiei de cărturari Hasdeu – Bogdan Petriceicu Hasdeu, Iulia Hasdeu ca reprezentanţii cei mai de seamă – la edificiul peren al literaturii şi limbii române.

Pentru aceasta am întreprins o amplă operaţiune de actualizare, menită să împrietenească textele cu cititorul contemporan, pentru a facilita lectura într-o limbă cât mai apropiată de cea a zilelor noastre. Aşadar, nu este o ediţie ştiinţifică în sensul filologic, ci una adresată unui public cititor divers şi – sperăm – numeros: elevi, studenţi, cadre didactice, pasionaţi de literatură şi istorie literară, cititori care apreciază frumosul şi valorile morale autentice... (Doina Mandaj)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Victor EFTIMIU, *Opere*, vol. 19. Memorialistică (*Spovedanii*, 1944; *Noi evocări*, 1965)
Ediție și note de Constantin Mohanu, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu", București, 2005, 356 p.

Cu acest volum din integrala Opere *– Eftimiu se încheie editarea memorialisticii lui Victor Eftimiu (începută în volumele 17 și 18). Prin volumele* Fum de fantome *(1940),* Amintiri și polemici *(1942),* Magia cuvintelor *(1942) și* Spovedanii *(1944), Victor Eftimiu rămâne unul dintre cei mai prestigioși memorialiști români din secolul XX – așa cum s-au pronunțat E. Lovinescu, Alexandru Philippide, Șerban Cioculescu și Alexandru Rosetti.*

William FAULKNER, *Orașul*
Traducere din limba engleză de Eugen Barbu și Andrei Ion Deleanu, prefață, tabel cronologic și note de Anca Peiu, Editura RAO, București, 2005, 448 p.

Poate cel mai accesibil și mai romantic volum din Trilogia familiei Snopes, Orașul *urmărește traseul existențial ascendent al lui Flem Snopes, simbol faulknerian al aviditătii și spiritului distructiv care a caracterizat sudul Americii în perioada postbelică. Teme precum adulterul, scurgerea ineluctabilă a timpului, goana după avere fac obiectul narațiunii, încredințate unor personaje prin prisma cărora istorisirea își urmează cursul sinuos, lăsîndu-l pe cititor să participe la construcția grandioasă a cărții printr-un sublim efort de imaginație.* (RAO)

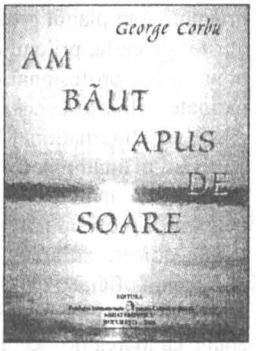

George CORBU, *Am băut apus de soare*
Editura Fundației Internaționale pentru Cultură și Știință „Mihai Eminescu", București, 2005, 81 p.

Am avut un vis atroce. Se făcea că rămăsesem ultimul vorbitor de limbă română. Și atunci m-am gândit că odată cu mine și cu dispariția mea, și limba pe care am vorbit-o va dispărea. O limbă moartă, așa cum sunt latina, greaca veche și altele. Și, dintr-odată, situația nouă și tragică în care mă găseam, m-a făcut să-mi atribui – eram, repet, călător pe latifundiile visului – inspirația și revelația unui nou Champollion. Mă vedeam încercând rezistența limbii române... (Parabola ultimului vorbitor)

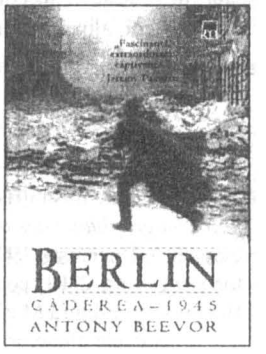

Antony BEEVOR, *Berlin. Căderea – 1945*
Traducere din limba engleză de Diana Elena Pușcașu și Daniela Truția, Editura RAO, București, 2005, 608 p., 24 [f.] il.

Relatează cu detalii sfâșietoare și cu formidabil talent literar agonia celui de-al Treilea Reich în fața atacurilor violente ale Armatei Roșii. (Boyd Tonkin, „Independent")

Pentru cei din Europa – sau din alte părți – care nu au cunoscut ororile războiului, cartea lui Beevor este o fereastră deschisă către acel trecut întunecat. („Time")

O măiastră îmbinare între rafinamentul de povestitor și scrupulozitatea față de fapte, un stil care îmbogățește abordarea. Ne aflăm în fața unui autor la apogeul artei sale. („Die Welt")

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

Salonul de Carte și Presă

Nina VASILE

Un mărțișor primit de la Editura Lux Sublima:
„În cărți locuiește sufletul timpurilor care au fost;
vocea vizibil articulată a trecutului,
când substanța materială a acestora
a dispărut ca un vis".
Robert Carlyle

Într-una din zilele mohorâte, friguroase, vântoase, ale lui martie, mă aflam la Muzeul Național de Istorie a României printre obișnuiții bucureșteni împătimiți de lectură. Era deschis **Salonul de Carte și Presă** (8 – 12 martie a.c.) cu oferta de primăvară a editurilor acestui târg, mai discret decât cel de vară de la Teatrul Național, sau cel de toamnă, de la Complexul ROMEXPO. Totuși, în acest cadru expozițional, particularizat deja prin prezențe pe care s-ar putea să nu le mai regăsim pe parcursul anului, am putut observa, pe lângă importatorii și distribuitorii de carte, fundațiile și organizațiile culturale, reprezentanții editoriali ai minorităților naționale, reprezentanți ai cotidienelor sau ai presei de specialitate, ai radiourilor, apariția pentru prima dată a Universităților din România: București, Constanța, Alba Iulia, Timișoara, Sibiu, Brașov, Târgoviște. Lor li s-au adăugat Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu", Universitatea Națională de Apărare „Carol I", Universitatea Națională de Arte, Bursa specială „Guvernul României". Întâmplarea a făcut să observ imediat rostul acestor noi veniți la Salon: un grup de elevi, cu profesorul lor, solicitau expres informații cu privire la posibilitățile de studiu viitoare. Este cât se poate de firesc să existe această transparență orientativă în planul profesional al tinerilor care au, cu ocazia târgurilor de carte, prilejul cel mai accesibil de a-și cunoaște cât mai bine traseul profesional optim. Iată că abia acum se intră în normalitate... În acest sens, apreciem politica organizațională a firmei AMPLUS International Ltd., pentru eforturile depuse în acest an de a veni în întâmpinarea cititorilor, a oamenilor de cultură în general, cu prezentarea unor informații culturale ce ating zona preocupărilor profesionale, dar și a pasiunilor pentru colecții (timbre, mărci, obiecte artistice), sau a demersurilor spirituale diferite de dominanta oficială.

Pentru cine n-a fost niciodată la acest târg de carte am putea spune că marca prin care poate fi reținut și căutat ca atare este mai degrabă exotismul, diferențierea, excepția. În prezența unor edituri mari precum Humanitas, Cartea Românească, Polirom, Eminescu, așa cum se putea vedea și în programul lansărilor, atenția era acordată, în primul rând, editurilor ce reprezentau minoritățile naționale: italieni, albanezi, ruși lipoveni, germani, evrei, ucraineni; sau puteam admira seriile de timbre ale ROMFILATELIEI, câteva cărți cărora nu le-am observat editura, despre pedagogia Waldorf, precum și „produsele medicinale sau cosmetice" ale Editurii Shambala, alte câteva obiecte de tradiție populară lucrate în lemn: ouă, cadre cu fluturi, și chiar pietrele semiprețioase, de găsit în acele zile de mărțișor și la tarabele din zonele centrale ale Bucureștiului. Programul lansărilor, tematica dezbaterilor au urmărit, de asemenea, apariții editoriale remarcabile prin valoarea lor cultural-istorică pentru și despre minorități etnice, profesionale sau spirituale; astfel, Editura Hasefer lansează *Desluşirea sulurilor de la Marea Moartă*, autor J.G. Campbell, Universitatea București prezintă ediția a III-a a *Biostaticii* printr-un reprezentant al grupului de autori – conf. univ. dr. Liviu Dragomirescu; Editura Aramis pune în discuție situația autorilor *de* și *din* manuale cu tema „Prejudiciu versus Consacrare", la care au fost invitați Uniunea Scriitorilor, Academia Română, Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Educației și Cercetării, Oficiul Român pentru Drepturile de Autor. În fine, pentru editurile cu nume sonore, am notat: lansarea volumului *Autorul, la rampă!*, David Lodge (Editura Polirom), *Trădarea intelectualilor*, Ana Sălăjan (Editura Cartea Românească), prezentată de Dan C. Mihăilescu, Nicolae Manolescu, Alex Ștefănescu, *Anatomia răului politic*, Adrian-Paul Iliescu, și *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, G. Călinescu, ediția princeps CD, la Editura Ideea Europeană; mai multe lansări ale Editurii Paralela 45, între care: *Limina sau O istorie a paratextului în proza narativă românească*, Colecția „Deschideri", prof. univ. Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Suita franceză*, Irene Nemirovsky, în Colecția „Ficțiune fără frontiere", cu participarea acad. Solomon Marcus, *Imagini frumoase*, Simone de Beauvoir, în traducerea Ilenei Vulpescu. Pentru cei interesați a existat și un „Cenaclu deschis" de către Asociația Culturală UNESCO „Iulia Hasdeu".

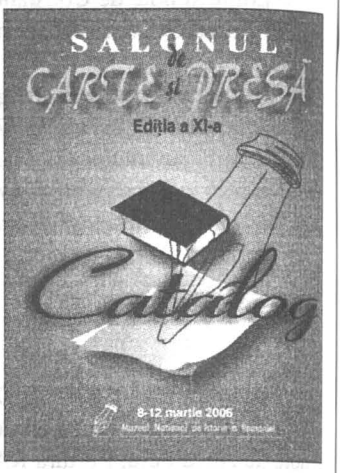

Ca simplu vizitator al Salonului de Carte am parcurs, de fapt, un joc, pe care îl practic de mult, acela de a mă lăsa condusă către cartea care mă aștepta cel mai mult, sau pe care o așteptam cel mai mult, în ordinea unei căutări personale a cunoașterii. Pentru asta mi-a trebuit aproape o zi de umblat, nu atât printre edituri, cât printre pagini.

Sursele ilustrațiilor: p. 3, 10 – *Enciclopedia României*, vol. I, 1938; pp. 7 – 9 – Arhiva Filitti; p. 13 – Laffont-Bompiani, *Dictionnaire biographique des auteurs*, Paris, 1964; p. 16 – BMB; p. 17 – Arhivele Naționale, *România – evoluție în timp și spațiu*, Editura Enciclopedică, București, 1996; pp. 19 – 20 – *Moravská Zemská Knihovna v Brně. Národní poklad. Moderní architektura*, Nakladatelství Lector Benevolus, 2001; coperta I – *O istorisire a literaturii române contemporane în imagini*, Inspectoratul pentru Cultură al Municipiului București și Editura Marin Preda, București, 1994; coperta II – Internet; coperta III – Radu Boureanu, *Versuri alese*, ESPLA, 1955.

Sursele citatelor: coperta I – Fănuș Neagu, *Cartea cu prieteni*, Editura Sport-Turism, București, 1979; coperta II – Mario Vargas Llosa, *Peștele în apă. Memorii*, Editura Universal Dalsi, 1995; coperta IV – Radu Boureanu, *Prizonierul norilor*, Editura Albatros, București, 1996.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

martie 2006

♦ 1 martie 1906. 100 de ani de la editarea, la Iaşi, a primului număr al revistei **„Viaţa Românească"**

♦ 1 martie 1906. 100 de ani de la moartea lui José María de Pereda, scriitor spaniol (6 feb. 1833 – 1 mart. 1906)

♦ 1 martie 1926. 80 de ani de la naşterea lui **Viniciu Gafiţa**, prozator

♦ 1 martie 1931. 75 de ani de la naşterea **Elisabetei Bostan**, regizor, scenarist

♦ 1 martie 1931. 75 de ani de la naşterea lui **Pavel Mercea**, sculptor

♦ 2 martie 1716. 290 de ani de la apariţia lucrării ***Descriptio Moldaviae*** de Dimitrie Cantemir

♦ 3 martie 1906. 100 de ani de la naşterea lui **Artur Lundkvist**, poet şi critic literar suedez (3 mart. 1906 – 11 dec.1991)

♦ 4 martie 1991. 15 ani de la moartea lui **Ion Lăncrănjan**, scriitor (13 aug. 1928 – 4 mart. 1991)

♦ 4 martie 1876. 130 de ani de la naşterea lui **Léon Paul Fargue**, poet şi ziarist francez (4 mart. 1876 – 24 nov. 1947)

♦ 6 martie 1866. 140 de ani de la naşterea lui **Dumitru Kiriac-Georgescu**, compozitor, dirijor şi folclorist (6 mart. 1866 – 8 ian. 1928)

♦ 6 martie 1806. 200 de ani de la naşterea poetei engleze **Elizabeth Barrett Browning** (6 mart. 1806 – 29 iun. 1861)

♦ 6 martie 1926. 80 de ani de la naşterea cineastului polonez **Andrei Wajda**

♦ 8 martie 1931. 75 de ani de la naşterea lui **Gelcu Maksutovici**, scriitor, istoric, preşedinte al Uniunii Culturale a Albanezilor din România

♦ 9 martie 1906. 100 de ani de la naşterea poetului **Radu Boureanu** (9 mart. 1906 – 4 sept. 1996)

♦ 9 martie 1961. 45 de ani de la moartea scriitorului **Cezar Petrescu** (1 dec. 1892 – 9 mart. 1961)

♦ 9 martie 1966. 40 de ani de la moartea lui **Duiliu Marcu**, arhitect (23 mart. 1885 – 9 mart. 1966)

♦ 10 martie 1856. 150 de ani de la naşterea lui **Petre Dulfu**, scriitor (10 mart. 1856 – 31 oct. 1953)

♦ 10 martie 1936. 70 de ani de la moartea lui **Garabet Ibrăileanu**, critic şi istoric literar, scriitor (23 mai 1871 – 10 mart. 1936)

♦ 12 martie 1941. 65 de ani de la naşterea istoricului literar **Mircea Anghelescu**

♦ 12 martie 1966. 40 de ani de la moartea lui **Victor Brauner**, pictor (15 iun. 1903 – 12 mart. 1966)

♦ 13 martie 1881. 125 de ani de la naşterea actorului **Tony Bulandra** (13 mart. 1881 – 5 apr. 1943)

♦ 13 martie 1916. 90 de ani de la naşterea actriţei **Cella Dima** (13 mart. 1916 – 4 mart. 2000)

♦ 13 martie 1936. 70 de ani de la premiera absolută, la Opera Mare din Paris, a lucrării ***Oedip*** de George Enescu

♦ 13 martie 1976. 30 de ani de la moartea lui **Sergiu Dan**, prozator şi traducător (29 dec. 1903 – 13 mart. 1976)

♦ 16 martie 1906. 100 de ani de la naşterea lui **Francisco Ayala**, scriitor şi sociolog spaniol

♦ 16 martie 1936. 70 de ani de la naşterea scriitorului **Bujor Nedelcovici**

♦ 17 martie 1956. 50 de ani de la moartea fizicienei franceze **Irènei Joliot-Curie**, laureată a Premiului Nobel pentru Chimie, 1935 (12 sept. 1897 – 17 mart. 1956)

♦ 18 martie 1906. 100 de ani de la efectuarea **primului zbor din lume cu un aparat mai greu decât aerul**, realizat de Traian Vuia

♦ 18 martie 1921. 85 de ani de la naşterea lui **Valeriu Anania**, scriitor – **ÎPS Bartolomeu**, Mitropolit al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului

♦ 18 martie 1926. 80 de ani de la naşterea criticului şi istoricului literar **Romul Munteanu**

♦ 18 martie 1931. 75 de ani de la naşterea lui **Alexandru Mircea Hrişcă**, pictor

♦ 18 martie 1946. 60 de ani de la naşterea graficianului şi pictorului **Sorin Dumitrescu**

♦ 20 martie. **Ziua Internaţională a Francofoniei**

♦ 20 martie 1831. 175 de ani de la naşterea lui **Theodor Aman**, pictor şi grafician (20 mart.1831 – 19 aug. 1891)

♦ 20 martie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Vasile Pogor**, poet, prozator, director al revistei „Convorbiri literare" (20 aug. 1833 – 20 mart. 1906)

♦ 21 martie. **Ziua Internaţională a Poeziei**

♦ 21 martie 1886. 120 ani de la naşterea lui **George Topârceanu**, poet şi prozator (21 mart. 1886 – 7 mai 1937)

♦ 21 martie 1921. 85 de ani de la naşterea lui **Traian Coşovei**, scriitor (21 mart. 1921 – 16 iul. 1993)

♦ 23 martie 1881. 125 de ani de la naşterea lui **Roger Martin du Gard**, scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1937 (23 mart. 1881 – 22 aug. 1958)

♦ 24 martie 1926. 80 de ani de la naşterea lui **Dario Fo**, scriitor italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1997

♦ 25 martie 1881. 125 de ani de la naşterea lui **Béla Bartók**, compozitor maghiar (25 mart. 1881 – 26 sept. 1945)

♦ 26 martie 1931. 75 de ani de la naşterea lui **Mircea Ivănescu**, scriitor

♦ 27 martie. **Ziua Mondială a Teatrului**

♦ 27 martie 1936. 70 de ani de la naşterea lui **Nicolae Drăguşin**, pictor

♦ 28 martie 1881. 125 de ani de la moartea lui **Modest Petrovici Musorgski**, compozitor rus (15 mart. 1839 – 28 mart. 1881)

♦ 28 martie 1926. 80 de ani de la naşterea pictorului **Mihai Horea**

♦ 28 martie 1936. 70 de ani de la naşterea scriitorului peruan **Mario Vargas Llosa**

♦ 29 martie 1941. 65 de ani de la naşterea poetei **Constanţa Buzea**

♦ 31 martie 1906. 100 de ani de la naşterea lui **Sin-Itiro Tomonaga**, fizician japonez, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1965 (31 mart. 1906 – 8 iul. 1979)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Ion BĂLĂCEANU – Diplomatic Agent in Paris, February 15, 1866 – May 9, 1867 (I) 2

Georgeta FILITTI – Bucharest Archives – „Românul" 7

Florin PREDA – Bucharest in the Time of King Carol I – From the Union of the Principalities to the Romanian Kingdom 10

Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 11

History of the Book – MARCU AURELIU 12

Contemporary Autographs – *Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI* 14

Radu VLĂDUȚ – „Petru Maior" Library Branch 16

Ana Maria ORĂȘANU – A Lesson of Community Memory 17

EBLIDA Hot News. February 2006 – Library and Information Society Issues 18

Sergiu GĂBUREAC – Notes on the Public Library in Brno 19

Gabriela TOMA – Internal Design for Children Libraries 21

Liviu BUTUC – Short History of Communication in Romania (V) 23

Nina VASILE – „Lectura" – Review of „Octavian Goga" County Library 34

Catalogue 36

The 11th Book and Press Fair 38

Calendar – March 2006 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Tache D. Ionescu nr. 4
Sector 1, Cod poștal 010354
Redacția: Tel./Fax: 212.83.11
E-mail: bibliobuc@yahoo.com
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI, Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: București, str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO38 RNCB 5010 0000 3771 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 20.000 lei / 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 240.000 lei / 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

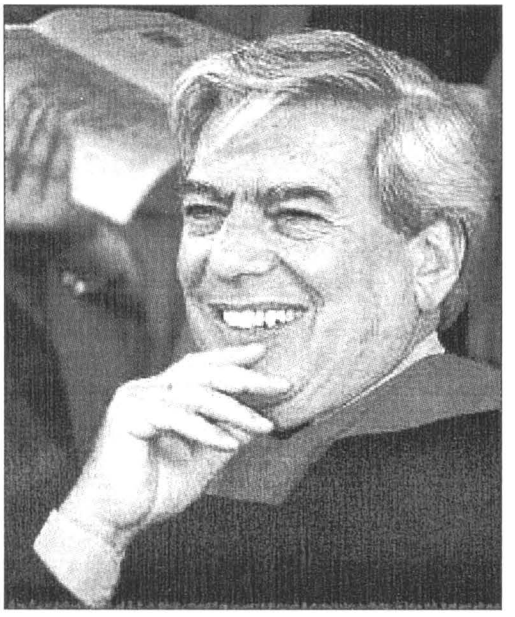

MARIO VARGAS LLOSA

– 70 de ani –

„… Politica este alcătuită aproape în exclusivitate din manevre, intrigi, conspirații, pacte, manifestări de paranoia, trădări, multe calcule, cinism cât cuprinde şi tot felul de tertipuri. Şi asta pentru că pe politicianul de profesie, fie el de centru, de stânga sau de dreapta, ceea ce-l mobilizează, îl entuziasmează şi-l menține în acțiune este puterea: să ajungă la ea, s-o păstreze sau s-o aibă din nou cât mai repede. Există şi excepții, firește, dar acestea nu fac decât să confirme regula…

Cel care nu este capabil să simtă această atracție obsesivă,
aproape fizică față de putere, reuşeşte cu greu să devină un politician de succes.
Acesta era cazul meu. Puterea mi-a inspirat neîncredere, chiar şi-n tinerețea mea revoluționară. De aceea mi s-a părut întotdeauna că unul dintre rolurile importante ale vocației mele, literatura, este cel de a fi o formă de rezistență împotriva puterii. Este o activitate care-ți permite să abordezi orice fel de putere pentru că o literatură bună îți demonstrează neajunsurile vieții
şi cât de limitată este orice putere în fața aspirațiilor omului…“

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

RADU BOUREANU

1906 – 1996

100 de ani de la naştere

„… Radu Boureanu face parte dintre cărturarii români care înţeleg tradiţia românească în spirit european, împotriva mentalităţii vernaculare şi xenofobe a trublionilor recurenţi… El îşi păstrase până târziu o credinţă semeaţă şi candidă în triumful poeziei (cu P mare), al artei, al moralei greierului. Arbora credinţa aceasta ca un panaş, aşa cum arbora Don Quijote credinţa în triumful cavalerismului rătăcitor, în frumuseţea Dulcineei şi în «istoricitatea» lui Amadis de Gaula. Dar poate că, totuşi, «formica lume» nu va reuşi, în cele din urmă, să corodeze fără de rest esenţa «cicadică» a vieţii. Şi Ezechiel întrevedea o reînviere, a Ierusalimului, după prăbuşire, printr-o radicală reformare morală a fiecărui ins în parte. Pentru ca morala greierului să nu fie total discreditată şi să nu cadă într-o uitare fără urme, trebuie să ne-o asumăm fiecare dintre noi, în chip radical şi proclamat…“

Alexandru Paleologu

ISSN 1454-0487

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro